

รายงานการวิจัย

ผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน
และแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง
Effects of Parents' Educational Expectations on Students and the
prevention of mental health problems among students in
Trang Province

วรรณกร พลพิชัย

Wannakorn Ponpichai

เจตนา อินยะรัตน์

Jettana Inyarat

ผ่องศรี พัฒนมณี

Pongsri Pattanamane

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย งบประมาณ

เงินกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ประจำปี พ.ศ. 2564

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือและกรุณาจากบุคคลผู้มีพระคุณหลายท่าน คณะผู้วิจัยขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนและผู้ปกครองในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่ได้สละเวลาในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามเพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในงานหรือเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติม คุณประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ ใคร่ขอขอบแต่ บิดามารดา ครูอาจารย์ และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน

คณะผู้วิจัย

10 สิงหาคม 2565

ผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน และแนวทางการ ป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง

บทคัดย่อ

วรรณกร พลพิชัย เจตนา อินยะรัตน์ และผ่องศรี พัฒนมนี

งานวิจัยเรื่องผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน และแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคาดหวังและค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน 2) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน (ตามการรับรู้ของนักเรียน) ค่านิยมด้านการเรียน การแข่งขันด้านการเรียนและภาวะสุขภาพจิตของนักเรียน 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 4) ศึกษาอิทธิพลของความคาดหวังของผู้ปกครอง ค่านิยมด้านการเรียน การแข่งขันด้านการเรียนที่มีต่อภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือนักเรียนและผู้ปกครองที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกเป็นนักเรียน 391 ราย และผู้ปกครอง 391 ราย เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t – test, F – test, LSD และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง มีค่านิยมด้านการเรียนด้านลบ อยู่ในระดับปานกลาง มีความคาดหวังด้านการเรียนต่อบุตรหลานอยู่ในระดับสูง 2) นักเรียนมีการแข่งขันด้านการเรียนโดยรวมในระดับต่ำ มีการรับรู้ว่าคุณปกครองมีความคาดหวังต่อตนเองอยู่ในระดับสูง มีค่านิยมเชิงลบด้านการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับสูง และนักเรียนมีความเครียดอยู่ในระดับสูง 3) นักเรียนที่มีเพศ ระดับชั้นที่ศึกษา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา จำนวนพี่น้อง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การเรียนพิเศษ และงานอดิเรกแตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกัน 4) ตัวแปรที่ส่งผลต่อความเครียดของนักเรียน พบว่ามี 9 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา การเรียนพิเศษบางครั้ง การไม่เรียนพิเศษเลย จำนวนชั่วโมงนอนพักผ่อนต่อวัน มีความคาดหวังด้านอาชีพตรงกับความคาดหวังของพ่อแม่ การแข่งขันด้านการเรียน มีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการ การรับรู้ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง และจำนวนพี่น้อง โดยสามารถพยากรณ์ความเครียดของนักเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 33.1 ($R^2_{adj} = 0.331$)

คำสำคัญ: สุขภาพจิตนักเรียน ความคาดหวังด้านการเรียน การแข่งขันด้านการเรียน

Effects of Parents' Educational Expectations on Students and the prevention
of mental health problems among students in
Trang Province

Wannakorn Ponpichai, Jettana Inyarat and Pongsri Pattanamee

Abstract

Research on the Effects of Parents' Educational Expectations on Students and the prevention of mental health problems among students in Trang Province . The objectives were to 1) study the expectations and educational values of parents towards students, 2) Study the parents' expectations of students. (According to students' perceptions) educational values competitiveness in learning and mental health of students, 3) to compare the mental health of students in Trang Province classified by personal factors, and 4) study the influence of parental expectations educational values educational competition on mental health of students in Trang Province. The population used in the study was students and parents residing in Muang District, Trang Province, classified as 391 students and 391 parents. The data were analyzed by using statistical methods; including percentage, mean, standard deviation, t – test, F – test, LSD and multiple regression analysis with stepwise method.

The results had concluded as followings: firstly, the parents of students in Trang Province have negative educational values at moderate level and have high educational expectations for their children, 2) Students have a low level of competition in their studies, there was a perception that parents had high expectations of themselves, have a high level of negative education values and students have high levels of stress. 3) The different of students' gender, level of father's education, level of mother's education, father's occupation, mother's occupation, number of siblings, average monthly income, special education and hobbies have different stress. 4) There were 9 variables affecting stress among students, namely father's education level, sometimes take extra classes, no take extra classes, number of hours of rest per day, have career expectations that match the expectations of parents, academic competition, have a mother who works as a civil servant, perceiving parents' educational expectations, and the number of siblings, it can predict student stress were statistically significant at the 0.05 level and could explain 33.1 percent ($R^2_{adj} = 0.331$).

Keywords: student mental health, study expectations, study competition,

สารบัญ

สารบัญเรื่อง	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.5 สมมติฐานการวิจัย	5
1.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียน	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง	18
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพจิต	22
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	27
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	29
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	36
3.5 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	37
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	38
4.1 ผลการวิจัย	38
4.1.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง	39
4.1.2 ค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองและความคาดหวังด้านการเรียนของ ผู้ปกครอง	41
4.1.2.1 ค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง	41
4.1.2.2 ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง	41
4.1.2.3 การเปรียบเทียบค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง	44
4.1.2.4 การเปรียบเทียบความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง	47
4.1.3 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน	50
4.1.4 การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ค่านิยมด้านการเรียน การแข่งขันด้านการเรียน และสุขภาพจิตของนักเรียน	54

สารบัญ (ต่อ)

สารบัญเรื่อง	หน้า
4.1.4.1 ผลการวิเคราะห์ การแข่งขันด้านการเรียนของนักเรียน	54
4.1.4.2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อ นักเรียน	55
4.1.4.3 ผลการวิเคราะห์ค่านิยมเชิงลบด้านการเรียนของนักเรียน	57
4.1.4.1 ผลการวิเคราะห์ความเครียดของนักเรียน	58
4.1.5 การเปรียบเทียบสุขภาพจิตของนักเรียนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	59
4.1.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน	63
4.2 ข้อวิจารณ์	65
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	79
5.1 สรุปผลการวิจัย	79
5.1.1 วิธีดำเนินการวิจัย	79
5.1.2 ผลการวิจัย	81
5.2 ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก	91
ภาคผนวก ข	103
ภาคผนวก ค	110

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง	24
2	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	34
3	ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง	37
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง	39
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง	40
6	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง	42
7	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	43
8	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	43
9	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	43
10	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกจำนวนบุตรเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	44
11	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามการเรียนพิเศษของบุตรเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	44
12	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนในจังหวัดตรัง	45
13	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	46

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	46
15	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกจำนวนบุตรเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	46
16	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามการเรียนพิเศษของบุตรเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	47
17	ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนในจังหวัดตรัง	48
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการแข่งขันด้านการเรียน	51
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน	53
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับค่านิยมด้านการเรียน	55
21	จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนตามระดับตามเครียด	56
22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเครียดของนักเรียน	56
23	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรัง	57
24	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (LEAST SIGNIFICANT DIFFERENCE)	58
25	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามระดับการศึกษาของมารดาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (LEAST SIGNIFICANT DIFFERENCE)	58
26	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามระดับอาชีพของบิดาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (LEAST SIGNIFICANT DIFFERENCE)	59
27	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามระดับอาชีพของมารดาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (LEAST SIGNIFICANT DIFFERENCE)	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
28	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรัง จำแนกตามจำนวนพี่น้องเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (LEAST SIGNIFICANT DIFFERENCE)	59
29	การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรัง จำแนกตามการเรียนพิเศษเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (LEAST SIGNIFICANT DIFFERENCE)	60
30	แสดงระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	60
31	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลความเครียดของ นักเรียน	64

สารบัญตาราง (ผนวก)

ตาราง ผนวกที่		หน้า
1	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามค่านิยมด้านการเรียนของ ผู้ปกครอง	98
2	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามค่านิยมด้านการเรียนของ ผู้ปกครองรายข้อ	98
3	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามความคาดหวังด้านการเรียนของ ผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน	98
4	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามความคาดหวังด้านการเรียนของ ผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนรายข้อ	99
5	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามการแข่งขันด้านการเรียน	100
6	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามการแข่งขันด้านการเรียนรายข้อ	100
7	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามค่านิยมด้านการเรียน	101
8	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามค่านิยมด้านการเรียนรายข้อ	101
9	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามการรับรู้ความคาดหวังของ ผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน	101
10	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามการรับรู้ความคาดหวังของ ผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนรายข้อ	102
11	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามความเครียด	103
12	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามความเครียดรายข้อ	103

สารบัญภาพ

ภาพที่

1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

หน้า

6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

สังคมปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงในด้านการเรียน มีปัจจัยหลายด้านที่ทำให้ตัวผู้เรียนต้องมีความพยายาม ต่อสู้ แข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นความคาดหวังจากผู้ปกครองที่ต้องการพยายามผลักดันให้บุตรหลานเป็นคนเรียนเก่ง สอบเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียง หรือสอบเข้าคณะที่ผู้ปกครองต้องการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นค่านิยมของคนยุคปัจจุบันไปโดยปริยาย และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ฉะนั้น จึงก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อตัวเด็กเยาวชน ที่ต้องรับสภาพความกดดัน ใช้ชีวิตเกี่ยวกับการเรียนมากเกินไปจนไม่มีเวลาใช้ชีวิตในการผ่อนคลายหรือทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการ ชีวิตอยู่ในกรอบที่ถูกกำหนด ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ขาดทักษะในการใช้ชีวิตทางสังคม และสุดท้ายก็กลายเป็นผู้มีปัญหาทางด้านสุขภาพจิตและมีพฤติกรรมไม่เป็นปกติ

ดังที่มีข่าวเกิดขึ้นอยู่เป็นประจำเกี่ยวกับการฆ่าตัวตายของนักเรียนที่ผิดหวังจากผลการเรียน การมีภาวะซึมเศร้าจากการมีผลการเรียนไม่เป็นไปตามที่หวัง หรือไม่สามารทำตามความคาดหวังของครอบครัวได้ ซึ่งเด็กเหล่านี้จะมีความเปราะบางทางจิตใจ เนื่องจากถูกสอนมาให้พบแต่ความสำเร็จ เมื่อพบกับความไม่สมหวังจึงรับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นไม่ได้ นอกจากนั้นยังพบว่าเด็กกลุ่มนี้มีความเสี่ยงในเรื่องของการขาดทักษะในการใช้ชีวิตในสังคม ไม่รู้จักการแบ่งปัน ไม่มีน้ำใจ ขาดจิตสาธารณะ เห็นแก่ตัว และทำงานร่วมกับผู้อื่นไม่ได้ ส่งผลกระทบในระยะยาวเมื่อพวกเขาเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่

การกวดวิชาได้เข้ามามีบทบาทอย่างกว้างขวางในระบบการศึกษาไทย ในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าผู้เรียนแทบทุกคนและทุกระดับจะต้องเรียนกวดวิชา โดยให้เหตุผลว่าการกวดวิชาจะทำให้สามารถสอบเข้าไปเรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพได้ สิ่งที่ตามมาคือค่าใช้จ่ายเพื่อการกวดวิชาซึ่งย่อมเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูง (รุ่ง แก้วแดง อังโน ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน, 2545) การกวดวิชาจะมีผลลัพธ์ต่อผลการเรียนของนักเรียนจริงหรือไม่ ผู้ปกครองส่วนมากก็ยังมองตรงกันว่ากวดวิชาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในชีวิตไปแล้ว บางคนมองว่ามันเป็นตัวแทนการเรียนการสอนของรัฐบาลที่ไม่เหมาะกับแนวทางการเรียนรู้ของบุตรหลานตน แต่ที่น่าวิตกคือบางคนมองว่ามันเป็นหมากที่ “ถูกบังคับให้เดิน” นั่นก็คือสภาพของสังคมบีบบังคับให้ผู้ปกครองต้องลงทุนกับการกวดวิชาเพราะเกรงว่าบุตรหลานของตนจะเสียเปรียบเพื่อนๆ ในการทำข้อสอบ ซึ่งเป็นที่ทราบกันในหมู่นักเรียนว่าเนื้อหาข้อสอบกว้างกว่าที่สอนกันในโรงเรียนปกติและจำเป็นต้องใช้เทคนิคการทำข้อสอบที่โรงเรียนปกติไม่ได้ ผู้ปกครอง จึงทำทุกวิถีทางเพื่อให้เด็ก ๆ สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยระดับต้นๆ (www.settakid.com/private_tutoring_thailand/, 15 สิงหาคม 2559)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพูดถึงเหตุผลสำคัญที่ทำให้นักเรียนในยุคนี้จำเป็นต้องเรียนกวดวิชาซึ่งเหตุผลหลักๆคือต้องการให้บุตรหลานประสบความสำเร็จในชีวิต มีโอกาสประกอบอาชีพที่ดี แต่อย่างไรก็ตามพ่อแม่ผู้ปกครองอาจจะลืมนึกถึงความสุขในการดำเนินชีวิตและปัจจัยอื่นๆที่อาจจะมีผลต่อโอกาสในการประสบความสำเร็จในชีวิตได้เช่นเดียวกันที่นอกเหนือจากการเรียนดีเรียนเก่ง เช่น ทักษะทางสังคม การมี

สุขภาพจิตที่ดี หรือการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เป็นต้น จากการศึกษาข้อมูลด้านพฤติกรรมในการเรียนกวดวิชาของนักเรียนโดยการสัมภาษณ์พบว่านักเรียนที่เรียนกวดวิชาส่วนใหญ่จะใช้เวลาสำหรับการเรียนกวดวิชามากเกินไปและจำนวนวิชาที่เรียนก็มากกว่า 2 วิชา รวมทั้งวันเสาร์อาทิตย์บางคนก็เรียนเต็มเวลาจากเช้าจนถึงค่ำ เริ่มเรียนกวดวิชาตั้งแต่ในระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย บางคนเรียนด้วยความเต็มใจ บางคนเรียนเพราะถูกพ่อแม่ผู้ปกครองบังคับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยดังกล่าวนี้ อาจส่งผลให้นักเรียนมีความเครียดสูง มีสุขภาพจิตที่ไม่ดี และอาจมีปัญหาด้านการปรับตัวต่อการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียนในระยะยาวที่อาจจะทำให้เติบโตขึ้นมาเป็นบุคคลที่บุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในชีวิตได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบหลายด้านที่นอกเหนือไปจากผลการเรียน สิ่งสำคัญคือความสามารถในการปรับตัวและความสามารถในการดำเนินชีวิตแบบมีความสุขและมีสุขภาพจิตที่ดี หากให้ความสำคัญต่อผลการเรียนเพียงอย่างเดียวด้วยการให้เรียนกวดวิชาให้เป็นคนเก่งได้มากที่สุด แต่ขาดทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมบุคคลนั้นๆ ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จได้

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบบริบทของเรื่องดังกล่าว ณ ปัจจุบัน ว่ามีปัญหาลักษณะอย่างไรบ้าง ค่านิยม ความคาดหวัง ของผู้ปกครองที่มีต่อบุตรหลาน ภาวะสุขภาพจิต และพฤติกรรมการใช้ชีวิตประจำวันของนักเรียนเป็นอย่างไร เมื่อทราบแล้วจะได้เข้าไปดำเนินการแก้ไข ช่วยเหลือ เสนอแนะนโยบาย สร้างความร่วมมือกันระหว่างครู โรงเรียน ครอบครัว ผู้ปกครองและคณะผู้วิจัย โดยการประเมินสุขภาพจิต บุคลิกภาพ และพฤติกรรม สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อทราบถึงความรู้สึก ความต้องการ และวิถีการใช้ชีวิต เพื่อที่จะได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายหรือสร้างความร่วมมือในการช่วยพัฒนาและแก้ไขสุขภาพจิตและพฤติกรรมของเด็กให้มีคุณภาพมากขึ้น

จังหวัดตรังมีโรงเรียนกวดวิชาจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่จะมีที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง นักเรียน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนสังกัดเขตอำเภอเมืองส่วนใหญ่จะมีการเรียนเสริมด้วยการเรียนกวดวิชาเพื่อพัฒนาทักษะด้านวิชาการ จากปัจจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เป็นกลุ่มที่อาจจะได้รับความกดดันด้านการเรียนสูง โดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีจำนวนมากถึงกว่า 15,000 คน ที่อยู่ในช่วงวัยแห่งการเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบแข่งขันในอนาคต ซึ่งหากนักเรียนและผู้ปกครองใช้เวลาและความสำคัญกับการเรียนมากเกินไปจนไม่มีเวลาสำหรับการทำกิจกรรมอื่นๆ อาจส่งผลต่อบุคลิกภาพและก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมและสุขภาพจิตได้ในระยะยาวได้ ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาพฤติกรรมการเรียนกวดวิชาและปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนกวดวิชาและปัจจัยต่างๆ ด้านสุขภาพจิตของนักเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง และจะได้นำผลจากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมให้นักเรียนและผู้ปกครองรู้จักแบ่งเวลา ให้ความสำคัญกับทักษะในการดำเนินชีวิตอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนเติบโตขึ้นมา มีความเพียบพร้อมทั้งทักษะด้านวิชาการและทักษะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังและค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนในจังหวัดตรัง
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน (ตามการรับรู้ของนักเรียน) ค่านิยมด้านการเรียน การแข่งขันด้านการเรียนและภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความคาดหวังของผู้ปกครอง ค่านิยมด้านการเรียน การแข่งขันด้านการเรียน ที่มีต่อภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในอำเภอเมืองจังหวัดตรัง โดยแยกเป็นนักเรียนจำนวน 15,669 คน และผู้ปกครองจำนวน 15,669 คน โดยคำนวณหาขนาดตัวอย่าง โดยสูตรของ Yamane (1970) ได้ขนาดตัวอย่างนักเรียน 391 คน และผู้ปกครอง 391 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนประชากร (Proportional Stratified Random Sampling) ตามจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาผู้ปกครอง

ตัวแปรต้น

1.1) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพสมรส
- ระดับการศึกษา
- จำนวนบุตร
- รายได้เฉลี่ยของครอบครัว
- อาชีพที่ต้องการให้บุตรเป็น
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนกวดวิชา

ตัวแปรตาม

1.2) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

1.3) ค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง

2) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษานักเรียน

ตัวแปรต้น

2.1) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

- เพศ
- ระดับชั้นที่ศึกษา
- เกรดเฉลี่ยสะสม
- สถานภาพการสมรสของบิดามารดา
- ระดับการศึกษาของบิดามารดา
- อาชีพของบิดามารดา
- อาชีพของบิดามารดา
- จำนวนพี่น้อง
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว
- งานอดิเรก
- การเรียนพิเศษ
- จำนวนชั่วโมงเฉลี่ยที่ได้นอนพักผ่อนต่อวัน

2.3) ค่านิยมด้านการเรียนของนักเรียน

2.4) การรับรู้ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

ตัวแปรตาม

2.5 ความเครียด

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) ค่านิยมด้านการเรียน หมายถึง รูปแบบของความเชื่อที่นักเรียนและผู้ปกครองคนยึดถือว่าควรจะทำปฏิบัติตนอย่างไรหรือสิ่งใดที่มีคุณค่า ไม่มีคุณค่าที่เกี่ยวข้องด้านการเรียน

2) การแข่งขันด้านการเรียน หมายถึง ลักษณะการแสดงออกซึ่งการเปรียบเทียบ แข่งขัน อิจฉา ไม่มีการเอื้อเฟื้อ ไม่ปรารถนาดีต่อกันเรื่องการเรียนของนักเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเป็นผู้ที่เหนือกว่าผู้อื่น

3) สุขภาพจิต หมายถึง ความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรัง

4) ความเครียด หมายถึง การที่นักเรียนมีภาวะทางจิตใจที่ร่างกายตอบสนองต่อความทุกข์ และความกดดันในรูปแบบของอารมณ์โกรธ สับสนและเสียใจเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์

5) ความคาดหวังด้านการเรียน หมายถึง แนวคิดที่บุคคลมีต่อด้านการเรียน มีการแสดงออกมาโดยการพูด การเขียน หรือพฤติกรรมอื่น ๆ ซึ่งเป็นอารมณ์ที่มุ่งหวังให้สิ่งนั้น ๆ เป็นไปตามที่ตนเองต้องการ คือ มุ่งหวังให้ประสบความสำเร็จด้านการเรียน โดยแบ่งเป็น

5.1) ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองต่อนักเรียน หมายถึง แนวคิดที่ผู้ปกครองมีต่อนักเรียนด้านการเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองของตน มีการแสดงออกซึ่งความคาดหวังโดยการพูด การเขียน หรือพฤติกรรมอื่น ๆ ที่สื่อให้นักเรียนที่อยู่ภายใต้การปกครองของตนเองรับรู้ถึงความรู้สึกที่ตนเองมี ซึ่งเป็นอารมณ์ที่มุ่งหวังให้สิ่งนั้น ๆ เป็นไปตามที่ตนเองต้องการ

5.2) ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองต่อนักเรียน (ตามการรับรู้ของนักเรียน) หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อผู้ปกครองว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อนักเรียนด้านการเรียน ซึ่งสามารถรับรู้ได้ผ่านการสื่อสารที่ผู้ปกครองแสดงออกโดยการพูด การเขียน หรือพฤติกรรมอื่น ๆ ที่สื่อให้นักเรียนที่อยู่ภายใต้การปกครองของตนเองรับรู้ถึงความรู้สึกที่ตนเองมี ซึ่งเป็นอารมณ์ที่มุ่งหวังให้สิ่งนั้น ๆ เป็นไปตามที่ตนเองต้องการ

1.5 สมมติฐานการวิจัย

1) ผู้ปกครองของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความคาดหวังต่อนักเรียนแตกต่างกัน

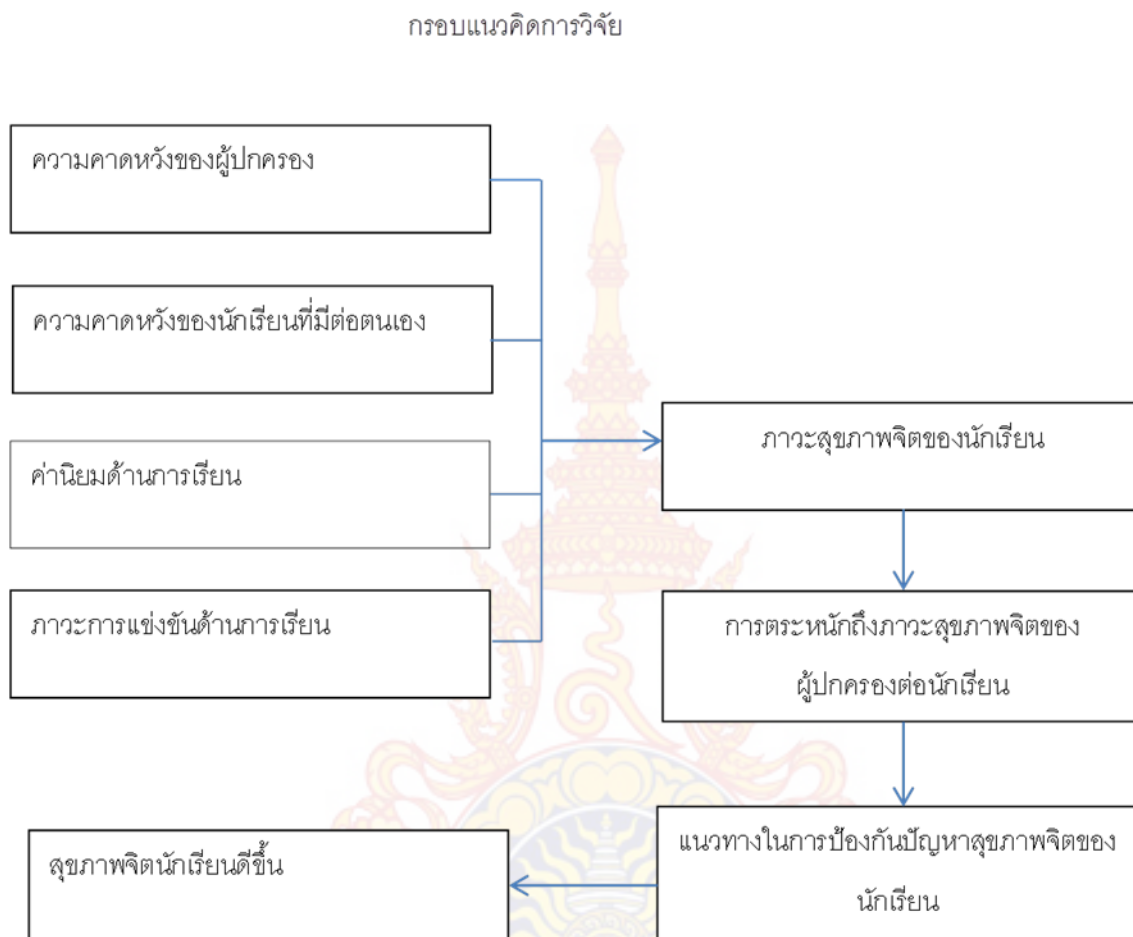
2) ผู้ปกครองของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีค่านิยมด้านการเรียนแตกต่างกัน

3) นักเรียนในเขตอำเภอเมืองที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีสุขภาพจิตแตกต่างกัน

4) ปัจจัยส่วนบุคคล ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ค่านิยมด้านการเรียน ภาวะการณ์แข่งขันด้านการเรียน สามารถร่วมกันพยากรณ์สุขภาพจิตของนักเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง

1.6 กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน และแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรังผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียน

ความหมายของพฤติกรรมการเรียน

กิงกาญจน์ ปานทอง (2545) อธิบายความหมายของพฤติกรรมการเรียนไว้ว่า หมายถึงการปฏิบัติตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมกับวัน เวลา และสถานที่ ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน การเข้าเรียน การฟัง การอ่าน การจดโน้ตเพื่อช่วยจำ การส่งการบ้าน การทบทวนบทเรียน และการเตรียมตัวสอบ เป็นต้น

อรพิน ศิริสัมพันธ์ (2550) กล่าวว่าพฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำกิจกรรม การตอบสนอง ปฏิกริยา หรือวิธีการและเทคนิคในการเรียนของนักเรียน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ ให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดในวิชาต่าง ๆ โดยมีการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอด้วยความพึงพอใจและมานะพยายามที่จะพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้น โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

Cranston and Barclay (1985) ได้ให้ความเห็นว่าพฤติกรรมในการเรียนของผู้เรียนและเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน การสอน ผู้สอน และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน หมายถึง วิธีการเรียนของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าขณะนั่นเอง

Weinstein and Mayer (1986) ได้นิยามความหมายไว้ว่า เป็นพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีกระบวนการศึกษาหาความรู้ อย่างไร ตัวอย่างเช่น การขีดเส้นใต้ข้อความที่สำคัญ ๆ การสรุปประเด็นสำคัญของสิ่งที่เรียน หรือการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้สิ่งที่เรียนกระจ่างขึ้น

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนคือ ลักษณะการกระทำที่มุ่งเน้นเพื่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ โดยพฤติกรรมการเรียน เช่น การอ่านหนังสือ การเรียนพิเศษ การฟัง การจดบันทึก เป็นต้น การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ ซึ่งความรู้นั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียน การทำงาน และการดำเนินชีวิตประจำวัน

ความหมายของการแข่งขัน

บรรยากาศในการเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดบรรยากาศของการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญ และส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเพิ่มโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียน โดยมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่สำคัญ

2 รูปแบบ คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนรู้แบบแข่งขัน ซึ่งการเรียนรู้แบบร่วมมือจะเกิดขึ้นในลักษณะสถานการณ์ที่นักเรียนต้องทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน สำหรับการเรียนรู้แบบแข่งขันจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความปรารถนาจากภายในที่ต้องการชนะซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนไปสู่ความสำเร็จ (Chegg, 2020) ดังนั้น การเรียนรู้แบบร่วมมือและการเรียนรู้แบบแข่งขันจึงเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศของการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนได้เช่นกัน

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเรียนรู้

กลุ่มทฤษฎีมนุษยนิยมเป็นทฤษฎีคัดค้านการทดลองเกี่ยวกับพฤติกรรมของสัตว์ นักทฤษฎีในกลุ่มนี้เห็นว่ามนุษย์มีความคิด มีสมอง มีอารมณ์และอิสรภาพในการกระทำ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน การจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติไปพร้อม ๆ กัน โดยให้ความสำคัญกับความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม การแสดงออก ตลอดจนการเลือกเรียนตามความสนใจของผู้เรียน บรรยากาศในการเรียนเป็นแบบร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขันกัน อาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่ช่วยเหลือให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกในกระบวนการเรียนของผู้เรียนโดยการจัดมวลประสพการณ์ เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (มณฑรา ธรรมบุศย์, 2558)

มณฑรา ธรรมบุศย์ (2558) ได้สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ดังนี้

1) ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ของ Maslow (Abraham Harold Maslow)

มาสโลว์มองว่าธรรมชาติแล้วมนุษย์เกิดมาดี และพร้อมที่จะทำสิ่งดี ถ้าความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ เป็นผู้ที่มีมองว่าความดีที่อยู่ในตัวมนุษย์เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด การเรียนรู้หรือการแสดง พฤติกรรมเกิดจากแรงผลักดันภายในตัวบุคคล เด็กมีธรรมชาติพร้อมที่จะศึกษาสำรวจสิ่งต่างๆ และมนุษย์ทุกคนมีแรงภายในที่จะไปถึงสภาพการณ์ที่เรียกว่า "การรู้จักตนเองตรงตามสภาพที่เป็นจริง (self-actualization)" หรือความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเอง ซึ่งหมายถึงความสามารถที่จะเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองทั้งในส่วนบกพร่องและส่วนดี รู้ทั้งจุดอ่อนและตระหนักในความสามารถของตนเอง

มาสโลว์ได้กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการและจะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น ซึ่งความต้องการเรียงจากความต้องการขั้นต่ำสุดขึ้นไปหาความต้องการขั้นสูงสุด ดังนี้

- 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย
- 2) ความต้องการความปลอดภัย
- 3) ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ
- 4) ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับและ ได้รับการยกย่อง
- 5) ความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเองหรือรู้จักตนเอง
- 6) ความต้องการที่จะรู้และที่จะเข้าใจ
- 7) ความต้องการทางด้านสุนทรียะ

โดยมาสโลว์ได้อธิบายว่า เมื่อความต้องการในขั้นหนึ่งต่ำกว่าได้รับการตอบสนอง มนุษย์ก็จะมีความต้องการในขั้นต่อไปซึ่งความต้องการที่ได้รับการตอบสนองในแต่ละขั้นนั้นไม่จำเป็นต้องได้รับ เต็ม 100 เปอร์เซ็นต์ก่อนจึงจะมีความต้องการในขั้นต่อไปที่สูงขึ้น

นอกจากนั้น มาสโลว์ได้แบ่งความต้องการทั้ง 7 ชั้น ออกเป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 (ความต้องการขั้นที่ 1 - 4) เรียกว่า "ความต้องการขั้นต่ำ" หรือความต้องการเนื่องจากการขาดหรือไม่มีซึ่งเป็นการตอบสนองจากปัจจัยภายนอก

ส่วนกลุ่มที่ 2 (ความต้องการขั้นที่ 5 - 7) เรียกว่า "ความต้องการขั้นสูง" หรือความต้องการพัฒนา เป็นความต้องการเนื่องมาจากการแสวงหา มิใช่เนื่องมาจากการขาดหรือการไม่มี หากความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ มนุษย์จะพัฒนาขึ้นมาถึงความต้องการในขั้นที่ 5 ซึ่งเป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเอง ตรงตามสภาพเป็นความต้องการของผู้ที่จะพัฒนาขึ้นไปสู่ความเป็นคนที่สามารถใช้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ได้อย่างสมบูรณ์ จะเป็นผู้ที่คำนึงถึงตัวปัญหามากกว่าตัวบุคคล เป็นผู้ที่คำนึงถึงบุคคลอื่น ทั้งนี้เพราะตนเองได้รับการสนองความต้องการขั้นต่ำอย่างเต็มที่แล้ว ทั้งเป็นผู้ที่มองเห็นศักดิ์ศรีและคุณค่าในตนเอง ตลอดจนมีความนับถือในตนเองซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้ความดีที่ติดตัวมาแต่กำเนิดจะปรากฏออกมาตามแนวคิดของมาสโลว์ มนุษย์พร้อมที่จะใช้ความสามารถที่มีอยู่ในตนเองทำประโยชน์ให้กับสังคมได้อย่างเต็มที่

2) ทฤษฎี client centered ของโรเจอร์ (Carl Rogers)

โรเจอร์ส ได้อธิบายถึง กระบวนการพัฒนาการทางบุคลิกภาพว่า มีกระบวนการ 2 ประการดังนี้

1. กระบวนการพัฒนาการค่านิยม (Organizing Valuing Process) ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า โรเจอร์ส เชื่อว่า บุคคลเกิดมา พร้อมพลัง หรือแรงจูงใจ ที่จะพัฒนาตนเองไปสู่สถานะของการรู้จักตนเองอย่างแท้จริง และเนื่องจากบุคคลเกิดมาจาก สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นที่จะต้องเข้าใจสิ่งแวดล้อมและโลกส่วนตัวของบุคคลด้วย (Internal Frame of Reference) ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่บุคคลจะเลือกรับรู้ และให้ความหมายต่อประสบการณ์ต่างๆ เช่น เด็กที่ถูกนำไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ อาจเกิด ความกลัว ที่อาจเกิดมาจากการรับรู้ โดยไม่จำเป็นต้องมาจากสภาพ ความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อมเสมอไป และเมื่อเด็กมีประสบการณ์เพิ่มเติม ที่ทำให้เกิด ความเชื่อว่าสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่นั้น ไม่น่ากลัวอย่างที่เคยรับรู้ ทำให้เด็กมีการรับรู้ โดยไม่จำเป็นต้องมาจากสภาพ ความเป็นจริงของสิ่งแวดล้อมเสมอไป และเมื่อเด็กมีประสบการณ์เพิ่มเติม ที่ทำให้เกิด ความเชื่อว่า สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่นั้น ไม่น่ากลัวอย่างที่เคยรับรู้ ทำให้เด็กมีการรับรู้เปลี่ยนแปลงไป เป็นการรับรู้ใหม่

2. การยอมรับจากผู้อื่น (Positive Regard from others) จะเห็นได้ว่า ตัวตน (self) ของบุคคล จะเริ่มพัฒนาเมื่อบุคคล มีปฏิสัมพันธ์สัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อม รอบตัวเขา เขาจะรับรู้ ความจริงของสภาพแวดล้อม และนำเอาประสบการณ์ต่าง มาให้ ความหมายต่อการรับรู้เรียกว่า ประสบการณ์แห่งตนเอง (Self-Experience) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเอง กับบุคคลที่สำคัญที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมของเขา จะนำไปสู่การพัฒนา อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) เพราะทำให้บุคคลรู้สึกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

3. การยอมรับตนเอง (Self-Regard) บุคคลจะเรียนรู้ที่จะยอมรับตนเองจากการที่เขาเรียนรู้ว่าผู้อื่น แสดงการยอมรับในตัวเขาหรือไม่ อย่างไร โดยไม่คำนึงถึง ความต้องการของตนเอง แต่จะเอา ค่านิยมของผู้อื่น ที่มีต่อตัวเขา เป็นเกณฑ์ในการประเมินพฤติกรรมของตนว่า ดีเลว ทำให้เขาแสดงพฤติกรรมเพื่อให้สนอง ความต้องการของผู้อื่น และให้ผู้อื่นยอมรับมากกว่า การคำนึงถึง ความพึงพอใจของตน ทำให้เขารับเอา (Interject) ค่านิยมผู้อื่นเข้ามาไว้ในตนเอง

4. ภาวะของการมีคุณค่า (Conditions or Worth) เป็นลักษณะที่บุคคลรู้สึกว่าคุณค่า เพราะเขา สามารถยอมรับตนเองได้ โดยมีโนภาพแห่งตนที่เขาเรียนรู้สอดคล้องกับ ความเป็นจริง เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่ถ้าโนภาพแห่งตนของเขาแตกต่างไปจาก ความเป็นจริง จะทำให้เขาเกิด ความวิตกกังวลและปฏิเสธ ไม่ยอมรับ ตนเองตาม ความเป็นจริง ทำให้เขามีพฤติกรรมไม่สมเหตุสมผล ไม่สามารถปรับตัวได้ หากบุคคลรับเอาค่านิยม ของผู้อื่น หรือบรรทัดฐานของผู้อื่น และสังคมเข้าไว้ในตนเองมากเกินไป จะทำให้เขาไม่สามารถยอมรับตนเอง ได้เกิดความรู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่า เกิด ความคับข้องใจขึ้น

3) ทฤษฎีการพัฒนาตนเองของคอมบส์ (Arthur W. Combs)

Combs มีความเชื่อว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลเป็นผลมาจากการรับรู้สิ่งแวดล้อมในช่วงนั้นและ เวลานั้น ซึ่งเป็นแนวคิดเดียวกับเรื่อง "life space" ของเลวิน จากแนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้สอนควรจะต้อง พยายามเข้าใจสภาพการเรียนรู้การสอน โดยการทำความเข้าใจว่าผู้เรียนมองสิ่ง ต่าง ๆ อย่างไร ความคิดของ Combs บางส่วนคล้ายกับบรูเนอร์ ในกลุ่ม cognitive แต่จะเน้นในด้านการรับรู้ของผู้เรียนมากกว่า การคิด และการให้เหตุผลดังเช่นคนอื่น ๆ นอกจากนั้น Combs มีความเชื่อว่า การที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับตนเองเป็นสิ่ง สำคัญ ซึ่งนำไปสู่หลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอน คือการช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้สึกนึกคิด เกี่ยวกับ ตนเองในแง่บวก

ทั้งมาสโลว์และ Combs เน้นว่ามนุษย์นั้นมีลักษณะของการพึ่งตนเอง ทำอะไรด้วยตนเอง แต่ มาสโลว์ เน้นที่แรงจูงใจภายในเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมตามลำดับขั้นของความต้องการ ส่วน Combs อธิบายว่าการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นเป็นไปเพื่อความเพียงพอ ซึ่งหมายความว่าความต้องการพื้นฐาน ของ มนุษย์คือความเพียงพอ นั้น จะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม หากเป็นเช่นนั้นแสดงว่า ผู้เรียน ต้องการ ความเพียงพอเท่าที่จะเป็นไปได้ในทุกสถานการณ์ จากความเชื่อของ Combs เสนอลักษณะที่ดีของ ผู้สอนไว้ ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีความรู้
- 2) เป็นเพื่อร่วมงานกับผู้เรียน
- 3) มีความศรัทธาและเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมี ความสามารถที่จะเรียนรู้ได้
- 4) เป็นผู้ที่มีความคิดในเชิงบวกกับตนเองซึ่งจะนำไปสู่ความรู้สึกนึกคิดในเชิงบวกกับผู้อื่น
- 5) มีความเชื่อว่าจะสามารถช่วยเหลือผู้เรียนทุกคนให้ทำดีที่สุดเท่าที่ตัวผู้เรียนจะทำได้
- 6) สามารถประยุกต์หลัก ทฤษฎีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

การประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

1. ครูควรให้ความเข้าใจผู้เรียน ควรเป็นคนใจกว้าง ไม่ยึดติดกับความคิด หรือความเชื่อของตนเอง ควรรับฟังผู้เรียนให้มากขึ้น
2. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง มีการแบ่งหน้าที่ให้ผู้เรียนแต่ละคนให้มีบทบาทในชั้นเรียนเท่าๆ กัน
3. ควรจัดการเรียนตามสภาพจริง หรือสภาพที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล
4. ควรจัดการเรียนรู้โดยไม่ยึดติดกับเงื่อนไขหรือข้อจำกัดทางวัฒนธรรมของสังคม
5. ควรจัดการเรียนรู้ตามความต้องการหรือความต้องการของผู้เรียน
6. ควรจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าชีวิต และสิ่งต่างๆ ล้วนเป็นสิ่งมีค่า ให้ผู้เรียนเห็นค่าในตนเองและเหตุการณ์ทุกเหตุการณ์

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม

ความหมายของค่านิยม (บ้านจอมยุทธ, 2553)

ค่านิยม (Value) หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่า น่ายกย่อง เป็นรูปแบบของความคิดที่ติดอยู่ในจิตใจของคนในสังคม และเป็นแนวทางที่คนยึดถือไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติ ค่านิยมแบ่งเป็น 2 ประเภท

1. ค่านิยมของบุคคล ซึ่งบุคคลจะแสดงออกให้เห็นได้จากการตัดสินใจของตนเองทั้งนี้ย่อมจะแตกต่างกันไปตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล
2. ค่านิยมของกลุ่มหรือค่านิยมของสังคม ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการเลือกสรร การยกย่อง และสิ่งที่บุคคลทั่วไปในสังคมปรารถนาว่ามีอะไรบ้าง สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นแนวทางให้บุคคลอื่น ๆ ในสังคมทราบว่าควรปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใด

ลักษณะของค่านิยม ค่านิยมมีลักษณะดังนี้

1. ค่านิยมมีทั้งค่านิยมที่ดี และค่านิยมที่ไม่ดี
 2. เป็นสิ่งที่สามารถปลูกฝังถ่ายทอดได้
 3. สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ แต่ก็ไม่อาจจะทำได้โดยง่ายนัก อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงค่านิยมอาจจะทำได้ง่ายขึ้น เมื่อบุคคลได้เรียนรู้และมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น
 4. เป็นมาตรฐานอย่างหนึ่งในการประเมินความประพฤติของบุคคล
- ความสำคัญของค่านิยม
1. ค่านิยมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล
 2. ค่านิยมเป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม
 3. ค่านิยมมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ และอุปนิสัยใจคอของคนส่วนมาก เพราะบุคคลในสังคมย่อมได้รับอิทธิพลจากค่านิยมของสังคม

4. ค่านิยมจะช่วยให้คนในสังคมมีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน ทำให้มีความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นเอกฉันท์ ดังนั้นค่านิยมของสังคมจึงจัดว่าเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยให้แก่สังคมที่มาจากค่านิยมของสังคมไทย

1. ได้จากการศาสนาพุทธ ปะปนกับศาสนาพราหมณ์
2. ได้จากสังคมดั้งเดิม คือระบบศักดินา เช่น ค่านิยมการนับถือเจ้านาย ยศถาบรรดาศักดิ์ เป็นต้น
3. ได้จากระบบสังคมเกษตรกรรม เช่น ความเฉื่อย ขาดความกระตือรือร้น ยึดตัวบุคคล
4. ได้จากความเชื่อในอำนาจศักดิ์สิทธิ์โชคลาภ

ค่านิยมของชนสังคมชนบทในสังคมไทย

1. ยอมรับเรื่องบุญวาสนา กรรมเก่า โดยไม่ได้แย้ง
2. เชื่อถือโชคลาภ เพราะมีวิถีชีวิตผูกพันกับธรรมชาติ
3. นิยมเครื่องประดับประเภท ทอง เพชรนิลจินดา
4. ชอบเลี้ยงโชค
5. เชิดชูยกย่องผู้คุณความดี
6. นิยมทำบุญเงินกำลังและพิธีการต่าง ๆ
7. ไม่นิยมโต้แย้ง ขี้เกรงใจคน เชื่อผู้สั่ง เห็นแก่หน้า
8. พี่พาทอาศัยกัน ร่วมมือกัน ช่วยเหลือจุนเจือกัน
9. สันโดษ เรื่องที่เกี่ยวกับส่วนรวมไม่ค่อยกระตือรือร้น
10. หวังผลเฉพาะหน้า เช่น สนใจเฉพาะผลผลิตปีนี้ โดยไม่ค่อยสนใจอนาคต

ค่านิยมของสังคมเมืองในสังคมไทย

1. มีเหตุผล จะไม่เชื่อเรื่องที่พิสูจน์ไม่ได้
2. มีกำหนดเวลาแต่ละวันชัดเจน เช่น ตื่นนอน ไปทำงาน
3. มีการแข่งขันสูง ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด
4. นิยมตะวันตก เช่น การใช้เทคโนโลยี การแต่งกาย การนันทนาการ มีความรับผิดชอบต่อสังคม
5. ชอบงานฟุ่มเฟือยหรูหรา เช่น ตกแต่งบ้านหรูหรา การเลี้ยงรุ่น เลื่อนยศ วันเกิด ฯลฯ
6. เห็นแก่ตัว ไม่ค่อยไว้ใจใคร เนื่องจากต้องแข่งขัน และมีสมาชิกในสังคมมาก

ค่านิยมที่ควรปลูกฝังในสังคมไทย

ค่านิยมที่สังคมควรปลูกฝังในสังคมไทยมีดังนี้

1. การจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ความซื่อสัตย์สุจริต
3. ความขยันขันแข็งมีมานะอดทน
4. การยกย่องผู้ทำความดี
5. ความกตัญญูกตเวที

6. การเคารพผู้อาวุโส
7. การไม่ผูกพยาบาท
8. การนิยมของไทย
9. การเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม
10. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ค่านิยมที่ควรแก้ไขในสังคมไทย

ค่านิยมในทางที่ไม่ถูกต้องจะเป็นอุปสรรคในการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย ค่านิยมที่ควรแก้ไขมีดังนี้

1. การเห็นคุณค่าของเงินตรามากเกินไป
2. การชอบเสี่ยงโชคและถือโชคกลาง
3. การขาดระเบียบวินัย
4. การนิยมใช้ของที่มาจากต่างประเทศ
5. การไม่รู้จักประมาณในการใช้จ่าย
6. การไม่ชอบเห็นใครดีเด่นกว่าตนเอง

วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (มปก.) ผู้อำนวยการสถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ในบรรดาข้าราชการ หรือถ้าจะกล่าวให้ครอบคลุมคือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น จะมีสักกี่คนหรือกี่เปอร์เซ็นต์ที่รู้จักคำว่า "ค่านิยมสร้างสรรค์" ทั้งๆ ที่คำนี้ได้ถูกเรียกขานหรือกำหนดขึ้นมาตั้งแต่พุทธศักราช 2544 ด้วยวัตถุประสงค์ ที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยอมรับและซึมซับเป็นค่านิยมที่ตนเองยึดถือเพื่อการปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิผล มีคุณภาพ และมีคุณธรรม และเพื่อให้การปฏิรูประบบราชการบรรลุเป้าหมาย ถ้าทบทวนที่มาของคำนี้โดยย่อ ก็คือ รัฐบาลไทยตระหนักดีว่า การจะปฏิรูประบบราชการให้สำเร็จได้ ข้าราชการไทยต้องปรับปรุงการทำงานของตน ด้วยการปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมการทำงานให้สอดคล้องกับระบบราชการใหม่

คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการในขณะนั้น(สมัยนายกรัฐมนตรี ชวน หลีกภัย) จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการปรับปรุงวัฒนธรรมและค่านิยมของเจ้าหน้าที่ของรัฐขึ้น โดยมีเลขาธิการ ก.พ.เป็นประธาน คณะอนุกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน จากหลายสาขา ได้เห็นพ้องกันว่า ค่านิยมที่ควรส่งเสริมให้งอกงามในข้าราชการไทยมี 5 ประการคือ

- 1) ค่านิยมกล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- 2) ค่านิยมซื่อสัตย์รับผิดชอบ
- 3) ค่านิยมโปร่งใสตรวจสอบได้
- 4) ค่านิยมไม่เลือกปฏิบัติ
- 5) ค่านิยมมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ค่าเหล่านี้เราเคยได้ยินกันมาบ้างแล้ว เช่น กล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง โปรงใสตรวจสอบได้ไม่เลือกปฏิบัติกันแต่เดี๋ยวนี้เราจะพูดค่าเหล่านี้กันน้อยลง

ต่อมาในปีพุทธศักราช 2545 เป็นต้นมา สำนักงาน ก.พ.โดยศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม ก็มีความพยายามที่จะส่งเสริมค่านิยมสร้างสรรค์โดยการหาบุคคลที่จะเป็นแบบอย่างในข้าราชการไทยขึ้นมา เพื่อให้เห็นว่าข้าราชการไทยทั่วไปก็สามารถมีพฤติกรรมการทำงานที่แสดงถึงการยึดมั่นในค่านิยมเหล่านี้ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่มีชื่อเสียงในสังคมไทยที่เรารู้จักกัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นแบบอย่างให้ข้าราชการทั่วไปปฏิบัติตามได้

ทางสำนักงาน ก.พ.จึงให้คณะผู้วิจัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ดร.วิลาลักษณ์ ชิววลี รองศาสตราจารย์งามตา วนิทานนท์ และ ดร.วิริณี ธรรมนารถสกุล) ทำการหาบุคคลตัวอย่างเหล่านี้

ในกระบวนการหาบุคคลตัวอย่างก็ต้องมีเครื่องชี้วัดที่จะบอกว่า ข้าราชการในกลุ่มที่เราจะไปเสาะหา นั้นมีระดับค่านิยมสร้างสรรค์สูงต่ำเพียงใด และเมื่อทราบระดับค่านิยมแล้วในการจะพัฒนา ก็ควรทราบว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่อาจนำไปสู่การมีค่านิยมสร้างสรรค์สูงได้

ปัญหาการเลือกคณะในมหาวิทยาลัย

ทางเดินชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมปลายจำนวนมาก มีอุปสรรคที่สำคัญคือการสอบเอนทรานซ์ หรือ การคัดเลือกเพื่อเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย เพื่อแยกย้ายกันไปเรียนในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อที่จะประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดของแต่ละคน คนเรามีอาชีพที่หลากหลายเพื่อแบ่งงานกันทำ เพื่อประโยชน์ของบ้านเมืองและส่วนรวม

นักเรียนที่มีจุดมุ่งหมายชีวิตของตนอยู่แล้วคงเลือกแนวโน้มของสาขาอาชีพที่จะศึกษาต่อได้ไม่ยากนัก ส่วนคนที่ยังตัดสินใจไม่ถูกว่าตนเหมาะกับงานประเภทไหน ครูแนะแนวที่โรงเรียนก็ให้ทำแบบประเมิน “การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพ”

อย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงในสังคมปัจจุบันมักไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น ดังเช่นนักเรียนกลุ่มหนึ่งที่รักวิทยาศาสตร์ และมีศักยภาพที่จะพัฒนาวงการวิทยาศาสตร์ของชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นเร่งด่วนของชาติ แต่แทนที่จะได้เรียนต่อในคณะวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นนักวิจัยคิดค้นวิทยาการต่างๆ ก็จำเป็นต้องเลือกเรียนในคณะยอดนิยมเช่นคณะแพทยศาสตร์ หรือคณะวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อความร่ำรวย เพื่อความมีหน้ามีตา เพื่อรับประกันความเป็นคนเก่ง ในขณะที่นักเรียนหลายคน มีใจรักที่จะรักษาสุขภาพของคนป่วย มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นหมอ มีอุดมการณ์ที่จะให้ทุกคนมีสุขภาพดี ถ้าได้เรียนต่อในคณะแพทยศาสตร์คงจะช่วยเหลือผู้คนได้มากมายกลับไม่ได้เรียนต่อในคณะที่ปรารถนา เพราะทำคะแนนเอนทรีไม่ได้ไม่ถึง ซึ่งคะแนนสอบนั้นแทบจะไม่เกี่ยวข้องกับระดับความสามารถในทักษะการเป็นแพทย์เลย คุณพ่อของผมซึ่งเป็นแพทย์มีอาชีพยืนยันว่า คนเรียนจบสายศิลป์มาก็เป็นแพทย์รักษาคนไข้ได้

สังคมปัจจุบันเต็มไปด้วยค่านิยมการเลือกคณะที่เรียนต่อโดยแทบไม่ได้คำนึงถึงความถนัด บุคลิกภาพ และจุด

มุ่งหมายของชีวิต เด็กเรียนเก่งมักจะถูกถามว่า “จะเรียนเป็นแพทย์หรือวิศววะ” นักเรียนไทยปัจจุบันนิยมเลือกคณะที่เรียนต่อโดยดูจากอันดับคะแนนเอนท์ รายชื่อคณะต่างๆ ถูกนำมาเรียงลำดับ นักเรียนจำนวนมากจำเป็นต้องเลือกคณะที่มีคะแนนสูงสุดที่ตนจะทำได้ ตามระบบการศึกษาที่นิยมการแก่งแย่งแข่งขัน โดยที่ไม่มีโอกาสได้รู้จักการเรียนในคณะที่ตนจะต้องเรียนในอนาคต กิจกรรมที่จะต้องทำ และอาชีพที่จะต้องเป็น

ปัญหาของชาติซึ่งมีมากมาย และความวุ่นวายมากมายที่เกิดขึ้นกับสังคมไทยเรื่องการสอบเอนทรานซ์ส่วนหนึ่งเกิดจากนักเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และความแตกต่างของการเรียนในคณะต่างๆ เยาวชนสมัยนี้เสียเวลาไปกับการติวเตรียม “ทำข้อสอบ” มากเสียจนไม่มีเวลาช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน จึงไม่มีเวลามาสารวจสังคมรอบตัว เพื่อวางแผนอนาคตของตน

เมื่อเยาวชนมีความเข้าใจเรื่องการเลือกเรียนต่อและการมีอาชีพที่เหมาะสมกับตน ความวุ่นวายในระบบการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยก็จะน้อยลง บุคลากรที่มีคุณภาพก็จะมีมากขึ้น ชีวิตของคนอีกหลายคนคงมีความสุขมากขึ้นด้วย การแนะแนวการศึกษาตอนนี้ไม่ควรผลักร้าให้กับ “ครูแนะแนว” แต่ควรจะเป็นหน้าที่ของรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพต่างๆ ซึ่งสามารถชี้แนะนักเรียนรุ่นน้องได้จากประสบการณ์ของตน

แนวทางในการเลือกเรียนคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัย

หลักในการเลือกมหาวิทยาลัย การเลือกมหาวิทยาลัยที่จะไปศึกษาต่อนั้นเป็นช่วงที่สำคัญมาก ช่วงหนึ่งในการกำหนดอนาคตทางการศึกษาของน้อง ๆ จะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดที่น้องๆ ได้เลือกนั้นอาจไม่ใช่มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงอันดับต้นๆ แต่เป็นมหาวิทยาลัยที่มีแขนงวิชาที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่นๆ ที่สัมพันธ์กัน โดยน้องๆ สามารถ ประเมินได้จากขั้นตอนพื้นฐานที่สำคัญในการเลือกมหาวิทยาลัยตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 Self-Evaluation (การประเมินด้วยตนเอง) มีหลักการประเมินดังนี้

A: หาเหตุผลและคำตอบที่ชัดเจนในการไปศึกษาต่อต่างประเทศ

แรงจูงใจที่เกิดจากเป้าหมายในอาชีพ หรือลักษณะงาน ความน่าสนใจในเรื่องวิชาที่จะเรียน อะไรที่น้องๆ สนใจเรียนเป็นพิเศษไม่จำเป็นที่จะต้องเรียนเก่งเพราะหลักสูตรต่างจากประเทศไทยที่เน้นท่องจำ แต่ที่เมืองนอกเน้นการปฏิบัติมากกว่า

ระบบการศึกษาไทย

1. ความหมายและแนวคิด

ระบบการศึกษา หมายถึง การกำหนดหลักสูตร จุดมุ่งหมาย หน่วยงาน ระเบียบการจัด และแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษาช่วยพัฒนาชีวิตของคนไปในแนวทางที่พึงประสงค์

การศึกษาเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาประชากรของประเทศให้มีพลัง มีความสามารถที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีสันติสุข การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือพัฒนาพัฒนาประชากรและประเทศชาติ และการที่จะดำเนินไปได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพจะต้องอาศัยกระบวนการศึกษาที่ได้รับการพัฒนามีดีแล้ว

การศึกษามีส่วนสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้รุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรม และสร้างภูมิปัญญาให้แก่สังคม

ระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องมีเนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีหลักการที่ดี และจำเป็นต้องอาศัยการบริหารที่กระจายอำนาจให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด

ระบบการศึกษาได้รับการพัฒนามาตลอด แต่ยังไม่สามารถบรรลุผลตามที่กำหนดไว้เท่าใดนัก เพราะยังมีปัญหาด้านคุณภาพของผลผลิต ด้านการกระจายโอกาสทางการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา และด้านการระดมสรรพกำลังเพื่อจัดการศึกษา

ความจำเป็นในการปรับปรุงระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับเงื่อนไข และการเปลี่ยนแปลงด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างเป็นระยะๆ เป็นสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องตระหนัก ทั้งนี้เพื่อให้สามารถพัฒนา

ระบบการศึกษาที่ดีจะต้องมีความยืดหยุ่น ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ ความพร้อม ได้อย่าง ต่อเนื่องตลอดเวลาและตลอดชีวิต มีเครือข่ายการเรียนรู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ประเภทต่างๆ จากแหล่ง ต่างๆ ไปยังผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่องโดยอาศัยทั้งระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และถึงระบบโรงเรียน

อำพร เรืองศรี (มปก.) ได้กล่าวถึง ระบบการศึกษาว่าระบบการศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัด การศึกษาของประเทศ ถ้าระบบการศึกษาที่กำหนดไว้ดี สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของทั้ง ส่วนตนและประเทศก็จะส่งผลดีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของพลเมือง เพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนา

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524) ได้เสนอแนวคิด และหลักการปรับปรุงระบบการศึกษาไว้พอสรุปได้ดังนี้

เนื่องจากระบบการศึกษามีผลเกี่ยวโยงถึงด้านกำลังคนหรือกำลังแรงงานของประเทศในระดับต่างๆ เพราะระบบการศึกษาเป็นกระบวนการผลิตกำลังคนที่สำคัญยิ่ง ดังนั้นจึงควรอยู่ในกรอบแนวคิดต่อไปนี้

1) กำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา โดยเน้นความมุ่งหมายหลัก 3 ประการ คือ

(1) ต้องจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นคนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัยและขยันขันแข็งใน อาชีพการงาน

(2) ต้องจัดการศึกษาให้มีทักษะในวิชาชีพ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

(3) ต้องจัดการศึกษาโดยระดมสรรพกำลังจากภาคเอกชน สถานประกอบการและหน่วยงาน ของรัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรม

2) จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเกษตรแผนใหม่ที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่ เหมาะสม เพราะเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักของคนส่วนใหญ่ ดังนั้นระบบการศึกษาจะต้องพัฒนาบุคคลให้มี ทักษะในวิชาชีพอย่างแท้จริงและนำเอาการศึกษานอกโรงเรียน และการฝึกปฏิบัติการมาใช้

3) จัดระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพ โดยการนำเทคนิควิทยามาใช้ กอปรทั้ง ให้รู้ถึงการจัดการ การตลาด และการวิจัยค้นคว้า

4) จัดแก้ไขปัญหาการผลิตกำลังคน โดยการขยายสวัสดิการสังคม การส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศ และการสร้างงานใหม่ๆ

5) จัดระบบการศึกษาที่ส่งเสริมการจัดวิชาชีพทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน การส่งเสริมอาชีพ ตลอดทั้งการวิจัย และส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาชนบท

ในการพิจารณาปรับปรุงระบบการศึกษานั้น ควรยึดหลักการต่อไปนี้

1) การศึกษาต้องสร้างเสริมให้บุคคลคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างตามอัธยาศัย

2) การศึกษาจะต้องสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

3) การศึกษาต้องสร้างบุคคลให้มีพื้นฐานความรู้ทางด้านวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย และระดับการศึกษา

4) การจัดการศึกษาต้องปลูกฝังและสร้างบุคคลให้มีความสำนึก รับผิดชอบและมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาท้องถิ่นอันเป็นแหล่งภูมิลำเนาของตน

5) ในการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อประชาชนจะต้องให้เอกชน สถานประกอบการ และท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพการเลี้ยงดูอบรมเด็ก และการรักษาคุณภาพของสังคมในด้านกำลังคน

ดังนั้น แนวการจัดการระบบการศึกษาคควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1) ควรจัดเป็นระบบคู่ขนานระหว่างในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนเพื่อให้โอกาสแก่ทุกคนในทุกสถานการณ์ และสอดคล้องกับความจำเป็น

2) ควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมฝึกอบรมบุคลากรตามความต้องการของตน และสังคม

3) จะต้องสอดคล้องกับอาชีพของแต่ละท้องถิ่น และความเป็นจริงในสังคม

4) จะต้องเบ็ดเสร็จในตัวเองทุกระดับ เพื่อให้คนออกสู่ตลาดแรงงานมากกว่าการเรียนต่อในระดับสูง

5) จะต้องชักจูงให้คนสามารถประกอบอาชีพส่วนตัวได้

6) จะต้องเป็นการศึกษาที่มุ่งปรับปรุงตน เพื่อให้สามารถพัฒนาอาชีพที่บ้านด้วยการใช้เทคโนโลยีและวิธีการที่เหมาะสม และเป็นการศึกษาที่ควรให้ผู้เข้ารับการศึกษาอยู่ในท้องถิ่นมากกว่าตัวเมือง

7) จะต้องเป็นการศึกษาที่สามารถปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพด้วยการพิจารณา และเริ่มต้นจากสิ่งที่เขาเป็นอยู่ และมีอยู่

8) จะต้องเน้นการปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนทางวิชาการ

9) การฝึกอาชีพและการฝึกบุคคลให้เป็นพลเมืองดีจะต้องจัดทำควบคู่กันไป ไม่ควรแยกห่างจากกัน

10) ระบบการศึกษาและระบบอื่นๆ ของสังคม จะต้องประสานสัมพันธ์เกื้อหนุนกัน และไม่ควรมองแยกชนบทและเมืองออกจากกัน

11) ระบบโรงเรียนทุกประเภทและระดับจะต้องประสานสัมพันธ์กัน และเกื้อหนุนกัน

พนม พงษ์โพบูลย์ (2533) ได้เสนอรูปแบบ และระบบการศึกษาที่พึงประสงค์เพื่อสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ซึ่งถือได้ว่าเป็นระบบการศึกษาที่ดี โดยกำหนดเป็นเชิงแนวทาง หลักการในการกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการจัดการศึกษา และวิธีจัดการศึกษา

สำหรับหลักการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และคุณภาพควรยึดหลักการต่อไปนี้

1. หลักความกว้างขวางและเป็นธรรม เพื่อให้แต่ละคนไม่ว่าจะแตกต่างกันด้านเพศ วัย และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้มีโอกาสได้รับการบริหารการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ และความสามารถ ณ ถิ่นที่อยู่ของตนได้อย่างตลอดเวลาและต่อเนื่องกันตลอดชีวิต

2. หลักความสมดุล ควรจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสมดุลระหว่างปัญญา คุณธรรมและสมรรถภาพพื้นฐานกับความรู้และทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ

3. หลักความสอดคล้อง นั่นคือ สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และของสังคมในระดับต่างๆ ทั้งในเขตเมืองและชนบท

4. หลักความหลากหลาย การจัดการศึกษาควรจัดให้มีความหลากหลายทั้งรูปแบบ เนื้อหาและวิธีการ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง

ความหมายของความคาดหวัง

วชิรวัชร งามละม่อม (2558) ได้สรุปความหมายของความคาดหวังไว้ว่า เป็นความเชื่อ เป็นความรู้สึกนึกคิด ของบุคคลที่คาดการณ์ล่วงหน้า ต่อบางสิ่งบางอย่างว่าควรจะเป็น หรือควรจะเกิดขึ้น และความคาดหวังมีความเกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นของบุคคลอื่น ที่คาดหวังในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ หรือคาดหวังเอาไว้ นักจิตวิทยากลุ่มปัญญานิยม เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์โลกที่ใช้ปัญญาหรือความคิดในการตัดสินใจว่า จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายที่จะสนองความต้องการของตนเอง (อุไรวรรณ เกิดผล, 2539)

การกำหนดความคาดหวัง

นวลจันทร์ เพิ่มพูนรัตนกุล (2540) กล่าวถึงการกำหนดความคาดหวังตามความคิดของเดอเซ็คโคว่า การกำหนดความคาดหวังของบุคคล นอกจาก ขึ้นอยู่กับระดับความยากง่ายของงานแล้ว ยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมาในครั้งนั้น ๆ ด้วย

สมลักษณ์ เพชรช่วย (2540) ได้สรุปความคาดหวังไว้ว่า การที่บุคคลจะกำหนดความคาดหวังของคนนั้นจะต้องประเมินความเป็นไปได้ด้วย ทั้งนี้เพราะความคาดหวังเป็นความรู้สึกนึกคิด และคาดการณ์ของบุคคล

ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสิ่งนั้น ๆ อาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรม ก็ได้ความรู้สึกนึกคิด หรือคาดการณ์นั้น ๆ จะมีลักษณะเป็นการประเมินค่าโดยมาตรฐานของตนเองเป็นเครื่องวัดการคาดการณ์ของแต่ละบุคคล แม้จะเป็นการให้ต่อสิ่งที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรมชนิดเดียวกัน ก็อาจจะแตกต่างออกไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ และการเห็นคุณค่าความสำเร็จของสิ่งนั้น ๆ

อริยา คูหา (2546) ได้กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาบนโลกใบนี้ เมื่อเติบโตขึ้นในช่วงอายุหนึ่งที่มีความต้องการ ความรู้สึกเป็นของตัวเอง หรือเมื่อมีวุฒิภาวะเจริญเติบโตขึ้นในทางความคิด ทุกคนต่างก็มีเป้าหมายให้กับตัวเองเพื่อต้องการให้เกิดความสำเร็จ และในการเดินทางที่จะไปสู่เป้าหมายนั้น ทุกคนก็จะต้องมีความคาดหวังให้กับความสำเร็จนั้น เพื่อให้มีความคาดหวังนั้น อาจจะเป็นความคาดหวังให้กับตัวเองหรือเป็นความคาดหวังให้กับบุคคลอื่น โดยทำการคาดหวังให้บุคคลอื่นเป็นไปตามที่ตัวต้องการตามเป้าหมายที่วางไว้

ผู้ที่ให้ต้นกำเนิดแห่งแนวคิดนี้คือ Edward Tolman แต่ผู้ที่ได้เผยแพร่และสร้างทฤษฎีคือ Victor Vroom โดยที่ Vroom ให้ทฤษฎีเกี่ยวกับสมมุติฐาน 4 ประการที่เป็นบ่อเกิดแรงจูงใจในการทำงาน กล่าวคือ

1) การคาดหวังว่าเมื่อแสดงพฤติกรรมไปแล้วจะทำได้หรือไม่ มีความรู้ความสามารถและมีสิ่งเอื้ออำนวยความสะดวกที่จะแสดงพฤติกรรมเพียงพอที่จะดำเนินได้มากเพียงใดและมีบทบาทที่สามารถแสดงความสามารถทำได้ดีเพียงใด

2) การคาดหวังว่าเมื่อทำงานนั้นแล้วทำได้ดีเพียงใด

3) การคาดหวังว่าเมื่อทำงานนั้นได้แล้วจะได้ผลลัพธ์อย่างที่ต้องการหรือไม่

4) การตีผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำ ถ้าเขาเห็นว่ากระทำแล้วมีค่า เขาก็อยากทำ แต่ถ้าไม่มีค่าเขาก็ไม่สนใจ

Bartal and Matin (อ้างถึงใน พิไลวรรณ จันทรสุกรี, 2540) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความ คาดหวังตามแนวคิดของ Vroom ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

1) ความคาดหวังในความพยายามต่อการกระทำหรือการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าว่าตนเองพยายามต่อกระทำพฤติกรรมได้ตามความสามารถแล้วโอกาสที่จะกระทำสิ่งนั้นได้สำเร็จมีมากน้อยเพียงใด เป็นการคิดก่อนจะทำการต่าง ๆ ว่าสามารถทำได้หรือไม่

2) ความคาดหวังในการกระทำต่อผลลัพธ์หรือผลของการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าก่อนกระทำพฤติกรรมว่าถ้าหากกระทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้ผลลัพธ์แก่ตนเองในทางที่ดีหรือไม่

3) ความคาดหวังในคุณค่าของผลลัพธ์หรือรางวัล หมายถึง คุณค่าจากผลของการกระทำที่เกิดแก่บุคคลที่แสดงพฤติกรรมนั้น ดังนั้นทฤษฎีความคาดหวัง Vroom หรือ Expectation Theory บางทีเรียกว่า VET Theory

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการแข่งขันด้านการเรียน

กรุงเทพมหานคร (มปท) ได้สรุปเกี่ยวกับการแข่งขันด้านการเรียนของไทย การจัดการศึกษาที่ดี มีประสิทธิภาพ จะช่วยเพิ่มความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพในการทำงานของแรงงาน ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาให้ได้ผลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในการช่วยการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม นำไปสู่ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย

การแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เน้นความรู้ทักษะทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมากขึ้น เพราะช่วยลดต้นทุนการผลิต ผลิตได้ดีขึ้น มากขึ้น เร็วขึ้น ผู้บริหารประเทศ/ผู้นำภาคธุรกิจเอกชนจึงมักจะเน้นให้เพิ่มการลงทุน พัฒนาแรงงานที่มีความรู้ ทักษะด้านนี้ เช่น ผลิตวิศวกร ช่างเทคนิค นักคอมพิวเตอร์ นักออกแบบ ฯลฯ ทั้งในระดับกลางและระดับสูงเพื่อให้ไปแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้มากขึ้น แต่การพัฒนาคนต้องมองภาพรวมทั้งระบบ คือต้องพัฒนาคนทั้งหมด ตั้งแต่การเลี้ยงดูของพ่อแม่ในระดับก่อนเข้าโรงเรียน การศึกษาระดับอนุบาล ประถม มัธยม อาชีวศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ ฯลฯ เป็นต้นมา ไม่ใช่มองแค่ระดับอุดมศึกษาเท่านั้น

ที่สำคัญคือต้องปฏิรูปการเรียนการสอน ให้คนมีอุปนิสัยรักการอ่าน การใฝ่รู้ หัดคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเป็น รู้จักคิดอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดทางสังคม ฯลฯ มาตั้งแต่เด็กเล็ก เราจึงจะสร้างเยาวชนที่พร้อมจะไปเรียนภาษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมศาสตร์ การออกแบบ ฯลฯ ในระดับสูงได้มากขึ้น

การคิดในกรอบการมุ่งพัฒนาแรงงานระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยจะทำได้จำกัด เช่น ถ้าคนจบชั้นมัธยมส่วนใหญ่ยังมีคุณภาพไม่สูงก็จะหาคนมาเรียนแพทย์ นักวิทยาศาสตร์ นักเทคโนโลยีได้จำกัด ถึงจะเพิ่มการลงทุน เพิ่มอาจารย์ด้านนี้ ก็จะผลิตแรงงานด้านนี้ให้มีคุณภาพและปริมาณด้วยได้จำกัดอยู่ดี

การปฏิรูปการศึกษาให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้นสำหรับคนทั้งประเทศยังสำคัญในแง่ที่ว่า แม้คนส่วนหนึ่งจะได้เรียนไม่สูง จบออกไปทำงานเป็นแค่เกษตรกร คนงาน พ่อค้าแม่ค้า ผู้ประกอบอาชีพอิสระรายย่อยต่างๆ พวกเขา ก็จะได้เป็นพลเมืองที่ฉลาด เรียนรู้ต่อไปด้วยตนเองได้ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กว่ากรณีที่ไม่ได้เรียนหรือเรียนมานิดหน่อยอย่างมีคุณภาพปานกลางหรือต่ำ

การปฏิรูปการศึกษาในไทยยังไม่ถึงไหน ทั้งที่มีตัวอย่างว่าหลายประเทศเขาทำได้ผล ปัญหาหลักคือรัฐบาลและชนชั้นนำไทยขาดความรู้ความเข้าใจ วิสัยทัศน์ และความสามารถในการปฏิรูปการศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งระบบโครงสร้างอย่างแท้จริง มีผู้นำด้านการศึกษา/การบริหารที่เข้าใจและทำงานปฏิรูปการศึกษาในบางสถาบันการศึกษา บางชุมชน บางเรื่องอยู่บ้าง แต่เป็นส่วนน้อย ประชาชนส่วนใหญ่มองขาดความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษาและพัฒนาตนเองและลูกหลานน้อย

พวกเขายังคิดในกรอบเก่า เช่น แค่อยากให้รัฐบาลลงทุนสร้างสถานศึกษาให้มาก ให้รัฐช่วยอุดหนุนค่าใช้จ่าย อยากให้ลูกหลานได้รับการศึกษาระดับสูงขึ้น คือคิดถึงการศึกษาในเชิงปริมาณ ในเชิงรูปแบบ ขอให้ได้มีประกาศนียบัตร/ปริญญาบัตรเพื่อออกไปหางานทำได้ดีขึ้น มากกว่าคิดในเชิงคุณภาพ การมีความรู้/ทักษะที่สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาทั้งตนเอง ชุมชน และประเทศได้อย่างแท้จริง

การปฏิรูปการศึกษา ต้องปฏิรูป 3 เรื่องที่สำคัญคือ

1. ปฏิรูปการคัดสรร/การให้ผลตอบแทนครู อาจารย์ โดยเน้นเรื่องคุณภาพ ส่งเสริมประสิทธิภาพ มีแรงจูงใจในการทำงานสูง

2. ปฏิรูประบบบริหารงานแบบกระจายอำนาจ ทรัพยากร ความรับผิดชอบ ไปที่จังหวัด เขต อำเภอ สถาบันการศึกษา แบบแนวนอนเพิ่มขึ้น โดยใช้นโยบายยืดหยุ่น ให้มีสถาบันการศึกษาหลายระบบได้ และต้องพัฒนาระบบบริหารให้มีการกระจายบุคลากรที่เก่งและมีแรงจูงใจสูงออกไปด้วย

3. ปฏิรูปหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดผล แบบเน้นความรู้ทักษะที่ใช้งานได้จริง และพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมด้วย ให้ผู้เรียนรักการอ่าน ใฝ่รู้ ผู้เรียนคิดวิเคราะห์อย่างมี เหตุผลเป็น การวัดผลต้องเปลี่ยนตาม เลิกสอบแบบให้คะแนนจากการจดจำข้อมูล เลิกเน้นการแข่งขัน (และ การต้องไปเรียนพิเศษ) เพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยปิดของรัฐ

ด้วยการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคการอาชีพต่างๆ ให้มีคุณภาพ ใช้งานได้เพิ่มขึ้น คน จบมาได้งานที่ให้ผลตอบแทน/ความก้าวหน้าดีขึ้น มีโควตาเฉพาะให้คนที่ออกไปทำงานแล้วอย่างน้อย 2 ปี มี โอกาสกลับเข้ามาเรียนมหาวิทยาลัยได้ เด็กมัธยมปลายจะได้ไม่ต้องเครียดเรื่องสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัย มากเกินไป

การรับนักเรียนเข้ามหาวิทยาลัยและการวัดผลทุกระดับควรจะลดการวัดผลแบบจดจำข้อมูล วัดความรู้/ ทักษะในการอ่านการสรุปความ คิดวิเคราะห์เป็นมากขึ้น และวัดความฉลาดทางอารมณ์และทางสังคมด้วย ใน ระดับประถมมัธยม ควรฝึกอบรมให้ครูมีความรู้ ทักษะ ในการวัดผลแบบใหม่ได้มากขึ้น และทางโรงเรียนควร จัดการวัดผลกันเอง ครูตามดูว่านักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นจากภาคเรียนที่แล้วอย่างไร

ในระดับประถมปลายและมัธยมปลาย อาจมีการจัดสอบระดับประเทศเพื่อที่จะหามาตรฐานในการ เปรียบเทียบ และรับนักเรียนไปเรียนต่อ แต่ควรออกข้อสอบให้มีคุณภาพและเป็นธรรมได้ ยกตัวอย่างข้อสอบ PISA ขององค์กรประเทศพัฒนาอุตสาหกรรม OECD ที่ใช้วัดนักเรียนอายุ 15 ปี จากทั่วโลกนั้น มีการ เตรียมการและออกแบบอย่างดี แม้จะเป็นข้อสอบปรนัย แต่เขาใช้วิธีการให้นักเรียนอ่านข้อความยาว 1-2 พารากราฟ ก่อนที่จะคิดวิเคราะห์และเลือกตอบ ครูไทยน่าจะเรียนรู้ฝึกฝนและออกข้อสอบแบบนี้ได้เช่นกัน

ปัญหาการปฏิรูปคุณภาพครู และการปฏิรูประบบบริหารเป็นแบบกระจายอำนาจ ทรัพยากร ความ รับผิดชอบไปในแนวนอนเพิ่มขึ้น เป็นเรื่องที่จะช่วยปฏิรูปการศึกษาให้ได้ผลอย่างมาก ผู้เขียนเคยเขียนเรื่องนี้ไว้ ในรายงานสภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 ที่สภาการศึกษาแห่งชาติเคยพิมพ์เป็นหนังสือเล่ม และเปิดหาได้ จากสิ่งพิมพ์ออนไลน์ทางเว็บไซต์ของสภาการศึกษาแห่งชาติได้

ความรู้/ทักษะที่โลกสมัยใหม่ต้องการไม่ใช่แค่เรียนเก่ง สอบได้คะแนนดีตามตำราแบบเก่า แต่คือ ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผล และอย่างสร้างสรรค์ การรู้จักเรียนรู้ใหม่ด้วยตัวเอง การ ประยุกต์ใช้ความรู้เป็น การรู้จักปรับตัว ฟื้นฟูตัวเองได้ในสถานการณ์ยากลำบาก ความสามารถในการสื่อสารและ จูงใจคน การมีความฉลาด/ทักษะทางอารมณ์และสังคม เข้าใจ เห็นใจผู้อื่น ทำงานกับผู้อื่นได้ดี ฯลฯ (อ่าน WEF, Top Ten Skills in 2025) ความรู้ทักษะแบบใหม่นี้ครูอาจารย์ไทยส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยรู้จักหรือไม่เข้าใจมากพอ เราจึงต้องปฏิรูปครูอาจารย์อย่างขนานใหญ่

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพจิต

สุขภาพจิตเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะเรื่องของความคิด การเรียนรู้ หากบุคคลมีปัญหาสุขภาพจิต เช่น เกิดความเครียด ความวิตกกังวล ซึ่งหากเป็นในนักเรียนย่อมส่งผลต่อการเรียน นักวิชาการได้ให้ความหมายของความเครียดไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับดอร์แลนด์ (1994) กล่าวว่าความเครียด หมายถึง ภาวะที่ร่างกายมีปฏิกิริยาโต้ตอบสิ่งเร้าทำให้ร่างกายและจิตใจเกิดการปรับตัวโดยแสดงออกในลักษณะของความวิตกกังวลความกลัวไม่สบายใจไม่พอใจรู้สึกสูญเสียเป้าหมายโดยมีสาเหตุมาจากหลายๆเรื่องเช่น พ่อแม่หย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่การสูญเสียบุคคลใกล้ชิดปัญหาทางเศรษฐกิจการเข้าโรงเรียนใหม่การปรับตัวกับเพื่อนเป็นต้น ในขณะที่ Baron & Greenberg (1990) กล่าวว่าความเครียดเป็นภาวะที่เกิดจากปฏิกิริยาของร่างกายและจิตใจที่มีต่อสถานการณ์ใดๆที่บุคคลรับรู้ได้ว่าถูกคุกคามในการบรรลุเป้าหมายของตน ความเครียดเป็นสภาวะผิดปกติที่เกิดขึ้นกับร่างกายและจิตใจจนผลกระทบของความเครียดมิได้มีเฉพาะความเจ็บป่วยเท่านั้นแต่ยังส่งผลถึงการหย่อนประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตเช่นการเรียนการทำงานเป็นต้น (Mondy; et al, 1988) Lazarus; & Folkman (1984) กล่าวว่าความเครียดเกิดจากเมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและมีการประเมิน หรือมีความเข้าใจว่าความสัมพันธ์นั้นเป็นอันตรายต่อความสงบสุขของตนและเกินขีดความสามารถหรือเกินกำลังที่ตนเองจะสู้ได้ Selye (1974) กล่าวว่าความเครียดเป็นภาวะที่ทำให้ร่างกายและจิตใจมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งที่มาจากทั้งภายในและภายนอกที่มาคุกคามขัดขวางการทำงานการเจริญเติบโตความต้องการของมนุษย์เป็นผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในร่างกายเกี่ยวกับโครงสร้างและปฏิกิริยาทางเคมีเพื่อต่อต้านการคุกคามนั้นทำให้ภาวะทางร่างกายและจิตใจขาดความสมดุลแสดงให้รู้โดยมีกลุ่มอาการทางร่างกายที่มีลักษณะเฉพาะ

โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ (มปก.) ได้กล่าวถึงสาเหตุของความเครียด ว่าความเครียดเกิดขึ้นได้จาก 2 ปัจจัยใหญ่ๆ นั่นคือ

ปัจจัยภายนอก เช่น เรื่องงาน การหย่าร้าง ความขัดแย้งในความสัมพันธ์ การย้ายบ้าน เป็นต้น

ปัจจัยภายใน โดยที่บางคนมีนิสัยคิดมาก ขอบวิตกกังวลในเรื่องเล็กน้อย หรือสารเคมีในสมองไม่สมดุลทำให้เกิดอารมณ์เครียดและเศร้าง่าย

ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดความเครียด

เกิดได้ทั้งจากกรรมพันธุ์ที่ทำให้ระบบประสาทเกิดความเครียดง่ายหรือพ่อแม่มีนิสัยเครียด กังวลง่าย ลูกก็เรียนรู้นิสัยจากพ่อแม่ รวมถึงคนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เครียด เช่น ทำงานที่กดดัน มีปัญหาในครอบครัว อายุที่เสี่ยงต่อการเกิดความเครียดได้ง่าย คือช่วงที่เป็นรอยต่อ จากเด็กไปสู่วัยรุ่น เพราะมีการเปลี่ยนแปลงทางฮอร์โมน มีการปรับตัวในสังคม และในช่วงของวัยใกล้หมดประจำเดือน (menopause) ของผู้หญิง รวมถึงผู้ชายวัยทองที่มีการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมนเช่นกัน ถึงแม้ว่าการน้อยกว่าผู้หญิง แต่ก็ทำให้มีอาการหงุดหงิด วิตกกังวลและโกรธง่ายเช่นกัน

ประเภทของความเครียด

ความเครียดสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทหลักๆ ดังนี้

Acute stress คือ ความเครียดที่เกิดขึ้นทันทีจากความกดดันในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง เช่น เส้นตายในการทำงาน การเผชิญหน้ากับความท้าทายหรือเหตุการณ์ที่ทำให้สะเทือนใจ เมื่อความเครียดหายไป ร่างกายก็จะกลับมาเป็นปกติเหมือนเดิม

Episodic acute stress คือ เกิดจากการประสบกับความเครียดที่เกิดขึ้นทันทีหลายครั้งติดต่อกัน เช่น เริ่มจากมีปัญหาสุขภาพ หลังจากนั้นตงงาน ตามมาด้วยการหย่าร้าง เป็นต้น หรือบางคนชอบเครียดและวิตกกังวลจนรีบเร่งและใจร้อนในทุกเรื่อง ทำให้เกิดความเครียดบ่อยๆ

Chronic stress คือ ความวิตกกังวลและความกดดันที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนเหมือนไม่มีวันสิ้นสุดจนสะสมเป็นความเครียดเรื้อรัง ความเครียดเช่นนี้มีผลต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต

อาการ

นอกจากความรู้สึกที่บ่งบอกว่าเครียดแล้ว เมื่อรู้สึกเครียดมากยังทำให้เกิดอาการอื่นๆได้ เช่น

ปวดหัว ปวดตามร่างกาย

ลำไส้ทำงานปั่นป่วน มีปัญหาการย่อยอาหาร ท้องเสีย

ใจสั่นง่าย เหงื่อออก

อ่อนล้า ไม่อยากทำอะไร

ความดันโลหิตสูง

ระบบภูมิคุ้มกันอ่อนแอ

โรคหัวใจ

โกรธ หงุดหงิดง่าย ร้องไห้ง่าย

ไม่มีสมาธิ

รู้สึกซึมเศร้า

รู้สึกวิตกกังวล

การป้องกันความเครียด

มีวิธีการมากมายที่ช่วยลดความเครียดและจัดการกับความเครียด นอกจากปฏิบัติตามหลักสูตรศึกษา

คือ กินอาหารให้ครบ 5 หมู่ ออกกำลังกายและนอนหลับให้เพียงพอแล้ว ยังมีวิธีการอื่นๆเช่น

ทำกิจกรรมที่ทำให้คุณรู้สึกสนุกเพลิดเพลินและผ่อนคลาย

ระบายอารมณ์ออกมาบ้าง เช่น พูดคุยถึงความรู้สึกกับเพื่อนหรือคนใกล้ชิด

ฝึกการผ่อนคลาย เช่น การฝึกหายใจ การทำสมาธิ การฝึกจินตภาพเพื่อเอาชนะความเครียด ความ

วิตกกังวล

เปลี่ยนแปลงทัศนคติ เช่น มองความท้าทายว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้และเติบโต หรือใช้หลักการทางศาสนาเข้าช่วยเพื่อให้มีสติและมีความสุขในจิตใจ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการเรียนของนักเรียน

วิระยา พิมพ์พันธ์ (2562) ค่านิยมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างอำเภอชุมแพ ผลการศึกษาพบว่าค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง อำเภอชุมแพ พบว่าค่านิยมในสังคมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง อำเภอชุมแพมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนอยู่ที่ 4.15 รองลงมาคือค่านิยมเกี่ยวกับการรับราชการ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนอยู่ที่ 3.97 วัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง อำเภอชุมแพ พบว่า วัฒนธรรมในสังคมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง อำเภอชุมแพมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนอยู่ที่ 4.08 รองลงมาคือวัฒนธรรมส่วนตัวและวัฒนธรรมในครอบครัว โดยมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนเท่ากับอยู่ที่ 3.63

วรรณิศา ปลอดโปร่ง (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มของตัวแปรมีความสัมพันธ์กันดังนี้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (X) มีความสัมพันธ์กับเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน (Y) 1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง 0.236 ถึง 0.601 ได้แก่ (X1) การรับรู้ความสามารถของตน (X4) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X5) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อตัวนักเรียน (X6) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน 2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 1 ปัจจัย คือ (X3) แบบคัดกรองสุขภาพจิต Thai GHQ 60 ของโกลด์เบิร์ก และพอลวิลเลียม (David Goldberg and Paul Williams) แปลเป็นไทยโดย นายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะ (2539) 3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ทางลบกับเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มี 1 ปัจจัย คือ (X2) เจตคติต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษา

เดือนใจ อารีโรจนนุกูล (2559) ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ ไม่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนประเภทขยายโอกาส ที่ตั้งอยู่ในเขต จังหวัด เชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพทั่วไปที่สำคัญของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่เลือกเรียนต่อสายอาชีพ พบว่า นักเรียนที่เลือกเรียนต่อสายสามัญส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับ 3.01 – 3.50 รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง มากที่สุดอยู่ในระดับไม่เกิน 15,000 บาท ต่อเดือน ระดับการศึกษา

ของผู้ปกครองโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไม่เลือกเรียนต่อสายอาชีพของนักเรียนที่จบการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดได้แก่ ด้าน ความรู้ความสามารถของผู้เรียน รองลงมาได้แก่ ด้านอุปนิสัยส่วนตัวด้านค่านิยม ความเข้าใจสายอาชีพ และน้อยที่สุดคือด้านตัวผู้ปกครอง

สรายทฐ เพชรซีก (2553) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: ศึกษากรณีโรงเรียนมีนประสาธิตวิทยา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับการอบรมเลี้ยงดูในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยรูปแบบการเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลอยู่ในระดับมาก แบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง โดยความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาอยู่ในระดับดี ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดามารดาและระหว่างนักเรียนกับพี่น้องอยู่ในระดับปานกลาง บิดามารดาได้ให้ความคาดหวังต่อการศึกษากลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างมีสภาพแวดล้อมทางด้านที่อยู่อาศัย อยู่ในระดับดี โดยมีสภาพของบ้านอยู่ในระดับดี สำหรับที่ตั้งของบ้านอยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยวิชาที่ได้คะแนนมากที่สุด คือวิชาภาษาไทย รองลงมาคือ วิชาสังคมศึกษา วิชาวิทยาศาสตร์วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาคณิตศาสตร์ตามลำดับ ปัจจัยทางด้านเพศ อายุ อาชีพบิดา และสภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนชั้นปีที่กำลังศึกษาจำนวนพี่น้อง สภาพครอบครัวการศึกษาของมารดา สภาพทางเศรษฐกิจการอบรมเลี้ยงดูความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และความคาดหวังของบิดามารดาต่อการศึกษานักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพจิตของนักเรียน

สุรัชย์ เฉนิยง และคณะ (2562) การรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและครูเกี่ยวกับสาเหตุและการป้องกันการฆ่าตัวตายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับสาเหตุและการป้องกันการฆ่าตัวตายในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงในการฆ่าตัวตายในนักเรียนฯ ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 1.1 ความคาดหวังด้านการเรียนและการใช้ชีวิตของวัยรุ่นจากผู้ปกครอง 1.2 ปัญหาภายในครอบครัว 1.3 วัยรุ่นขาดทักษะในการเผชิญกับปัญหา และ 1.4 พฤติกรรมการกลั่นแกล้งและการลอกเลียนแบบจากสื่อ และ 2) การป้องกันการฆ่าตัวตายในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ได้แก่ 2.1 การสร้างความเข้มแข็งในชีวิต 2.2 การสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน 2.3 การดูแลช่วยเหลือจากครอบครัว และ 2.4 การสนับสนุนจากครูและสิ่งสนับสนุนจากโรงเรียน สรุปผล: การค้นพบนี้เป็นหลักฐานที่ชัดเจนสำหรับความต้องการด้านสุขภาพจิตของนักเรียน

นิธิสินี รุจิรังสีเจริญ และคณะ (2564) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 541 ราย จาก 988 ราย

(ร้อยละ 54.7) มีความเครียดอยู่ในระดับสูง กว่าปกติ โดยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ร่วมกันทำนายอธิบายระดับความเครียดได้อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ คือ ความภาคภูมิใจในตัวเอง สาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียด (ด้านอนาคต ด้านสถานศึกษา ด้านการจัดสรรเวลา ด้านครอบครัว ด้านคุณครู ด้านการเรียน) การทำหน้าที่ของครอบครัว (ด้านความผูกพันทางอารมณ์ ด้านการตอบสนองทางอารมณ์) และปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล (บุคคลที่พักอาศัยอยู่ร่วม) โดยพบว่าตัวแปรทั้งหมดร่วมกันทำนายความเครียดของนักเรียน ได้ประมาณ ร้อยละ 44.8 ($R^2 = 0.448$) สรุป นักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 54.7 มีความเครียดอยู่ในระดับสูงกว่า ปกติ โดยสัมพันธ์กับปัจจัยหลายอย่าง แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยต่างๆ ที่ศึกษาในครั้งนี้นี้ร่วมกันทำนาย ความเครียดของนักเรียนเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น

วรรณกร พลพิชัย และจันทรา อ้อยเอ็ง (2561) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับสูงร้อยละ 52.1 2) นักเรียนที่มีเพศ แผนการเรียน ระดับการศึกษาของบิดาที่แตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 3) นักเรียนมีวิธีการเผชิญความเครียดแบบมุ่งแก้ปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์และแบบได้ประโยชน์น้อยอยู่ในระดับต่ำ

อุมาพร ตุมกระโทก และธัญญ์ธรม์ ชิดไธสง (2562) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภูมิคุ้มกันทางจิตกับพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า 1) โดยภาพรวมระดับภูมิคุ้มกันทางจิตของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ระดับพฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย 2) ภูมิคุ้มกันทางจิตของเพศหญิงมีมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 พฤติกรรมเสี่ยงของเพศชายมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อเปรียบเทียบตามระดับชั้นพบว่า ภูมิคุ้มกันทางจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรภูมิคุ้มกันทางจิตและระหว่าง ตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยงในแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ทุกค่า ส่วนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภูมิคุ้มกันทางจิตแต่ละด้าน กับพฤติกรรมเสี่ยงแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กันเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกค่า ฟังก์ชันคาโนนิคัลระหว่างชุดตัวแปรภูมิคุ้มกันทางจิตกับชุดตัวแปรพฤติกรรมเสี่ยง มีจำนวน 3 ฟังก์ชัน และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้ง 3 ฟังก์ชัน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

งานวิจัยเรื่องผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน และแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในอำเภอเมืองจังหวัดตรัง โดยแยกเป็นนักเรียนจำนวน 15,669 คน และผู้ปกครองจำนวน 15,669 คน โดยจำนวนผู้ปกครองจะอ้างอิงตามจำนวนของนักเรียน คือนักเรียน 1 คน ต่อผู้ปกครอง 1 คน โดยคำนวณหาขนาดตัวอย่าง โดยสูตรของ Yamane ได้ขนาดตัวอย่างนักเรียน 391 คน และผู้ปกครอง 391 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนประชากร (Proportional Stratified Random Sampling) ตามจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน

2) การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากจำนวนประชากร โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ซึ่งมีวิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตรคำนวณ} \\ n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\ e &= \text{ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (0.05)} \\ N &= \text{ขนาดของประชากร} \\ n &= \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \\ \text{แทนค่า } n &= \frac{15,669}{1 + 15,669 (0.05)^2} \\ n &= 391 \text{ คน} \end{aligned}$$

สรุป ตัวอย่างนักเรียน 391 คน

ตัวอย่างผู้ปกครอง 391 คน

รวมประชากรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 782 คน

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนประชากร (Proportional Stratified Random Sampling) ตามจำนวนนักเรียนและผู้ปกครองในแต่ละโรงเรียน โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม/ชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม/ชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนดังตาราง

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง

โรงเรียนรัฐบาล	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ตรัง	723	18
โรงเรียนน้ำผุด	445	11
โรงเรียนวิเชียรมาตุ	2,710	68
โรงเรียนวิเชียรมาตุ 3	318	8
โรงเรียนสภาราชนิ จังหวัดตรัง	2,554	64
โรงเรียนสภาราชนิ 2	1,328	33
รวมนักเรียนสังกัดโรงเรียนรัฐบาล	8,078	202
โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครตรัง		
โรงเรียนเทศบาล 1 (สังฆวิทย์)	219	6
โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์)	517	12
โรงเรียนเทศบาล 6 (วัดตันตยาภิรม)	537	13
รวมโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครตรัง	1,273	33
โรงเรียนเอกชน		
โรงเรียนตรังคริสเตียนศึกษา	1,018	25
โรงเรียนตรังวิทยา	509	13
โรงเรียนสันติธรรมตรัง	36	1
โรงเรียนดรุณาลัย	518	13
โรงเรียนพรศิริกุล	152	4
โรงเรียนบูรณะรำลึก	1,136	28

ตารางที่ 1 (ต่อ)

โรงเรียนเอกชน		
โรงเรียนปัญญาวิทย์	685	17
โรงเรียนมัธยมวัดความพิเศษมูลนิธิ	1,341	33
โรงเรียนทิพย์รัตน์วิทยา	44	2
โรงเรียนนุรุอลิงซานมูลนิธิ	225	6
โรงเรียนแสงธรรมวิทยาตรางมูลนิธิ	279	7
โรงเรียนวัดนิกรรังสฤษฎ์	184	4
โรงเรียนอิสมาอีลียะห์มูลนิธิ	191	5
รวมนักเรียนโรงเรียนเอกชน	6,318	162
รวมทั้งสิ้น	15,669	391

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 ใช้สำหรับเก็บข้อมูลกับผู้ปกครอง ชุดที่ 2 ใช้สำหรับเก็บข้อมูลของนักเรียน

แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับเก็บข้อมูลกับผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน

1) ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อความเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนบุตร รายได้เฉลี่ยของครอบครัว อาชีพที่ต้องการให้บุตรเป็น สถาบันการศึกษาระดับมัธยมที่ต้องการให้บุตรเข้าศึกษา สถาบันการศึกษามหาวิทยาลัยที่ต้องการให้บุตรเข้าศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนกวดวิชา

2) ตอนที่ 2 แบบสอบถามค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง โดยข้อความ สร้างขึ้นจากแนวคิดค่านิยม ลักษณะข้อความเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ แบบเลือกตอบ โดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
ใช่	3
ไม่ใช่	2
ไม่แน่ใจ	1

ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงลบ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
ไม่แน่ใจ	3
ไม่ใช่	2
ใช่	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแยกความถี่แล้ว จะแบ่งรูปแบบค่านิยมออกเป็น 3 ระดับ คือ โดยการใช้สูตรในการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3-1}{3} \\ &= 0.67 \end{aligned}$$

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับคะแนนได้ดังนี้

ช่วงระดับคะแนน

1.00 - 1.67	หมายถึง มีค่านิยมในระดับต่ำ
1.68 - 2.33	หมายถึง มีค่านิยมในระดับปานกลาง
2.34 - 3.00	หมายถึง มีค่านิยมในระดับสูง

3) ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนข้อคำถามสร้างขึ้นจากแนวคิดความคาดหวัง ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบเลือกตอบ โดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละระดับดังนี้

โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
จริงมากที่สุด	5
จริงมาก	4
จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	2
ไม่จริงเลย	1

ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงลบ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
จริงมากที่สุด	1
จริงมาก	2
จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	4
ไม่จริงเลย	5

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับคะแนนได้ดังนี้

ช่วงระดับคะแนน

1.00-1.80	หมายถึง มีความคาดหวังในระดับสูงมาก
1.81-2.60	หมายถึง มีความคาดหวังในระดับสูง
2.61-3.40	หมายถึง มีความคาดหวังในระดับปานกลาง
3.41-4.20	หมายถึง มีความคาดหวังในระดับต่ำ
4.21-5.00	หมายถึง มีมีความคาดหวังในระดับต่ำมาก

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับเก็บข้อมูลกับนักเรียน แบ่งออกเป็น 5 ตอน

1) ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อความเกี่ยวกับ เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม สถานภาพการสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา จำนวนพี่น้อง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว งานอดิเรก การเรียนพิเศษ อาชีพที่คิดว่าสังคมยกย่อง

2) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการแข่งขันด้านการเรียน โดยข้อความ ลักษณะข้อความ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบเลือกตอบ โดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
จริงมากที่สุด	5
จริงมาก	4
จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	2
ไม่จริงเลย	1

ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงลบ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
จริงมากที่สุด	1
จริงมาก	2
จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	4
ไม่จริงเลย	5

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแยกความถี่แล้ว จะแบ่งการแข่งขันด้านการเรียนออกเป็น 5 ระดับ คือ โดยการ
ใช้สูตรในการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5-1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับคะแนนได้ดังนี้

ช่วงระดับคะแนน

1.00-1.80	หมายถึง มีการแข่งขันด้านการเรียนในระดับต่ำมาก
1.81-2.60	หมายถึง มีการแข่งขันด้านการเรียนในระดับต่ำ
2.61-3.40	หมายถึง มีการแข่งขันด้านการเรียนในระดับปานกลาง
3.41-4.20	หมายถึง มีการแข่งขันด้านการเรียนในระดับสูง
4.21-5.00	หมายถึง มีการแข่งขันด้านการเรียนในระดับสูงมาก

3) ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมด้านการเรียนของนักเรียน ข้อคำถามสร้างขึ้นจากแนวคิด
ค่านิยม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบเลือกตอบ โดยเริ่มจาก
ระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละระดับดังนี้
โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
จริงมากที่สุด	5
จริงมาก	4
จริงปานกลาง	3

จริงน้อย	2
ไม่จริงเลย	1

ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงลบ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
จริงมากที่สุด	1
จริงมาก	2
จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	4
ไม่จริงเลย	5

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับคะแนนได้ดังนี้

ช่วงระดับคะแนน

1.00-1.80	หมายถึง มีค่านิยมในระดับสูงมาก
1.81-2.60	หมายถึง มีค่านิยมในระดับสูง
2.61-3.40	หมายถึง มีค่านิยมในระดับปานกลาง
3.41-4.20	หมายถึง มีค่านิยมในระดับต่ำ
4.21-5.00	หมายถึง มีค่านิยมในระดับต่ำมาก

4) ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ข้อคำถามสร้างขึ้นจากแนวคิด ค่านิยม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบเลือกตอบ โดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละระดับดังนี้ โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
จริงมากที่สุด	5
จริงมาก	4
จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	2
ไม่จริงเลย	1

ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงลบ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แต่ละระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
จริงมากที่สุด	1
จริงมาก	2

จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	4
ไม่จริงเลย	5

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับคะแนนได้ดังนี้

ช่วงระดับคะแนน

1.00-1.80	หมายถึง มีความคาดหวังในระดับสูงมาก
1.81-2.60	หมายถึง มีความคาดหวังในระดับสูง
2.61-3.40	หมายถึง มีความคาดหวังในระดับปานกลาง
3.41-4.20	หมายถึง มีความคาดหวังในระดับต่ำ
4.21-5.00	หมายถึง มีความคาดหวังในระดับต่ำมาก

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพจิต โดยใช้แบบวัดความเครียดของโรงพยาบาลรพสุพรรณบุรี ลักษณะข้อคำถามจะให้นักเรียนสำรวจตนเองว่าในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ในข้อใดเกิดขึ้นกับตัวคุณบ้าง ถ้าข้อไหนไม่ได้เกิดขึ้น ให้ข้ามไปไม่ต้องตอบ แต่ถ้ามีเหตุการณ์ในข้อใดเกิดขึ้นกับตัวคุณให้ประเมินว่าคุณมีความรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์นั้นแล้วเลือกหนึ่งคำตอบ

โดยค่าคะแนนมีความหมายระดับของความเครียดดังต่อไปนี้

1	หมายถึง	ไม่รู้สึกรู้สึกเครียด
2	หมายถึง	รู้สึกเครียดเล็กน้อย
3	หมายถึง	รู้สึกเครียดปานกลาง
4	หมายถึง	รู้สึกเครียดมาก
5	หมายถึง	รู้สึกเครียดมากที่สุด

การแปลผลแบบวัดความเครียดรพสุพรรณบุรี

คะแนนรวมของแบบสอบถามจะไม่เกิน 100 คะแนนโดยผลรวมที่ได้ แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนน	0 - 23	มีระดับความเครียดน้อย
คะแนน	24 - 41	มีระดับความเครียดปานกลาง
คะแนน	42 - 61	มีระดับความเครียดสูง
คะแนน	62 ขึ้นไป	มีระดับความเครียดรุนแรง

เมื่อรวมคะแนนทุกข้อแล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่กำหนด ดังนี้

1. คะแนน 0-23 คะแนน ท่านมีความเครียดในระดับน้อย (mild stress) หมายถึง ความเครียดขนาดน้อยๆ และหายไปในระยะเวลาอันสั้น เป็นความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ความเครียดระดับนี้ไม่

คุกคามต่อการดำเนินชีวิต บุคคลมีการปรับตัวอย่างอัตโนมัติ เป็นการปรับตัวด้วยความเคยชิน และการปรับตัวต้องการพลังงานเพียงเล็กน้อยเป็นภาวะที่ร่างกายผ่อนคลาย

2. คะแนน 24 – 41 คะแนน ท่านมีความเครียดในระดับปานกลาง (moderate stress) หมายถึงความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเนื่องจากมีสิ่งคุกคาม หรือพบเหตุการณ์สำคัญๆ ในสังคม บุคคลจะมีปฏิกิริยาตอบสนองออกมาในลักษณะความวิตกกังวล ความกลัว ฯลฯ ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติทั่วไป ไม่รุนแรงจนก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย เป็นระดับความเครียดที่ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น

3. คะแนน 42 – 61 คะแนน ท่านมีความเครียดในระดับสูง (high stress) เป็นระดับที่บุคคลได้รับเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดสูง ไม่สามารถปรับตัวให้ลดความเครียดลงได้ในเวลาอันสั้นถือว่าอยู่ในเขตอันตราย หากไม่ได้รับการบรรเทาจะนำไปสู่ความเครียดเรื้อรัง เกิดโรคต่างๆ ในภายหลังได้

4. คะแนน 62 คะแนนขึ้นไป ท่านมีความเครียดในระดับรุนแรง (severe stress) เป็นความเครียดระดับสูงที่ดำเนินติดต่อกันมาอย่างต่อเนื่องจนทำให้บุคคลมีความล้มเหลวในการปรับตัว เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ หดแรงแรง ควบคุมตัวเองไม่ได้ เกิดอาการทางกายหรือโรคภัยต่างๆ ตามมาได้ง่าย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

วิธีการและขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ 1)

ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม โดยในการสร้างข้อคำถามนั้นได้นำแนวคิด ทฤษฎีดังกล่าวมาปรับให้เข้ากับบริบทของงานวิจัยขั้นนี้

2) การหาความเที่ยงตรง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาและนำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3) นำเสนอโครงการต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เพื่อขออนุมัติอนุญาตดำเนินการวิจัย หมายเลขรับรอง WUEC-21-163-01

4) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลจากการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับการเก็บข้อมูลของผู้ปกครอง

แบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมด้านการเรียนมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.898

แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนค่าความเชื่อมั่นทั้ง

ฉบับเท่ากับ 0.891

แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับการเก็บข้อมูลของนักเรียน

แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนมีค่าความเชื่อมั่น
ทั้งหมดเท่ากับ 0.888

แบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมด้านการเรียนของนักเรียนมีค่าความเชื่อมั่นทั้งหมด
เท่ากับ 0.826

แบบสอบถามเกี่ยวกับการแข่งขันด้านการเรียนของนักเรียนมีค่าความเชื่อมั่น
ทั้งหมดเท่ากับ 0.904

แบบวัดความเครียดมีค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ 0.960

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม และมีการอธิบายคำชี้แจง แนะนำวิธีการตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนก่อนตอบแบบสอบถามโดยมีมาตรฐานเดียวกัน พร้อมทั้งชี้แจงตามเอกสารผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

2. เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ จะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ หากตรวจพบข้อผิดพลาดหรือกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามไม่ครบ ผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามใหม่และรอรับแบบสอบถามพร้อมกับตรวจสอบอีกครั้ง

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามและนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. นำแบบสอบถามที่ตรวจให้คะแนนแล้วมาบันทึกคะแนนโดยการลงรหัสและบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อรอการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อบรรยายลักษณะข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายลักษณะของข้อมูลที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้หาค่าเฉลี่ยของข้อมูลต่างๆ

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้คู่กับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล

2. สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics)

2.1 t - test สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม ซึ่งจำแนกตามตัวแปรอิสระเป็น 2 กลุ่ม

2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway Analysis of Variance หรือ One-way ANOVA ด้วยสถิติ F – test) สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรตาม ซึ่งจำแนกตามตัวแปรอิสระตั้งแต่ 3 กลุ่มเป็นต้นไป และ LSD (Least Significant Difference) สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

2.3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ใช้พยากรณ์ตัวแปรหนึ่งตัว ซึ่งเป็นผลจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไป โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบ Stepwise Method เพื่อต้องการทราบถึงการทำนายตัวแปรอิสระใดบ้างที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม

การกำหนดสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ คือ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.5 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 2 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
SD	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	หมายถึง	ประชากร
n	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่าง
p-value	หมายถึง	ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
R^2_{adj}	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เมื่อปรับแล้ว
b	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
a	หมายถึง	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์
Beta	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
SEb	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ b
*	หมายถึง	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	หมายถึง	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
***	หมายถึง	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

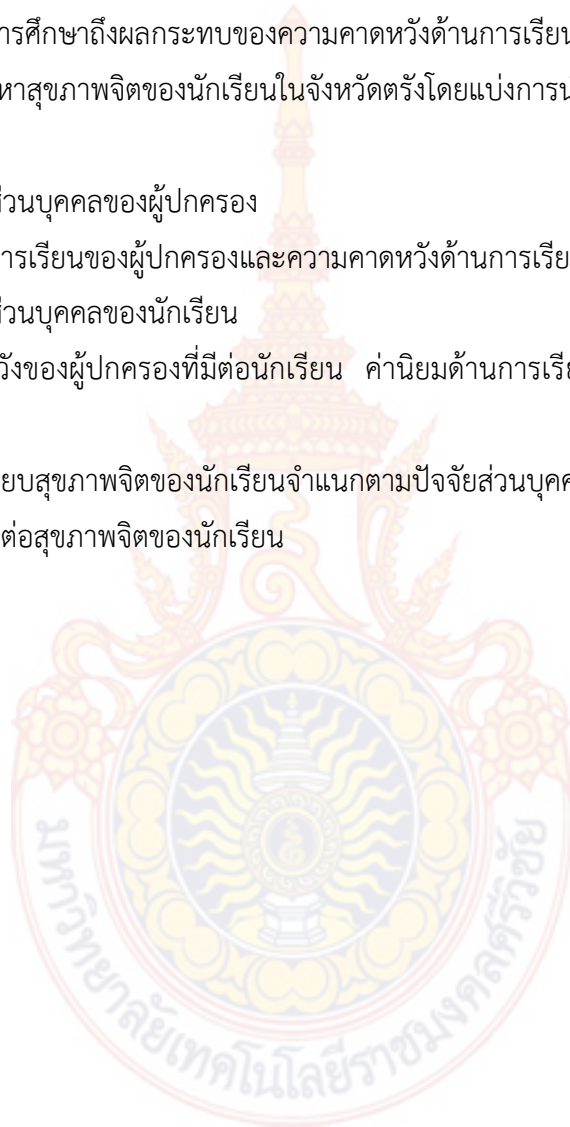
บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

4.1 ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน และแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรังโดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็นลำดับดังต่อไปนี้

- 4.1.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง
- 4.1.2 ค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองและความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง
- 4.1.3 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน
- 4.1.4 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ค่านิยมด้านการเรียน การแข่งขันด้านการเรียน และสุขภาพจิตของนักเรียน
- 4.1.5 การเปรียบเทียบสุขภาพจิตของนักเรียนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 4.1.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน

4.1.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองนักเรียนในจังหวัดตรัง

ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้อาจมีจำนวน 391 คน ได้ผลการศึกษาดังนี้

ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.9 และเพศชาย ร้อยละ 37.1 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 58.6 รองลงมาคือช่วงอายุ 41- 50 ปี ร้อยละ 32.0 ช่วงอายุ 30 ปี และต่ำกว่าร้อยละ 5.9 และช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 3.6 สถานภาพสมรสส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันร้อยละ 90.7 และไม่ได้อยู่ด้วยกันร้อยละ 9.3 และระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีร้อยละ 48.4 รองลงมาคือระดับประถมศึกษาร้อยละ 19.8 มัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 10.8 อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่าร้อยละ 8.8 มัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 5.3 ปริญญาโทร้อยละ 4 ไม่ได้เรียนร้อยละ 2.8 และปริญญาเอกร้อยละ 0.3 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 34.1 รองลงมาคือค้าขายร้อยละ 20.3 เกษตรกรร้อยละ 16.3 ข้าราชการ/พนักงานของรัฐร้อยละ 15.0 ธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 11.0 รับจ้างร้อยละ 3.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 20,001-40,000 ร้อยละ 41.1 รองลงมาคือ 40,001-60,000 บาทร้อยละ 27.8 20,000 บาท และต่ำกว่าร้อยละ 17.0 60,000 บาทขึ้นไปร้อยละ 13.8 ส่วนใหญ่มีบุตร 2 คน ร้อยละ 39.1 รองลงมาคือ บุตร 1 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 บุตร 3 คน ร้อยละ 22.3 และบุตร 4 คนร้อยละ 3.8 และส่วนใหญ่บุตรไม่เรียนพิเศษเลยร้อยละ 46.6 รองลงมาคือเรียนบ้างร้อยละ 38.1 และเรียนเป็นประจำร้อยละ 15.3

ตารางที่ 3 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	149	37.1
หญิง	250	62.9
ช่วงอายุ		
30 ปี และต่ำกว่า	23	5.9
31-40 ปี	229	58.6
41- 50 ปี	125	32.0
51 ปีขึ้นไป	14	3.6
สถานภาพสมรส		
อยู่ด้วยกัน	356	91.0
ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	35	9.0
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	11	2.8
ประถมศึกษา	79	19.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	21	5.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย	43	10.8
อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	35	8.8
ปริญญาตรี	193	48.4
ปริญญาโท	16	4.0
ปริญญาเอก	1	0.3
อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	60	15.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	136	34.1
ค้าขาย	81	20.3
เกษตรกร	65	16.3
ธุรกิจส่วนตัว	44	11.0
รับจ้าง	13	3.3

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว		
20,000 บาท และต่ำกว่า	68	17.0
20,001-40,000 บาท	165	41.4
40,001-60,000 บาท	111	27.8
60,0001 ขึ้นไป	55	13.8
จำนวนบุตร		
1 คน	135	33.8
2 คน	156	39.1
3 คน	89	22.3
4 คน	19	4.8
การเรียนพิเศษของบุตร		
ไม่เรียนเลย	186	46.6
เรียนบ้าง	152	38.1
เรียนเป็นประจำ	61	15.3

4.1.2 ค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองและความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองและความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังได้ผลดังต่อไปนี้

4.1.2.1 ค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองในจังหวัดตรัง พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง มีค่านิยมด้านการเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.13$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “ท่านเชื่อว่าคนเก่งจะเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม” ($\bar{x} = 2.33$) รองลงมาคือ “ท่านคิดว่าคนเก่งจะต้องสอบได้คะแนนสูงๆ” ($\bar{x} = 2.33$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ “ท่านคิดว่าเด็กสายวิทย์เก่งกว่าเด็กสายศิลป์” ($\bar{x} = 1.92$) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง

ค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ท่านคิดว่าคนเก่งจะต้องสอบได้คะแนนสูงๆ	2.27	0.76	ปานกลาง
2. ท่านคิดว่าการมีผลการเรียนดีจะทำให้ครอบครัวเป็นที่ยอมรับ	2.26	0.93	ปานกลาง
3. ท่านคิดว่าคนเรียนเก่งเท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้	2.05	0.91	ปานกลาง
4. ท่านคิดว่าคนเก่งคือคนที่สอบเข้าศึกษาต่อได้ในสถาบันที่มีชื่อเสียง	2.08	0.92	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าคนเก่งคือคนที่มีความโดดเด่นเรื่องการเรียนรู้	2.07	0.92	ปานกลาง
6. ท่านเชื่อว่าคนเก่งจะเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม	2.33	0.90	ปานกลาง
7. ท่านคิดว่าเด็กสายวิทย์เก่งกว่าเด็กสายศิลป์	1.92	0.92	ปานกลาง
8. ท่านคิดว่าการเรียนพิเศษคือปัจจัยที่สำคัญในปัจจุบัน	2.18	0.95	ปานกลาง
9. ท่านเชื่อว่าสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพแตกต่างกัน	2.15	0.98	ปานกลาง
10. ท่านคิดว่าควรทุ่มเทให้เวลากับการเรียนมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ	2.01	0.96	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	2.13	0.66	ปานกลาง

4.1.2.2 ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองในจังหวัดตรัง พบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านการเรียนต่อบุตรหลานโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.65$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ “ท่านทุ่มเทเวลาให้กับเรื่องการเรียนรู้ของบุตร” และ “ท่านสนับสนุนด้านการเงินให้กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของบุตรอย่างเต็มที่” ($\bar{x} = 3.96$) รองลงมาคือ “ท่านมีความเชื่อมั่นในตัวบุตรเกี่ยวกับการเรียน” ($\bar{x} = 3.89$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “ท่านมีการลงโทษ หากบุตรไม่ประสบความสำเร็จเรื่องการเรียนรู้ตามที่ตั้งใจไว้ เช่น งดให้รางวัล งดเที่ยว เป็นต้น” ($\bar{x} = 2.78$) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง

ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ท่านทุ่มเทเวลาให้กับเรื่องการเรียนของบุตร	3.96	0.65	สูง
2. ท่านสนับสนุนด้านการเงินให้กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของบุตรอย่างเต็มที่	3.96	0.54	สูง
3. ท่านต้องการให้บุตรมีผลการเรียนที่ดี	3.82	0.64	สูง
4. ท่านทุ่มเทสนับสนุนด้านการเรียนเพื่อไม่ต้องการให้บุตรมีผลการเรียนด้อยกว่าคนอื่น ๆ	3.83	0.68	สูง
5. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อบุตรมีผลการเรียนที่ดี	3.93	0.61	สูง
6. ท่านมีความเชื่อมั่นในตัวบุตรเกี่ยวกับการเรียน	3.89	0.60	สูง
7. ท่านจะพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้บุตรได้มีผลการเรียนที่ดี	3.85	0.62	สูง
8. ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมผลการเรียนของบุตร	3.85	0.67	สูง
9. ท่านคาดหวังว่าเงินที่ใช้จ่ายไปกับการเรียนของบุตรจะต้องได้ผลที่คุ้มค่า	3.82	0.63	สูง
10. ท่านคาดหวังว่าบุตรของท่านจะต้องมีผลการเรียนที่โดดเด่น	3.72	0.68	สูง
11. ท่านมีความคาดหวังต่อบุตรว่าหากทุ่มเทเกี่ยวกับการเรียนเพื่อบุตรไปแล้ว จะต้องประสบความสำเร็จ	3.80	0.61	สูง
12. ท่านมีการตำหนิ เมื่อบุตรมีผลการเรียนที่ไม่เป็นที่น่าพอใจ	3.13	1.18	สูง
13. ท่านจะแสดงอาการไม่พึงพอใจ หากบุตรไม่ประสบความสำเร็จเรื่องการเรียนรู้	2.97	1.24	ปานกลาง
14. ท่านมีการลงโทษ หากบุตรไม่ประสบความสำเร็จเรื่องการเรียนตามที่ตั้งใจไว้ เช่น งดให้รางวัล งดเที่ยว เป็นต้น	2.78	1.34	ปานกลาง
15. ท่านคาดหวังว่าหากบุตรมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้ครอบครัวได้รับคำชื่นชมจากคนทั่วไป	3.48	0.89	สูง
16. ท่านคาดหวังว่าหากบุตรมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง	3.63	0.73	สูง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง	\bar{x}	SD	ระดับ
17. ท่านคาดหวังว่าหากบุตรมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสเรียนคณะที่เป็นที่นิยม	3.67	0.65	สูง
18. ท่านคาดหวังว่าหากบุตรมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง มีเกียรติ มีหน้ามีตาทางสังคม	3.66	0.68	สูง
19. ท่านคาดหวังว่าหากบุตรมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสมีชีวิตที่ดี มีฐานะดี	3.65	0.65	สูง
20. ท่านคาดหวังว่าหากบุตรมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิต	3.63	0.68	สูง
เฉลี่ย	3.65	0.44	สูง

4.1.2.3 การเปรียบเทียบค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง

ผลการเปรียบเทียบค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนบุตร และการเรียนพิเศษของบุตร พบว่า ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนบุตร และการเรียนพิเศษของบุตรที่แตกต่างกัน มีค่านิยมด้านการเรียนต่อบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความค่านิยมด้านการเรียนที่มีต่อนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่พบว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า ระดับมัธยมศึกษาและอนุปริญญา และระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีค่านิยมด้านการเรียนต่อนักเรียนแตกต่างกัน โดยผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีค่านิยมด้านการเรียนต่อนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอนุปริญญา เมื่อจำแนกตามอาชีพ ผู้ปกครองที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เกษตรกร/รับจ้าง และธุรกิจส่วนตัว พบว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐมีค่านิยมด้านการเรียนต่อนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เกษตรกร/รับจ้าง และผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีค่านิยมด้านการเรียนต่อนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย และเกษตรกร/รับจ้าง เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 20,001-40,000 บาท 40,001-60,000 บาท และ60,001 ขึ้นไป พบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวช่วงระหว่าง 20,001-40,000 บาทมีค่านิยมด้านการเรียนต่อนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวช่วงระหว่าง 20,000 บาท และต่ำกว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวระหว่าง 40,001-60,000 บาท มีค่านิยมด้านการเรียนต่อนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวช่วงระหว่าง 20,000 บาท และต่ำกว่า และช่วง 20,001 – 40,000 บาท และผู้ปกครองที่มี

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 60,000 บาทขึ้นไปมีค่านิยมด้านการเรียนต่อนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวช่วงระหว่าง 20,001 – 40,000 บาท เมื่อจำแนกตามจำนวนบุตร 1 คน 2 คน และ 3 คน พบว่าผู้ปกครองที่มีบุตร 2 คน มีค่านิยมด้านการเรียนต่อนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีบุตร 1 คน และผู้ปกครองที่มีบุตร 2 คน มีค่านิยมด้านการเรียนต่อนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีบุตร 3 คน เมื่อจำแนกตามการเรียนพิเศษของบุตรที่ไม่เรียนเลย เรียนบ้าง และเรียนเป็นประจำ พบว่าผู้ปกครองที่บุตรเรียนบ้างมีค่านิยมด้านการเรียนต่อนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่บุตรไม่เรียนเลย และผู้ปกครองที่บุตรเรียนเป็นประจำมีค่านิยมด้านการเรียนต่อนักเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่บุตรเรียนบ้างและไม่เรียนเลย (ตาราง 6,7,8,9,10,11)

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง

รายการ		\bar{x}	S.D.	t/F	p
เพศ	ชาย	2.20	0.66	1.63	0.10
	หญิง	2.09	0.66		
ช่วงอายุ	40 ปีและต่ำกว่า	2.21	0.68	3.18	0.01*
	41 ปีขึ้นไป	1.99	0.61		
สถานภาพสมรส	อยู่ด้วยกัน	2.11	0.66	-2.06	0.05*
	ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	2.35	0.62		
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษาและต่ำกว่า	1.79	0.59	15.83	0.001*
	มัธยมศึกษาและอนุปริญญา	1.80	0.49		
	ปริญญาตรีขึ้นไป	2.23	0.67		
อาชีพ	ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	2.63	0.51	20.70	0.001*
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.92	0.65		
	ค้าขาย	2.10	0.63		
	เกษตรกร/รับจ้าง	1.93	0.58		
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว	ธุรกิจส่วนตัว	2.54	0.54	26.70	0.001*
	20,000 บาท และต่ำกว่า	2.08	0.65		
	20,001-40,000 บาท	1.85	0.57		
	40,001-60,000 บาท	2.50	0.59		
	60,0001 ขึ้นไป	2.33	0.67		
จำนวนบุตร	1 คน	2.04	0.68	15.20	0.001*
	2 คน	2.35	0.65		
	3 คนขึ้นไป	1.93	0.56		
การเรียนพิเศษของบุตร	ไม่เรียนเลย	1.67	0.44	163.15	0.001*
	เรียนบ้าง	2.49	0.57		
	เรียนเป็นประจำ	2.73	0.40		

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ค่านิยมด้านการเรียนของ ผู้ปกครอง		ระดับการศึกษา		
		ประถมศึกษาและ ต่ำกว่า	มัธยมศึกษาและ อนุปริญญา	ปริญญาตรีขึ้นไป
ระดับการศึกษา	\bar{x}	1.79	1.80	2.23
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	1.79	-		
มัธยมศึกษาและอนุปริญญา	1.80		-	
ปริญญาตรีขึ้นไป	2.23		0.43	-

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ค่านิยมด้านการเรียนของ ผู้ปกครอง		อาชีพ				
		ข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย	เกษตรกร/ รับจ้าง	ธุรกิจ ส่วนตัว
อาชีพ	\bar{x}	2.63	1.92	2.10	1.93	2.54
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	2.63	-				
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1.92	- 0.70	-			
ค้าขาย	2.10	- 0.52		-		
เกษตรกร/ รับจ้าง	1.93	- 0.69			-	
ธุรกิจส่วนตัว	2.54		0.62	0.44	0.61	-

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ค่านิยมด้านการเรียนของ ผู้ปกครอง		รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว			
		20,000 บาท และต่ำกว่า	20,001- 40,000 บาท	40,001- 60,000 บาท	60,001 ขึ้นไป
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว	\bar{x}	2.08	1.85	2.50	2.33
20,000 บาท และต่ำกว่า	2.08	-			
20,001-40,000 บาท	1.85	0.23	-		
40,001-60,000 บาท	2.50	0.41	0.65	-	
60,001 ขึ้นไป	2.33		0.48		-

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง จำแนกจำนวนบุตรเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ค่านิยมด้านการเรียนของ ผู้ปกครอง		จำนวนบุตร		
		1 คน	2 คน	3 คน
จำนวนบุตร	\bar{x}	2.04	2.35	1.93
1 คน	2.04	-		
2 คน	2.35	0.31	-	
3 คน	1.93		- 0.41	-

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง จำแนกตามการเรียนพิเศษของบุตรเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ค่านิยมด้านการเรียนของ ผู้ปกครอง		การเรียนพิเศษของบุตร		
		ไม่เรียนเลย	เรียนบ้าง	เรียนเป็นประจำ
การเรียนพิเศษของบุตร	\bar{x}	1.67	2.49	2.73
ไม่เรียนเลย	1.67	-		
เรียนบ้าง	2.49	0.81	-	
เรียนเป็นประจำ	2.73	1.06	0.24	-

4.1.2.4 การเปรียบเทียบความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง

ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนบุตร และการเรียนพิเศษของบุตร พบว่า ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนบุตร และการเรียนพิเศษของบุตรที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังด้านการเรียนต่อบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังด้านการเรียนที่มีต่อนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า ระดับมัธยมศึกษาและอนุปริญญา และระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความคาดหวังด้านการเรียนต่อนักเรียนแตกต่างกัน โดยผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีความคาดหวังด้านการเรียนต่อนักเรียนมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา/ต่ำกว่า และระดับมัธยมศึกษา/อนุปริญญา เมื่อจำแนกตามอาชีพ ผู้ปกครองที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เกษตรกร/รับจ้าง และธุรกิจส่วนตัว พบว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีความคาดหวังด้านการเรียนต่อนักเรียนน้อยกว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย และเกษตรกร/รับจ้าง เมื่อจำแนกตามจำนวนบุตร 1 คน 2 คน และ 3 คน พบว่าผู้ปกครองที่มีบุตร 3 คน มีความคาดหวังด้านการเรียนต่อนักเรียนมากกว่าผู้ปกครองที่มีบุตร 1 คน และ 2 เมื่อจำแนกตามการ

เรียนพิเศษของบุตรที่ไม่เรียนเลย เรียนบ้าง และเรียนเป็นประจำ พบว่าผู้ปกครองที่บุตรไม่เรียนเลยมีความคาดหวังด้านการเรียนต่อนักเรียนมากกว่าผู้ปกครองที่บุตรเรียนบ้าง และผู้ปกครองที่บุตรเรียนเป็นประจำมีความคาดหวังด้านการเรียนต่อนักเรียนมากกว่าผู้ปกครองที่บุตรเรียนบ้าง (ตาราง 12,13,14,15,16)

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนในจังหวัดตรัง

รายการ		\bar{x}	S.D.	t/F	p
เพศ	ชาย	3.62	.42	- 0.96	0.33
	หญิง	3.67	.46		
ช่วงอายุ	40 ปีและต่ำกว่า	3.59	0.40	- 3.57	0.001*
	40 ปีขึ้นไป	3.76	0.50		
สถานภาพสมรส	อยู่ด้วยกัน	3.67	0.45	1.88	0.06
	ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	3.52	0.38		
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษาและต่ำกว่า	3.95	0.50	30.94	0.001*
	มัธยมศึกษาและอนุปริญญา	3.49	0.40		
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3.60	0.37		
อาชีพ	ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	3.58	.32	5.10	0.001*
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.67	0.26		
	ค้าขาย	3.66	0.54		
	เกษตรกรและรับจ้าง	3.78	0.58		
	ธุรกิจส่วนตัว	3.42	0.46		
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว	20,000 บาท และต่ำกว่า	3.65	0.68	1.27	0.28
	20,001-40,000 บาท	3.70	0.40		
	40,001-60,000 บาท	3.59	0.30		
	60,0001 ขึ้นไป	3.66	0.42		
จำนวนบุตร	1 คน	3.60	0.38	10.30	0.001*
	2 คน	3.58	0.42		
	3 คนขึ้นไป	3.82	0.50		
การเรียนพิเศษของบุตร	ไม่เรียนเลย	3.77	0.48	19.11	0.001*
	เรียนบ้าง	3.48	0.39		
	เรียนเป็นประจำ	3.72	0.31		

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ความคาดหวังด้านการเรียนของ ผู้ปกครอง		ระดับการศึกษา		
		ประถมศึกษาและ ต่ำกว่า	มัธยมศึกษาและ อนุปริญญา	ปริญญาตรีขึ้นไป
ระดับการศึกษา	\bar{x}	3.95	3.49	3.60
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	3.95			
มัธยมศึกษาและอนุปริญญา	3.49			
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.60	- 0.49	- 0.36	

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ค่านิยมด้านการเรียนของ ผู้ปกครอง		อาชีพ				
		ข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย	เกษตรกร/ รับจ้าง	ธุรกิจ ส่วนตัว
อาชีพ	\bar{x}	3.58	3.67	3.66	3.78	3.42
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	3.58	-				
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.67		-			
ค้าขาย	3.66			-		
เกษตรกร/รับจ้าง	3.78				-	
ธุรกิจส่วนตัว	3.42		- 0.25	- 0.24	- 0.36	-

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกจำนวนบุตรเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ค่านิยมด้านการเรียนของ ผู้ปกครอง		จำนวนบุตร		
		1 คน	2 คน	3 คน
จำนวนบุตร	\bar{x}	3.60	3.58	3.82
1 คน	3.60	-		
2 คน	3.58		-	
3 คน	3.82	0.21	0.23	-

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามการเรียนพิเศษของบุตรเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ผู้ปกครอง	ค่ามัธยฐานการเรียนของ	การเรียนพิเศษของบุตร		
		ไม่เรียนเลย	เรียนบ้าง	เรียนเป็นประจำ
การเรียนพิเศษของบุตร	\bar{x}	3.77	3.48	3.72
ไม่เรียนเลย	3.77	-		
เรียนบ้าง	3.48	- 0.28	-	
เรียนเป็นประจำ	3.72		0.24	-

4.1.3 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนในจังหวัดตรังพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 50.4 และเพศชายร้อยละ 49.6 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 33.6 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 15.5 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 14.8 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 13.5 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 12.2 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 10.4 เกณฑ์เฉลี่ยสะสมส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3.01 – 3.50 ร้อยละ 47.8 รองลงมาคือ 3.51 – 4.00 ร้อยละ 29.8 ระหว่าง 2.51 – 3.00 ร้อยละ 14.8 ระหว่าง 0 – 2.00 ร้อยละ 6.6 และระหว่าง 2.01 – 2.50 ร้อยละ 1 สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันร้อยละ 94.1 รองลงมาคือหย่าร้าง/เลิกราร้อยละ 3.1 แยกกันอยู่ร้อยละ 1.8 และอื่น ๆ ร้อยละ 1 ระดับการศึกษาของบิดาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีร้อยละ 43.3 รองลงมาคือระดับประถมศึกษาร้อยละ 32.8 ระดับอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท้าร้อยละ 7.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 6.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 5.9 ระดับปริญญาโทร้อยละ 1.8 ไม่ได้เรียนร้อยละ 1.5 และระดับปริญญาเอกน้อยที่สุดร้อยละ 1 ระดับการศึกษาของมารดาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีร้อยละ 46.1 รองลงมาคือระดับประถมศึกษาร้อยละ 34.6 ระดับอนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท้าร้อยละ 6.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 5.9 ระดับปริญญาโทร้อยละ 2.3 ระดับปริญญาเอกร้อยละ 0.6 และไม่ได้เรียนร้อยละ 0.3 อาชีพของบิดาส่วนใหญ่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 28.2 รองลงมาคือค้าขายร้อยละ 22.1 เกษตรกรร้อยละ 20.1 ข้าราชการ/พนักงานของรัฐร้อยละ 13.2 ธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 11.7 รับจ้างร้อยละ 3.8 และอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 0.8 อาชีพของมารดาส่วนใหญ่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 26.5 รองลงมาคืออาชีพค้าขายร้อยละ 23.4 เกษตรกรร้อยละ 19.8 ข้าราชการ/พนักงานของรัฐร้อยละ 14.5 ธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 11.5 รับจ้างร้อยละ 2.3 และอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 2 ส่วนใหญ่มีพี่น้อง 2 คน ร้อยละ 45.5 รองลงมาคือ 1 คน ร้อยละ 29.8 จำนวน 3 คนร้อยละ 20.4 จำนวน 4 คน ร้อยละ 3.8 และจำนวน 5 คน ร้อยละ 0.5 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 15,001-30,000 บาท ร้อยละ 47.3 รองลงมาคือช่วงระหว่าง 45,001- 60,000 บาท และ 60,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 20.1 ช่วงระหว่าง 30,001-45,000 บาท ร้อยละ 10.4 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนพิเศษร้อยละ 61.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สังคมยกย่องส่วนใหญ่ นักเรียนคิดเห็นว่าอาชีพที่สังคมยกย่องคืออาชีพแพทย์ร้อยละ 49.6 รองลงมาคืออาชีพครูอาจารย์ร้อยละ

25.4 รับราชการร้อยละ 7.6 ตำรวจ ร้อยละ 7.1 ทหาร 2.3 พยาบาลร้อยละ 2.0 ช่าง/วิศวกร ร้อยละ 1.8 ผู้พิพากษาร้อยละ 0.3 บัญชีร้อยละ 3.6 เกษษกรร้อยละ 0.3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อความต้องการเกี่ยวกับอาชีพของนักเรียนส่วนใหญ่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนร้อยละ 76.8 และความคิดเห็นไม่ตรงกันร้อยละ 23.3 (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนในจังหวัดตรัง

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	195	49.6
หญิง	198	50.4
ระดับชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	61	15.5
มัธยมศึกษาปีที่ 2	48	12.2
มัธยมศึกษาปีที่ 3	58	14.8
มัธยมศึกษาปีที่ 4	53	13.5
มัธยมศึกษาปีที่ 5	41	10.4
มัธยมศึกษาปีที่ 6	132	33.6
เกรดเฉลี่ยสะสม		
0 – 2.00	26	6.6
2.01 – 2.50	4	1.0
2.51 – 3.00	58	14.8
3.01 – 3.50	188	47.8
3.51 – 4.00	117	29.8
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
อยู่ด้วยกัน	370	94.1
หย่าร้าง/เลิกรา	12	3.1
แยกกันอยู่	7	1.8
อื่นๆ	4	1.0
ระดับการศึกษาของบิดา		
ไม่ได้เรียน	6	1.5
ประถมศึกษา	129	32.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	25	6.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย	23	5.9

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	29	7.4
ปริญญาตรี	170	43.3
ปริญญาโท	7	1.8
ปริญญาเอก	4	1.0
ระดับการศึกษาของมารดา		
ไม่ได้เรียน	1	0.3
ประถมศึกษา	136	34.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	17	4.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย	23	5.9
อนุปริญญา/ปวส.หรือเทียบเท่า	24	6.1
ปริญญาตรี	181	46.1
ปริญญาโท	9	2.3
ปริญญาเอก	2	0.6
อาชีพของบิดา		
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	52	13.2
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	111	28.2
ค้าขาย	87	22.1
เกษตรกร	79	20.1
ธุรกิจส่วนตัว	46	11.7
รับจ้าง	15	3.8
อื่นๆ	3	0.8
อาชีพของมารดา		
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	57	14.5
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	104	26.5
ค้าขาย	92	23.4
เกษตรกร	78	19.8
ธุรกิจส่วนตัว	45	11.5
รับจ้าง	9	2.3
อื่นๆ	8	2.0

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	จำนวนคน	ร้อยละ
จำนวนพี่น้อง		
1 คน	117	29.8
2 คน	179	45.5
3 คน	80	20.4
4 คน	15	3.8
5 คน	2	0.5
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว		
15,000 และต่ำกว่า	8	2.0
15,001-30,000 บาท	186	47.3
30,001-45,000 บาท	41	10.4
45,001- 60,000 บาท	79	20.1
60,001 ขึ้นไป	79	20.1
การเรียนพิเศษ		
ไม่เรียนเลย	240	61.1
เรียนบ้าง	127	32.3
เรียนประจำ	26	6.6
ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สังคมยกย่อง		
แพทย์	195	49.87
ครูอาจารย์	100	25.57
รับราชการ	30	7.67
ตำรวจ	28	7.16
นักบัญชี	12	3.06
ทหาร	9	2.30
พยาบาล	8	2.04
ช่าง/วิศวะ	7	1.79
ผู้พิพากษา	1	0.25
เภสัชกร	1	0.25
ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อความต้องการเกี่ยวกับอาชีพของนักเรียน		
ตรงกับนักเรียน	302	76.8
ไม่ตรงกับนักเรียน	91	23.2

4.1.4 การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ค่านิยมด้านการเรียน การแข่งขันด้าน การเรียน และสุขภาพจิตของนักเรียน

4.1.4.1 ผลการวิเคราะห์ การแข่งขันด้านการเรียนของนักเรียน

จากการวิเคราะห์การแข่งขันด้านการเรียนของนักเรียนพบว่า มีการแข่งขันด้านการเรียน โดยรวมในระดับต่ำ ($\bar{x} = 2.28$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ “การสอบได้คะแนน น้อยเปรียบเหมือนความล้มเหลวที่น่าอาย” ($\bar{x} = 2.70$) อยู่ในระดับปานกลางรองลงมาคือ “ท่านจะเสียความ มั่นใจถ้ามีผลการเรียน/ผลการสอบ น้อยกว่าเพื่อนคนอื่นๆ” ($\bar{x} = 2.57$) อยู่ในระดับต่ำ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุดคือ “ท่านสามารถยอมรับความสามารถของผู้อื่นที่เก่งกว่าได้” ($\bar{x} = 2.12$) ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการแข่งขันด้านการเรียน

การแข่งขันด้านการเรียน	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ท่านกับเพื่อนๆ มีการนำความรู้มาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน	2.27	0.62	ต่ำ
2. ท่านกับเพื่อนๆ มีการช่วยเหลือกันเรื่องการเรียน	2.13	0.55	ต่ำ
3. ท่านรู้สึกชื่นชมยินดีเมื่อเพื่อนๆ มีผลการเรียนที่ดี	2.15	0.61	ต่ำ
4. ท่านรู้สึกว่าเพื่อนที่มีความรู้ความสามารถที่โดดเด่น ควรได้รับการ ยกย่อง	2.16	0.64	ต่ำ
5. เมื่อมีข้อมูลดีๆ ท่านจะนำมาแบ่งปันสู่เพื่อนๆ	2.13	0.60	ต่ำ
6. ท่านสามารถทำงานกลุ่มกับเพื่อนๆ ได้อย่างราบรื่น	2.21	0.63	ต่ำ
7. ท่านสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่เมื่อต้องทำงานเป็น กลุ่ม	2.13	0.62	ต่ำ
8. ท่านสามารถยอมรับความสามารถของผู้อื่นที่เก่งกว่าได้	2.12	0.62	ต่ำ
9. ท่านสามารถรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนๆ ได้ เมื่อต้องทำงาน ร่วมกัน	2.16	0.59	ต่ำ
10. เมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่ม ท่านและเพื่อนๆ สามารถแบ่งหน้าที่ กันได้ลงตัว	2.19	0.60	ต่ำ
11. ท่านสนิทสนมกับเพื่อนๆ มากขึ้นจากการได้ทำงานกลุ่มด้วยกัน	2.14	0.63	ต่ำ
12. ท่านรู้สึกว่ามีการเปรียบเทียบเกี่ยวกับเรื่องเรียนระหว่างนักเรียน ด้วยกัน	2.22	0.65	ต่ำ
13. ท่านรู้สึกว่ามีการแข่งขันกันเรื่องการเรียน	2.25	0.68	ต่ำ
14. การสอบได้คะแนนสูงๆ เปรียบเหมือนกับการเป็นผู้ชนะ	2.37	0.78	ต่ำ

ตารางที่ 18 (ต่อ)

การแข่งขันด้านการเรียน	\bar{x}	SD	ระดับ
15. การเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเก่งที่สุดคือสิ่งที่ยอดเยี่ยม	2.45	0.81	ต่ำ
16. การสอบได้คะแนนน้อยเปรียบเหมือนความล้มเหลวที่อาย	2.70	1.04	ปานกลาง
17. เมื่อมีการแข่งขันด้านการเรียนท่านจะจริงจังกับผลการแข่งขันมากกว่ามองให้เป็นเรื่องสนุกสนาน	2.54	0.88	ต่ำ
18. ท่านจะเสียความมั่นใจถ้ามีผลการเรียน/ผลการสอบ น้อยกว่าเพื่อนคนอื่นๆ	2.57	0.88	ต่ำ
19. ท่านมีเป้าหมายในการเรียนของตัวเอง โดยไม่เอาไปเปรียบเทียบกับคนอื่น	2.41	0.77	ต่ำ
20. ท่านมีความสุขกับการแบ่งปันความรู้ให้กับผู้อื่น	2.28	0.66	ต่ำ
21. ท่านยินดีที่จะให้คำแนะนำ/ช่วยสอน/ช่วยติว หากเพื่อนมีการร้องขอ	2.26	0.66	ต่ำ
ค่าเฉลี่ย	2.28	0.39	ต่ำ

4.1.4.2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

จากการวิเคราะห์ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนพบว่า นักเรียนมีการรับรู้ที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อตนเองอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.59$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ “ผู้ปกครองสนับสนุนด้านการเงินให้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนของท่านอย่างเต็มที่” ($\bar{x} = 3.86$) ซึ่งอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ “ผู้ปกครองรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อท่านมีผลการเรียนที่ดี” ($\bar{x} = 3.79$) “ผู้ปกครองต้องการให้ท่านมีผลการเรียนที่ดี” ($\bar{x} = 3.78$) และ “ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในตัวท่านเกี่ยวกับการเรียน” ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ “ท่านจะได้รับการลงโทษ หากหากท่านไม่ประสบความสำเร็จเรื่องการเรียนรู้ เช่น งดให้รางวัล งดเที่ยว เป็นต้น” ($\bar{x} = 3.04$) อยู่ในระดับปานกลาง และ “ผู้ปกครองจะแสดงอาการไม่พอใจ หากท่านไม่ประสบความสำเร็จเรื่องการเรียนรู้” ($\bar{x} = 3.18$) อยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน	\bar{x}	SD	ระดับ
1. ผู้ปกครองมีความทุ่มเทเวลากับการเรียนของท่าน	3.74	0.71	สูง
2. ผู้ปกครองสนับสนุนด้านการเงินให้กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของท่านอย่างเต็มที่	3.86	0.63	สูง
3. ผู้ปกครองต้องการให้ท่านมีผลการเรียนที่ดี	3.78	0.69	สูง
4. ผู้ปกครองทุ่มเทสนับสนุนด้านการเรียนเพื่อไม่ต้องการให้ท่านมีผลการเรียนด้อยกว่าคนอื่น ๆ	3.75	0.71	สูง
5. ผู้ปกครองรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อท่านมีผลการเรียนที่ดี	3.79	0.68	สูง
6. ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในตัวท่านเกี่ยวกับการเรียน	3.78	0.67	สูง
7. ผู้ปกครองจะพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ท่านได้มีผลการเรียนที่ดี	3.72	0.66	สูง
8. ผู้ปกครองเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการกำหนดเกี่ยวกับการเรียนของท่าน	3.70	0.68	สูง
9. ผู้ปกครองคาดหวังว่าเงินที่ใช้จ่ายไปกับการเรียนของท่านจะต้องได้ผลที่คุ้มค่า	3.76	.685 98	สูง
10. ผู้ปกครองคาดหวังว่าท่านจะต้องมีผลการเรียนที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ	3.63	0.70	สูง
11. ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อท่านว่าหากทุ่มเทเกี่ยวกับการเรียนเพื่อท่านไปแล้ว จะต้องประสบความสำเร็จ	3.64	0.73	สูง
12. ผู้ปกครองจะตำหนิ เมื่อท่านมีผลการเรียนที่ไม่เป็นที่น่าพอใจ	3.22	1.10	ปานกลาง
13. ผู้ปกครองจะแสดงอาการไม่พอใจ หากท่านไม่ประสบความสำเร็จเรื่องเรียน	3.18	1.17	ปานกลาง
14. ท่านจะได้รับการลงโทษ หากหากท่านไม่ประสบความสำเร็จเรื่องเรียน เช่น งดให้รางวัล งดเที่ยว เป็นต้น	3.04	1.24	ปานกลาง
15. ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้ครอบครัวได้รับคำชื่นชมจากคนทั่วไป	3.43	0.94	สูง
16. ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง	3.56	0.87	สูง

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน	\bar{x}	SD	ระดับ
17. ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสเรียนคณะที่เป็นที่นิยม	3.54	0.82	สูง
18. ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง มีเกียรติ มีหน้ามีตาทางสังคม	3.61	0.76	สูง
19. ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้ได้รับคำชื่นชมจากคนทั่วไป	3.53	0.83	สูง
20. ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสมีชีวิตที่ดี	3.58	0.81	สูง
21. ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิต	3.58	0.82	สูง
ค่าเฉลี่ย	3.59	0.49	สูง

4.1.4.3 ผลการวิเคราะห์ค่านิยมเชิงลบด้านการเรียนของนักเรียน

จากการวิเคราะห์ค่านิยมเชิงลบด้านการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีค่านิยมเชิงลบด้านการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{x} = 2.37$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ “ท่านคิดว่าคนเรียนเก่งเท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้” ($\bar{x} = 2.20$) อยู่ในระดับต่ำรองลงมาคือ “ท่านคิดว่าคนเก่งคือคนที่สอบเข้าศึกษาต่อได้ในสถาบันที่มีชื่อเสียง” ($\bar{x} = 2.21$) อยู่ในระดับต่ำ และ “ท่านคิดว่าเด็กสายวิทย์เก่งกว่าเด็กสายศิลป์” ($\bar{x} = 2.21$) อยู่ในระดับต่ำ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ “ท่านคิดว่าการเรียนพิเศษคือปัจจัยที่สำคัญในปัจจุบัน” อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.61$) รองลงมาคือ “ท่านเชื่อว่าสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพแตกต่างกัน” ($\bar{x} = 2.58$) อยู่ในระดับต่ำ (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับค่านิยมด้านการเรียน

ค่านิยมเชิงลบด้านการเรียน	\bar{x}	SD	ระดับค่านิยมเชิงลบ
1. ท่านคิดว่าคนเก่งจะต้องสอบได้คะแนนสูงๆ	2.22	0.54	ต่ำ
2. ท่านคิดว่าการมีผลการเรียนดีจะทำให้ครอบครัวมีหน้ามีตา	2.45	0.67	ต่ำ
3. ท่านคิดว่าคนเรียนเก่งเท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้	2.20	0.64	ต่ำ
4. ท่านคิดว่าคนเก่งคือคนที่สอบเข้าศึกษาต่อได้ในสถาบันที่มีชื่อเสียง	2.21	0.69	ต่ำ
5. ท่านคิดว่าคนเก่งคือคนที่มีความโดดเด่นเรื่องการเรียนรู้	2.27	0.68	ต่ำ
6. ท่านเชื่อว่าคนเก่งจะเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม	2.46	0.65	ต่ำ
7. ท่านคิดว่าเด็กสายวิทย์เก่งกว่าเด็กสายศิลป์	2.21	0.65	ต่ำ
8. ท่านคิดว่าการเรียนพิเศษคือปัจจัยที่สำคัญในปัจจุบัน	2.61	0.56	ปานกลาง
9. ท่านเชื่อว่าสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพแตกต่างกัน	2.58	0.57	ต่ำ
10. ท่านคิดว่าควรทุ่มเทให้เวลากับการเรียนมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ	2.47	0.57	ต่ำ
ค่าเฉลี่ย	2.37	0.39	ต่ำ

4.1.4.1 ผลการวิเคราะห์ความเครียดของนักเรียน

1) จากการวิเคราะห์ความเครียดของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความเครียดในระดับรุนแรงจำนวน 139 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.4 รองลงมาคือ เครียดในระดับสูงจำนวน 134 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.1 เครียดในระดับปานกลางจำนวน 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.7 และเครียดในระดับน้อยจำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.8 และเมื่อวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์ของแบบวัดระดับความเครียดพบว่า นักเรียนมีความเครียดอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 53.64$) (ตารางที่ 21,22)

ตารางที่ 21 จำนวน ร้อยละ ของนักเรียนตามระดับตามเครียด

ระดับความเครียด	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความเครียดน้อย	11	2.8
ระดับความเครียดปานกลาง	109	27.7
ระดับความเครียดสูง	134	34.1
ระดับความเครียดรุนแรง	139	35.4

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเครียดของนักเรียน

ความเครียด	\bar{x}	SD	ระดับ
ระดับความเครียดเฉลี่ย	53.64	16.71	สูง

4.1.5 การเปรียบเทียบสุขภาพจิตของนักเรียนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรัง จำแนกตามเพศ ระดับชั้นที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา จำนวนพี่น้อง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การเรียนพิเศษ และงานอดิเรก พบว่า นักเรียนที่มีเพศ ระดับชั้นที่ศึกษา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา จำนวนพี่น้อง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การเรียนพิเศษ และงานอดิเรกแตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาและระดับการศึกษาของมารดาเป็นรายคู่พบว่า นักเรียนที่บิดาและมารดามีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่บิดาและมารดามีระดับการศึกษาประถมศึกษา/ต่ำกว่า และระดับมัธยมศึกษา/อนุปริญญา เมื่อจำแนกตามอาชีพของบิดาเป็นรายคู่พบว่า นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐมีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่มีบิดาประกอบอาชีพค้าขาย นักเรียนที่มีบิดาประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจมีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่มีบิดาประกอบอาชีพ อาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกรและรับจ้าง และนักเรียนที่มีบิดาประกอบอาชีพเกษตรกรและรับจ้างมีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพค้าขาย (ตารางที่ 23,24,25,26,27,28,29)

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรัง

รายการ		\bar{x}	S.D.	t/F	p
เพศ	ชาย	56.61	16.72	3.53	0.05*
	หญิง	50.73	16.23		
ระดับชั้นที่ศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	51.11	14.73	-2.67	0.05*
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	55.52	17.85		
เกรดเฉลี่ยสะสม	0.00 – 3.00	54.51	15.34	0.54	0.58
	3.01 – 4.00	53.40	17.09		
สถานภาพสมรสของบิดามารดา	อยู่ด้วยกัน	53.63	16.69	0.60	0.94
	ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	53.86	17.46		

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ระดับการศึกษาของบิดา	ประถมศึกษาและต่ำกว่า	49.85	12.88	24.16	0.05*
	มัธยมศึกษาและ	46.51	15.20		
	อนุปริญญา				
	ปริญญาตรีขึ้นไป	59.51	17.90		
ระดับการศึกษาของมารดา	ประถมศึกษาและต่ำกว่า	49.10	12.53	14.87	0.05*
	มัธยมศึกษาและ				
	อนุปริญญา	49.73	15.71		
	ปริญญาตรีขึ้นไป	58.19	18.43		
อาชีพบิดา	ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	52.63	21.19	10.62	0.05*
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	61.30	16.37		
	ค้าขาย	46.91	11.67		
	เกษตรกรและรับจ้าง	52.32	13.70		
	ธุรกิจส่วนตัว	51.82	19.21		
อาชีพมารดา	ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	53.17	21.07	7.73	0.05*
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	59.87	16.52		
	ค้าขาย	47.19	12.60		
	เกษตรกรและรับจ้าง	52.60	14.37		
	ธุรกิจส่วนตัว	55.26	18.22		
จำนวนพี่น้อง	1 คน	61.68	15.63	15.91	0.05*
	2 คน	51.78	16.64		
	3 คน	47.21	14.01		
	4 คน	48.29	16.69		
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	30,000 และต่ำ	48.08	13.12	33.18	0.05*
	30,001 ขึ้นไป	59.07	18.04		
การเรียนพิเศษ	ไม่เรียนเลย	57.95	15.58	23.80	0.05*
	เรียนเป็นบางครั้ง	45.99	15.73		
	เรียนเป็นประจำ	50.63	18.02		
งานอดิเรก	มี	54.47	16.90	2.79	0.05*
	ไม่มี	48.33	14.55		

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ระดับการศึกษาของบิดา		ระดับการศึกษา		
		ประถมศึกษาและต่ำกว่า	มัธยมศึกษา/อนุปริญญา	ปริญญาตรีขึ้นไป
ระดับการศึกษา	\bar{x}	49.85	46.51	59.51
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	49.85	-		
มัธยมศึกษา/อนุปริญญา	46.51		-	
ปริญญาตรีขึ้นไป	59.51	9.66	12.99	-

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามระดับการศึกษาของมารดาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ระดับการศึกษาของมารดา		ระดับการศึกษา		
		ประถมศึกษาและต่ำกว่า	มัธยมศึกษา/อนุปริญญา	ปริญญาตรีขึ้นไป
ระดับการศึกษา	\bar{x}	49.10	49.73	58.19
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	49.10	-		
มัธยมศึกษา/อนุปริญญา	49.73		-	
ปริญญาตรีขึ้นไป	58.19	9.08	8.45	-

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามระดับอาชีพของบิดาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

อาชีพของบิดา		อาชีพ				
		ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย	เกษตรกรและรับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว
อาชีพ	\bar{x}	52.63	61.30	46.91	52.32	51.82
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	52.63	-		5.71		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	61.30	8.67	-	14.38	8.87	9.48
ค้าขาย	46.91			-		
เกษตรกรและรับจ้าง	52.32			5.41	-	
ธุรกิจส่วนตัว	51.82					-

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามระดับอาชีพของมารดาเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

อาชีพของมารดา	\bar{x}	อาชีพ				
		ข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ	พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย	เกษตรกร และรับจ้าง	ธุรกิจ ส่วนตัว
อาชีพ	\bar{x}	53.17	59.87	47.19	52.60	55.26
ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	53.17	-		5.97		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	59.87	6.69	-	12.67	7.27	
ค้าขาย	47.19			-		
เกษตรกรและรับจ้าง	52.60			5.04	-	
ธุรกิจส่วนตัว	55.26			8.07		-

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามจำนวนพี่น้องเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

จำนวนพี่น้อง	\bar{x}	จำนวน			
		1 คน	2 คน	3 คน	4 คน
จำนวน	\bar{x}	61.68	51.78	47.21	48.29
1 คน	61.68	-	9.90	14.47	13.38
2 คน	51.78		-	4.56	
3 คน	47.21			-	
4 คน	48.29				-

ตารางที่ 29 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรังจำแนกตามการเรียนพิเศษเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเรียนพิเศษ	\bar{x}	รูปแบบ		
		ไม่เรียนเลย	เรียนเป็นบางครั้ง	เรียนเป็นประจำ
รูปแบบ	\bar{x}	57.95	45.99	50.63
ไม่เรียนเลย	57.95	-	11.95	7.31
เรียนเป็นบางครั้ง	45.99		-	
เรียนเป็นประจำ	50.63			-

4.1.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเพื่อหาสมการพยากรณ์ตัวแปรที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน ได้มีการกำหนดข้อตกลงและมีขั้นตอน ดังนี้

1. ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระต้องเป็นตัวแปรที่มีระดับการวัดประเภทช่วง (Interval Scale) ขึ้นไป หากตัวแปรอิสระไม่มีระดับการวัดที่เป็นประเภทช่วง (Interval Scale) ต้องแปลงเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540) ดังตารางแสดงระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามต่อไปนี้ (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 แสดงระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	ระดับการวัด
1. เพศ (S)	มาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และทำให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ (1) เพศชาย (2) เพศหญิง
2. ระดับชั้นที่ศึกษา (P)	มาตราเรียงอันดับ (Ordinal Scale)
3. เกรดเฉลี่ยสะสม (G)	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
4. จำนวนพี่น้อง (SB)	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
5. สถานภาพสมรสของบิดามารดา (MR)	มาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และทำให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ (1) บิดา มารดา อยู่ด้วยกัน (2) บิดา มารดา ไม่ได้อยู่ด้วยกัน
7. ระดับการศึกษาของบิดา (EF)	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
8. ระดับการศึกษาของมารดา (EM)	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
9. อาชีพของบิดา (OF)	อาชีพของบิดาได้แบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ (1) บิดาประกอบอาชีพข้าราชการ (OF0) (2) บิดาประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ (OF1) (2) บิดาประกอบอาชีพค้าขาย (OF2) (2) บิดาประกอบอาชีพเกษตรกร (OF3) (2) บิดาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (OF4) (2) บิดาประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ (OF5) ซึ่งอาชีพของบิดาข้างต้นเป็นตัวแปรมาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และเมื่อทำให้เป็นตัวแปรหุ่น

	(Dummy Variable) โดยกำหนดให้เป็น 2 กลุ่มดังนี้ (1) เลือกอาชีพในกลุ่มนั้น (2) ไม่เลือกอาชีพในกลุ่มนั้น
10. อาชีพของมารดา (OM)	อาชีพของมารดาได้แบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ (1) มารดาประกอบอาชีพข้าราชการ (OM0) (2) มารดาประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ (OM1) (2) มารดาประกอบอาชีพค้าขาย (OM2) (2) มารดาประกอบอาชีพเกษตรกร (OM3) (2) มารดาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (OM4) (2) มารดาประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ (OM5) ซึ่งอาชีพของมารดาข้างต้นเป็นตัวแปรมาตรานาม บัญญัติ (Nominal Scale) และเมื่อทำให้เป็นตัวแปร หุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ (1) เลือกอาชีพในกลุ่มนั้น (2) ไม่เลือกอาชีพในกลุ่มนั้น
11. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว (IN)	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
12. อาชีพที่พ่อแม่คาดหวัง (FME)	มาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และทำให้เป็น ตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ (1) ตรงกับความต้องการของนักเรียน (2) ไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียน
13. งานอดิเรก (H)	มาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และทำให้เป็น ตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ (1) มีงานอดิเรก (2) ไม่มีงานอดิเรก
14. การเรียนพิเศษ (SL)	การเรียนพิเศษได้แบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ (1) ไม่เรียนพิเศษเลย (SL0) (2) เรียนพิเศษเป็นบางครั้ง (SL1) (2) เรียนพิเศษเป็นประจำ (SL2) ซึ่งการเรียนพิเศษข้างต้นเป็นตัวแปรมาตรานาม บัญญัติ (Nominal Scale) และเมื่อทำให้เป็นตัวแปร หุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้เป็น 2 กลุ่ม

	ดังนี้
	(1) ลักษณะในกลุ่มนั้น
	(2) ไม่ใช่ลักษณะในกลุ่มนั้น
15. ชั่วโมงการนอนพักผ่อน (LY)	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
16. การแข่งขันด้านการเรียน (CO)	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) เป็นค่าคะแนน
17. ค่านิยมเชิงลบด้านการเรียน (EX)	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) เป็นค่าคะแนน
18. การรับรู้ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง (EP)	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) เป็นค่าคะแนน
19. ความเครียด	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) เป็นค่าคะแนน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อของแต่ละตัวแปรในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

S	เพศ
P	ระดับชั้นที่ศึกษา
G	เกรดเฉลี่ยสะสม
SB	จำนวนพี่น้อง
MR	สถานภาพสมรสของบิดามารดา
EF	ระดับการศึกษาของบิดา
EM	ระดับการศึกษาของมารดา
OF	อาชีพของบิดา
OM	อาชีพของมารดา
IN	รายได้เฉลี่ยของครอบครัว
EFE	อาชีพที่พ่อแม่คาดหวัง
H	งานอดิเรก
SL	การเรียนพิเศษ
LY	ชั่วโมงการนอนพักผ่อน
CO	การแข่งขันด้านการเรียน
EX	ค่านิยมเชิงลบด้านการเรียน
EP	การรับรู้ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง
ST	ความเครียด

2. การทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปรอิสระ เนื่องจากตัวแปรแต่ละตัวต้องเป็นอิสระจากกันและกัน ซึ่งตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีค่าความสัมพันธ์สูงเกิน 0.80 เพราะถ้าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันมาก

อาจทำให้เกิดปฏิกริยาต่อกันและจะมีผลต่อตัวแปรตามได้ หรืออาจเกิดปัญหาที่เรียกว่า Multicollinearity Problem และทำให้ไม่สามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ดังกล่าวได้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540) ตัวแปรอิสระทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและทักษะทางสังคม ผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระทั้งหมดไปทดสอบความสัมพันธ์กันเอง

สมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล การแข่งขันด้านการเรียน ค่านิยมด้านการเรียน และการรับรู้ความคาดหวังด้านการเรียนของพ่อแม่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความเครียดของนักเรียนได้

ตัวแปรที่ส่งผลต่อความเครียดของนักเรียน พบว่ามี 8 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา การเรียนพิเศษบางครั้ง การไม่เรียนพิเศษเลย มีความคาดหวังด้านอาชีพตรงกับความคาดหวังของพ่อแม่ การแข่งขันด้านการเรียน มีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการ การรับรู้ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง และจำนวนพี่น้อง โดยสามารถพยากรณ์ความเครียดของนักเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 33.1 ($R^2_{adj} = 0.331$)

หากปรับเป็นคะแนนมาตรฐานแล้วสามารถอธิบายได้ดังนี้

ถ้าบิดาของนักเรียนมีระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้นักเรียนมีความเครียดเพิ่มขึ้น 0.271 หน่วย (Beta = 0.271)

นักเรียนที่เรียนพิเศษเป็นบางครั้งมีความเครียดน้อยกว่านักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษเลย 0.44 หน่วย (Beta = - 0.44)

นักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษเลยมีความเครียดมากกว่านักเรียนที่เรียนพิเศษเป็นบางครั้งและนักเรียนที่เรียนพิเศษเป็นประจำ 0.44 หน่วย (Beta = - 0.44)

นักเรียนที่มีความคาดหวังด้านอาชีพตรงกับความคาดหวังของพ่อแม่มีความเครียดมากกว่านักเรียนที่มีความคาดหวังด้านอาชีพไม่ตรงกับความคาดหวังของพ่อแม่ 0.17 หน่วย (Beta = 0.17)

ถ้านักเรียนมีการแข่งขันด้านการเรียนลดลง 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความเครียดเพิ่มขึ้น 0.12 หน่วย (Beta = - 0.12)

นักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการมีความเครียดมากกว่านักเรียนที่มีมารดาไม่ได้ประกอบอาชีพข้าราชการ 0.13 หน่วย (Beta = 0.13)

ถ้านักเรียนการรับรู้ถึงความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อตนเองเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความเครียดเพิ่มขึ้น 0.12 หน่วย (Beta = 0.12)

ถ้านักเรียนมีจำนวนพี่น้องลดลง 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความเครียดเพิ่มขึ้น 0.09 หน่วย (Beta = - 0.09)

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถความเครียดของนักเรียนมาเขียนสมการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ มาเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$ST = 0.27 (EF) - 0.44 (SL1) + 0.34 (SLO) + 0.17 (EP) - 0.12 (CO) + 0.13 (OMO) + 0.12 (EP) - 0.09 (SB)$$

จากสมการพยากรณ์ความเครียดของนักเรียน พบว่าตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในการพยากรณ์ความเครียดได้ดีที่สุดคือ ระดับการศึกษาของบิดา การเรียนพิเศษบางครั้ง การไม่เรียนพิเศษเลย มีความคาดหวังด้านอาชีพตรงกับความคาดหวังของพ่อแม่ การแข่งขันด้านการเรียน มีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการ การรับรู้ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง และจำนวนพี่น้อง ตามลำดับ (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลความเครียดของนักเรียน

ตัวแปร	b	SEb	Beta	t	p-value
1. ระดับการศึกษาของบิดา (EF)	9.06	1.76	0.27	5.13	0.000
2. การเรียนพิเศษบางครั้ง (SL1)	-7.52	0.92	-0.44	-8.16	0.000
3. การไม่เรียนพิเศษเลย (SLO)	5.88	0.93	0.34	6.28	0.000
4. มีความคาดหวังด้านอาชีพตรงกับ ความคาดหวังของผู้ปกครอง (EP)	6.73	1.74	0.17	3.85	0.000
5. การแข่งขันด้านการเรียน (CO)	-5.39	1.83	-0.12	-2.94	0.003
6. มีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการ (OMO)	1.63	0.57	0.13	2.86	0.004
7. การรับรู้ความคาดหวังด้านการเรียนของ ผู้ปกครอง (EP)	4.05	1.50	0.12	2.69	0.007
8. จำนวนพี่น้อง (SB)	-1.31	0.58	-0.09	-2.25	0.025
ค่าคงที่ (a) =		10.85			
R = .588	R ² = .346	R ² _{adj} = .331	F = 22.545	sig = 0.000	

หมายเหตุ: ** หมายถึง p < 0.05

4.2 ข้อวิจารณ์

จากผลการวิจัยเรื่องผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน และแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาผู้ปกครอง

จากการศึกษาค่านิยมและความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนในจังหวัดตรัง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง มีค่านิยมด้านการเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ “ท่านเชื่อว่าคนเก่งจะเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม” นอกจากนี้พบว่าความแตกต่างในเรื่องช่วงอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาของ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนบุตร

และการเรียนพิเศษของบุตรที่แตกต่างกันของผู้ปกครอง มีค่านิยมด้านการเรียนต่อบุตรแตกต่างกัน โดยค่านิยมด้านการเรียนในสังคมไทยนั้นส่วนใหญ่ที่เป็นปัญหาและปรากฏให้เห็นอยู่บ่อยครั้งคือค่านิยมเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุตรหลานได้ศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงและเป็นลำดับต้น ๆ ของประเทศ รวมทั้งค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาต่อในคณะ ๆ ที่ได้รับความนิยม เนื่องจากมองว่าสถาบันเหล่านี้มีความพร้อมด้านทรัพยากรมากกว่าสถาบันเล็ก ๆ ผู้ปกครองจึงพยายามส่งเสริมให้บุตรหลานของตนเองมีความพร้อมมากที่สุดสำหรับการลงสนามสอบแข่งขัน โดยเฉพาะการเรียนกวดวิชา ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยให้เหตุผลว่าการกวดวิชาจะทำให้สามารถสอบเข้าไปเรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพได้ (รุ่ง แก้วแดง, 2553) ดังนั้น ค่านิยมเหล่านี้จึงส่งผลกระทบต่อตรงต่อตัวนักเรียน เรือรบ เมืองมัน (2565) กล่าวถึงค่านิยมด้านการศึกษาของไทยว่าปัญหานี้เป็นปัญหาใหญ่ระดับโครงสร้างของสังคมที่แก้ได้ยาก แต่จำเป็นต้องพยายามแก้ไข เพราะไม่เช่นนั้นจะส่งผลกระทบต่อสังคม และในปัจจุบันค่านิยมนี้ยังไม่เปลี่ยนในแวดวงคนชั้นกลาง เพราะพวกเขาได้เห็นข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ด้วยตนเอง อาทิ คนเก่งจากโรงเรียนชื่อดัง หรือสอบได้ลำดับเยี่ยม ๆ ล้วนเลือกสมัครสอบเข้าเรียนมหาวิทยาลัยเก่าแก่ก่อน องค์กรธุรกิจชื่อดังเลือกรับแต่คนจบมหาวิทยาลัยเก่าแก่ก่อน หรืออันดับทุกด้านใน World University Rankings ไม่ว่าจะเป็นครณาจารย์ ทุนวิจัย หลักสูตร ล้วนสูงกว่ามหาวิทยาลัยเล็ก ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ประหยัด พิมพา (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาไทยในปัจจุบัน พบว่า แนวโน้มด้านลบเกี่ยวกับการศึกษาของไทยคือช่องว่างด้านคุณภาพในการจัดการศึกษา แม้ว่าสภาพการแข่งขันทางการศึกษาจะเป็นแรงผลักดันให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ เร่งพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น แต่เนื่องจากทรัพยากรตั้งต้นของแต่ละสถาบันการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นครณาความรู้ความสามารถและปริมาณของบุคลากรการศึกษา งบประมาณ เงินทุนเทคโนโลยีสถานที่ความมีชื่อเสียงส่งผลให้โอกาสพัฒนาคุณภาพการศึกษาย่อมแตกต่างกันด้วยโดยเฉพาะสถาบันการศึกษาขนาดเล็ก หรือสถาบันการศึกษาที่ยังไม่มีความพร้อม มีทรัพยากรตั้งต้นไม่มาก ย่อมมีศักยภาพไม่เพียงพอในการพัฒนาคุณภาพมากนัก

2. ผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านการเรียนต่อบุตรหลานโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ “ท่านทุ่มเทเวลาให้กับเรื่องการเรียนของบุตร” และ “ท่านสนับสนุนด้านการเงินให้กับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของบุตรอย่างเต็มที่” นอกจากนี้ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนบุตร และการเรียนพิเศษของบุตรที่แตกต่างกันจะมีความคาดหวังต่อนักเรียนแตกต่างกัน ซึ่งการที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านการเรียนต่อนักเรียนสูงนั้น อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานของตนเองได้ศึกษาต่อในคณะฯ หรือมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ซึ่งมีความเชื่อว่าจะเป็นครณาสำคัญในการประกอบอาชีพในอนาคต และในปัจจุบันนี้จะพบว่าในคณะที่เป็นที่นิยมมากๆ จะมีอัตราการแข่งขันที่สูง ฉะนั้น ผู้ที่มีความพร้อมมากกว่าจึงมีโอกาสได้ที่นั่งในการศึกษาต่อมากกว่าคนไม่ได้มีการเตรียมตัวมาอย่างเพียงพอ ซึ่งความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนในระดับสูง ๆ จะเป็นครณาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดความเครียด มีปัญหาสุขภาพจิต และนำไปสู่การหนีความกดดันด้วยการฆ่าตัวตาย ซึ่งสอดคล้องกับ สุรัชย์ ฉะนั้น และคณะ ที่ได้ศึกษาการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและครูเกี่ยวกับสาเหตุและการป้องกันการฆ่าตัวตายในโรงเรียน ระดับ

มัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุหนึ่งของการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงในการฆ่าตัวตายในนักเรียนคือความคาดหวังด้านการเรียนและการใช้ชีวิตของวัยรุ่นจากผู้ปกครอง นอกจากนี้ อาสาสมัครกลุ่มครูให้ข้อมูลว่าความคาดหวังจากผู้ปกครองต่อตัวนักเรียนในด้านผลการเรียนนำไปสู่การเกิดความตึงเครียดทางอารมณ์ เกิดความกดดันในชีวิต รู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจและสิ้นหวังในชีวิตส่งผลให้นักเรียนเกิดความคิดฆ่าตัวตายและพยายามฆ่าตัวตายได้ ดังนั้น ผู้ปกครองและครอบครัวจึงควรแสดงความรักความเข้าใจด้วยการใช้แนวทางบทบาทหน้าที่ของคนในครอบครัวที่พึงกระทำต่อกัน ซึ่งอาจจะช่วยลดความกดดันและสร้างความเข้าใจในเรื่องความต้องการของนักเรียนได้ ดังเช่นการศึกษาของ นิธิสนี รุจิรังสีเจริญ และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาปัจจัยการทำหน้าที่ของครอบครัวพบว่า ปัจจัยด้านที่มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายการเกิดความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านความผูกพันทางอารมณ์และด้านการตอบสนองทางอารมณ์

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษานักเรียน

1. จากการวิเคราะห์การแข่งขันด้านการเรียนของนักเรียนพบว่า มีการแข่งขันด้านการเรียนโดยรวมในระดับต่ำ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนให้นักเรียนไม่เครียด ไม่รู้สึกกดดัน เนื่องจากหากบรรยากาศในโรงเรียนหรือชั้นเรียนมีการแข่งขันกันสูงจะทำให้นักเรียนรู้สึกกดดัน ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง และขาดการแสดงน้ำใจต่อกันระหว่างเพื่อนนักเรียน เหตุผลสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีการแข่งขันด้านการเรียนกันต่ำ อาจเป็นเพราะนักเรียนมุ่งเน้นที่เป้าหมายของตนเองเป็นหลัก มีความมุ่งมั่นพยายามทำตามเป้าหมายของตนเอง ไม่เปรียบเทียบกับผู้อื่น ในขณะที่เดียวกันการเรียนรู้อาจประสบความสำเร็จจากบุคคลอื่น ๆ ที่มีความโดดเด่นและนำมาเป็นแนวทางในการทำตามเป้าหมายของตนเองก็จะทำให้บุคคลมุ่งมั่นไปที่ความสำเร็จของตนเอง แทนที่จะไปมุ่งแข่งขันกัน อีกทั้งมิตรภาพหรือความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็จะเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่แข่งขันกันเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory) ของ Albert Bandura (1977) ซึ่งมีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ และมนุษย์จะมีปฏิสัมพันธ์ (interact) กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวอยู่เสมอ ดังนั้น การเรียนรู้จึงสามารถเกิดขึ้นได้จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน นอกจากนี้ การได้รับการปลูกฝังเรื่องค่านิยม 12 ประการ อาจจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนมีการแข่งขันด้านการเรียนกันเองในระดับต่ำ ซึ่งกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ข้อที่ 6 คือ มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน โดยมีค่านิยมคือการประพฤติปฏิบัติตน โดยยึดมั่นในคำสัญญา มีจิตใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่นเท่าที่ช่วยได้ทั้งภักดิ์ภักดิ์ กำลังกาย และกำลังสติปัญญา

2. จากการวิเคราะห์ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนพบว่า นักเรียนมีการรับรู้ที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านการเรียนต่อตนเองอยู่ในระดับสูง ซึ่งความคาดหวังนั้นหมายถึงความนึกคิด

ของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและผลของการกระทำที่เกิดจากพฤติกรรมนั้น ซึ่งจะนำไปสู่ความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์เอง (พนัส หันนาคินทร, 2542) การที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังกับนักเรียนในระดับสูงนั้นจะทำให้เด็กนักเรียนมีความกดดัน และในบางครั้งความคาดหวังของผู้ปกครองก็อาจจะไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ซึ่งปัจจัยนี้จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความเครียดและสูญเสียความเป็นตัวเองได้ แต่ในสังคมปัจจุบันเป็นสิ่งที่อาจจะหลีกเลี่ยงยาก เนื่องจากสังคมสมัยใหม่มีค่านิยมเรื่องการเรียนที่เปลี่ยนไปจากอดีตมาก กล่าวคือ สังคมปัจจุบันผู้ปกครองส่วนใหญ่จะมีค่านิยมและความเชื่อว่าหากบุตรหลานได้เรียนในคณะฯ หรือมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงจะทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงานสูง กล่าวคือจะมีโอกาสในการประกอบอาชีพที่มีความมั่นคง รายได้สูง และเป็นที่ยกย่องของสังคม (ยุวดี มาพุทธ, 2559) แต่ในทางกลับกันความคาดหวังที่พ่อแม่มีต่อลูกนั้น ได้สร้างความกดดันและแบกความหวังของครอบครัวเอาไว้ ซึ่งในที่สุดก็จะเกิดผลกระทบต่อสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับณัฐธนีย์ ลิ้มวัฒนาพันธ์ (2562) ได้กล่าวถึงข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในไทยว่า นักเรียนไทยเรียนหนักที่สุดในโลกเครียดเพราะพ่อแม่กดดัน และแบกความหวังของคนรอบข้าง นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงข้อมูลการวิจัยของนักวิจัยสาธารณสุขแห่งชาติซึ่งสนับสนุนโดยสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) กล่าวว่าเด็กไทยเรียนหนักที่สุดในโลกรองจากประเทศญี่ปุ่นและส่งผลให้มีเด็กนักเรียนลาออกกลางคันปีละ 900,000 คนและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อีกทั้งส่งผลให้เด็กนักเรียน 386,250 คนเลือกทำอาชีพผิดกฎหมายเพื่อหาค่าเล่าเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กไทยเรียนวันละ 8-10 คาบต่อวันและยังมีนักเรียนบางส่วนรู้สึกเบื่อจนไม่อยากเรียน และที่น่าเป็นห่วง คือ เด็กไทยร้อยละ 87 มีเวลาพูดคุยกับพ่อแม่เพียงวันละ 10 นาที

3. ผลการศึกษาความเครียดของนักเรียนพบว่านักเรียนมีความเครียดอยู่ในระดับสูง ซึ่งความเครียดเป็นภาวะที่เกิดจากปฏิกิริยาของร่างกายและจิตใจที่มีต่อสถานการณ์ใด ๆ ที่บุคคลรับรู้ว่าถูกคุกคามในการดำเนินการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่บรรลุเป้าหมายของตน (Baron & Greenberg, 1990) สอดคล้องกับ วรณกร พลพิชัย และจันทรา อึ้งอั่ง (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับสูงร้อยละ 52.1 การที่นักเรียนเกิดความเครียดนั้นมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัยด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการบ้าน การเรียนพิเศษ ชั่วโมงการเรียนที่มากเกินไป การเดินทางมาโรงเรียน ความคาดหวังของตนเอง ครู และผู้ปกครอง สุธาสิณี ทัศนสุวรรณ และอาภาพร แก้วคำ (2553) ได้ศึกษาเรื่องความเครียด สาเหตุของความเครียดและวิธีการจัดการกับความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสีกัน (วัฒนานครอุบลรัตน์) พบว่า สาเหตุของความเครียดของนักเรียนโดยภาพรวมนั้นนักเรียนมีสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียด 3 ประการ คือ การบ้านที่มากเกินไปทำให้เกิดความวิตกกังวลว่าจะส่งไม่ทันเพื่อนส่งเสียรบกวนในขณะที่เรียนหนังสือในห้องเรียน และช่วงเวลาหลังเลิกเรียนการจราจรติดขัดมากทำให้เดินทางกลับบ้านล่าช้า ในขณะที่ นิธิสนี รุจิรังสีเจริญ และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มี

ความสัมพันธ์ร่วมกันทำนายอธิบายระดับความเครียดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความภาคภูมิใจในตัวเอง สาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียด (ด้านอนาคต ด้านสถานศึกษาด้านการจัดสรรเวลา ด้านครอบครัว ด้านคุณครู ด้านการเรียน) การทำหน้าที่ของครอบครัว (ด้านความผูกพันทางอารมณ์ ด้านการตอบสนองทางอารมณ์) และปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล (บุคคลที่พักอาศัยอยู่ร่วม) โดยพบว่าตัวแปรทั้งหมดร่วมกันทำนายความเครียดของนักเรียน ได้ประมาณ ร้อยละ 44.8

4. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความเครียดของนักเรียน พบว่านักเรียนที่มีเพศ ระดับชั้นที่ศึกษา ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา จำนวนพี่น้อง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การเรียนพิเศษ และงานอดิเรกแตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกัน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 เพศ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน กล่าวคือ เพศชายมีความเครียดมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโดยบริบทบทบาทของความเป็นเพศชายอาจจะถูกคาดหวังจากครอบครัวว่าจะต้องมีความเป็นผู้สำเร็จ และเป็นความหวังของครอบครัวมากกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะครอบครัวที่มีลูกเป็นชายคนเดียว หรือเป็นลูกคนเดียวก็จะถูกคาดหวังมากกว่าจนก่อให้เกิดเป็นความเครียดในระดับสูงได้ ซึ่ง Robbins, S.P. (1996) กล่าวว่าบทบาทต่าง ๆ ของบุคคลที่มีอยู่ในกลุ่มสังคมมีอยู่หลายแบบด้วยกัน หนึ่งในนั้นคือบทบาทที่คาดหวัง (Role Expectation) เป็นความเชื่อของบุคคลอื่น ๆ ที่เชื่อว่าผู้ดำรงตำแหน่งหรือสถานภาพนั้น ๆ ควรปฏิบัติอะไรอย่างไร แค่นั้น ภายใต้สถานการณ์หนึ่ง ๆ โดยที่พฤติกรรมที่คาดหวังจะถูกกำหนดขึ้นโดยการประเมินจากบริบทของบทบาทที่บุคคลดำรงอยู่ บทบาทที่คาดหวังเป็นผลรวมของความเชื่อของบุคคลในสังคม จนกลายเป็นกฎเกณฑ์ทั่วไปของสังคม และในส่วนของสังคมไทยก็เป็นสังคมหนึ่งที่มีค่านิยมเรื่องบทบาทความเป็นชายที่จะต้องเป็นผู้สำเร็จหรือเป็นความหวังของครอบครัวเช่นกัน นันดา วีรวิทย์กุล (2544) อธิบายว่าบทบาททางเพศเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจากระบบชายเป็นใหญ่ที่ยึดถือความเชื่อบางประการไว้อย่างเหนียวแน่น ความเชื่อดังกล่าว กล่าวว่าความเชื่อเรื่องผู้ชายเป็นศูนย์กลาง นำค่านี้นี้มาใช้ในการกำหนดบทบาททางสังคมทางเพศหลายประการ นอกจากนั้นความเชื่อในเรื่องปัจจัยทางชีวภาพที่สนับสนุนและสร้างความชอบธรรมให้กับความเชื่อเรื่องชายเป็นใหญ่และความเชื่อดังกล่าวได้กลายเป็นวัฒนธรรมของสังคม และเกิดการซึมซับความเชื่อทั้งหลายเหล่านี้ไปสร้างบทบาททางเพศให้เหมาะสมกับความเชื่อนั้น ซึ่งแตกต่างจาก กัญทิรา เตชวรินทร์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องความเครียดด้านการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนหญิงมีความเครียดในการเรียนสูงกว่านักเรียนชาย

4.2 ระดับชั้นที่ศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นแตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกัน กล่าวคือนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในช่วงของการเตรียมตัวเพื่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะต้องมีการเลือกแผนการเรียนที่มีความเฉพาะ เรียนในแผนการเรียนที่มีความลึกของเนื้อหามากขึ้น การเรียนพิเศษเพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบเข้า

มหาวิทยาลัย หรืออยู่ในช่วงของการค้นหาตัวตนและความต้องการของตัวเอง จึงส่งผลให้เกิดเป็นความวิตกกังวล สับสน และเป็นความเครียดเกิดขึ้น ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2562) กล่าวว่าในวัยนี้นักเรียนจะมีหน้าที่ทางจิตวิทยาที่ต้องคำนึงอยู่ 4 ประการ คือ 1) สร้างอัตลักษณ์ (identity) โดยการค้นหาตนเองและสร้างลักษณะท่าทางนิสัยใจคอ และบุคลิกภาพของตัวเอง 2) สัมพันธ์กับคนรัก เริ่มมีความสนใจในเพศตรงข้าม 3) สังกัดกลุ่มเพื่อน โดยเด็กในวัยนี้จะมีความต้องการเป็นคนสำคัญและมีการแสวงหาอัตลักษณ์ที่แตกต่าง 4) อนาคต กล่าวคือเด็กจะพยายามค้นหาความต้องการของตนเอง ซึ่งหากพวกเขาสามารถเข้าใจความต้องการของตนเองก็จะสามารถตั้งเป้าหมายในอนาคตได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้น เมื่อประกอบกับการวางแผนด้านการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้นักเรียนในระดับนี้มีความเครียดมากกว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4.3 ระดับการศึกษาของบิดามารดา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดาที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกัน กล่าวคือนักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะมีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามารดามีระดับการศึกษาอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาในระดับนี้มีโอกาสในการรับทราบข้อมูลและช่องทางในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษามากกว่า เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนกวดวิชา ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมด้านการเรียนที่สังคมให้ความสนใจและยกย่อง จึงเกิดเป็นการซึมซับและนำข้อมูลเหล่านั้นมาถ่ายทอดแก่นักเรียน และเกิดเป็นความคาดหวังว่าบุตรหลานของตนเองจะต้องได้เรียนหรือพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ และความคาดหวังนี้ก็ก่อให้เกิดความเครียดแก่นักเรียนต่อไป นอกจากนี้ผู้ที่เรียนจบในระดับปริญญาตรีขึ้นไปส่วนใหญ่จะมีอาชีพที่สร้างรายได้อย่างมั่นคงและมีกำลังเพียงที่จะสนับสนุนบุตรหลานเรื่องการเรียนได้อย่างเต็มที่ และสุดท้ายอีกประการสำคัญคือ การให้ความสำคัญกับหน้าตาทางสังคม กล่าวคือ พ่อแม่จะมีความคาดหวังว่าลูกหลานจะประสบความสำเร็จด้านการเรียน ซึ่งหากเป็นไปตามที่คาดหวังจะได้รับการยอมรับชื่นชมจากสังคม และบางคนสร้างความกดดันกับบุตรหลานเพื่อให้สามารถสำเร็จตามความต้องการ และรู้สึกไม่น้อยหน้าผู้อื่นเมื่อจะต้องมีการเปรียบเทียบกัน จากเหตุผลดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของนักเรียนมากมาย ซึ่งสอดคล้องกับ SOOK Magazine (2561) ที่กล่าวว่าผลเสียของการเปรียบเทียบคือจะทำให้ลูกขาดความสุข เมื่อเด็กโดนเปรียบเทียบ จะหาความสุขได้ยากกว่าเด็กที่ไม่ต้องเทียบกับใคร ลักษณะที่แสดงออกมาชัดเจนคือ บุคลิกภาพแบบแข่งขันสูง เช่น สอบต้องได้ลำดับที่ต้น ๆ สถาบันต้องชั้นนำ จบต้องเกียรตินิยม ทำงานเงินเดือนต้องเยอะ ตำแหน่งสูง เมื่อมีครอบครัวลูกต้องดีต้องเด่นเหมือนตนเอง จะมีความสุขต่อเมื่อคนรับรองว่า ดี (กว่า) เยี่ยม (กว่า) นอกจากนั้นจะทำให้เด็กเห็นคุณค่าในตัวเองน้อยลง เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้วทำไม่ได้ไม่เท่าจะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) เมื่อเห็นคุณค่าในตัวเองน้อยลงเรื่อยๆ จะมีปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว ขาดความรับผิดชอบ ขาดการควบคุมตนเอง ขาดการรอคอย โรควิตกกังวล โรคซึมเศร้า โรควิตกกังวล ต่อต้านสังคม อารมณ์รุนแรง มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร พึ่งพาสาเสพติด ฯลฯ

4.4 อาชีพของบิดามารดา นักเรียนที่บิดามารดามีอาชีพแตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจมีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพอื่น ๆ ซึ่งปัจจัยด้านอาชีพของบิดามารดาถือว่าเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่จะมีผลต่อการสนับสนุนด้านการเรียนหรือเรื่องของความคาดหวังที่มีต่อนักเรียน จากผลการศึกษาของ สรายุทธ เพชรซึก (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: ศึกษากรณีโรงเรียนมีนประสาธวิทยุา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่าอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การที่นักเรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจมีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาประกอบอาชีพอื่น ๆ อาจเป็นเพราะบริบทของอาชีพนี้เป็นอาชีพที่มั่นคงและก้าวหน้าค่อนข้างสูงโดยจะมีการเลื่อนตำแหน่งและเลื่อนขั้นเงินเดือนทุกปีมีเงินช่วยเหลือและสวัสดิการแก่พนักงานเมื่อครบกำหนดเกษียณอายุการทำงานยังได้รับเงินบำเหน็จไว้เป็นค่าใช้จ่ายและดำรงชีวิตต่อไป (<https://sites.google.com/site/a25594208/2-xachiph-phnakngan-rathwisahkic> สืบค้น 9 สิงหาคม 2565) ดังนั้น จากบริบทของอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจจะเป็นลักษณะอาชีพที่ต้องใช้ความสามารถสูง รูปแบบการทำงานจะต้องมีความตื่นตัว ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าบิดามารดาของนักเรียนที่ประกอบอาชีพนี้มีบุคลิกที่ค่อนข้างจริงจัง จึงได้มีความคาดหวังต่อบุตรหลานที่จะต้องประสบความสำเร็จด้านการเรียนการงาน ซึ่งสอดคล้องกับ John L. Holland ได้แบ่งบุคลิกภาพทางอาชีพออกเป็น 6 แบบ (ฤชชัย โปธา, 2558) โดยแบบที่ 4 คือบุคลิกภาพแบบจารีตนิยม (Conventional) ลักษณะเด่นของบุคลิกภาพคือมีความรับผิดชอบ กล้าแสดงผลงาน ชอบฟังพาทอาศัยผู้อื่น รักษาระเบียบประเพณี โดยอาชีพที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพ เช่น เสมียนธนาคาร เลขานุการ นักสถิติ เสมียนสำนักงาน เจ้าหน้าที่ธุรการ ยาม นักบัญชี เจ้าหน้าที่การเงิน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ พนักงานต้อนรับ บรรณารักษ์ ผู้ควบคุมสินค้า พนักงานสินเชื่อ ครูสอนบริหารธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเงิน เลขานุการการแพทย์ ผู้คิดเงิน ผู้ดูแลคลังสินค้า ผู้ประเมินสินทรัพย์ เจ้าหน้าที่ควบคุมคุณภาพ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาชีพรัฐวิสาหกิจ

4.5 จำนวนพี่น้อง นักเรียนที่มีจำนวนพี่น้องแตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวมีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่มีพี่น้องหลายคน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวจะเป็นความหวังของพ่อแม่เพียงคนเดียวเท่านั้น พ่อแม่จึงทุ่มเทสนับสนุนทุกอย่างให้เต็มที่จนบางครั้งเกินความพอดี และให้การยึดเยียดแทนที่จะให้ลูกได้มีความคิดเป็นของตัวเอง หรือมีอิสระในการตัดสินใจที่เรื่องสำคัญ ๆ ด้วยตนเอง ในทางตรงกันข้ามพ่อแม่ที่มีลูกหลายคนจะต้องกระจายความสนใจไปยังลูกทุกคน ดังนั้น ในการตั้งความคาดหวังจึงไม่ได้หนักอยู่ที่ลูกคนใดคนหนึ่ง เมื่อรับแรงกดดันหรือแบกความคาดหวังไว้น้อยกว่าก็ส่งผลให้มีความเครียดน้อยกว่าได้เช่นกัน สอดคล้องกับ นิปัทม์ พิชญโยธิน (2564) หัวหน้าศูนย์ประเมินทางจิตวิทยา คณะจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวในรายการ คลินิก 101.5 ว่า การมีลูกคนเดียวนั้นในมุมมองของเด็กพ่อแม่จะมีความคาดหวังทุกอย่าง จนเกิดความกดดัน เครียด ถ้ามีพี่น้องจะได้แบ่งเบาความคาดหวังนั้นได้

4.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงจะมีความเครียดมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ พรชัย หลายพสุ และคณะฯ (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร พบว่า สถานะการเงินของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความเครียดของนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะมีความพร้อมในการสนับสนุนด้านการเรียนมากกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่สูง เมื่อมีโอกาสหรือช่องทางใดที่สามารถส่งเสริมด้านการเรียนได้ ก็จะทำให้การส่งเสริมแก่บุตรได้อย่างเต็มที่ แต่ในบางครั้งอาจจะมีการส่งเสริมพร้อมกับการตั้งความหวังไว้กับบุตร ก่อให้เกิดความกดดัน นอกจากนี้การมีฐานะทางสังคมที่ดีอาจทำให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องผลักดันบุตรให้เป็นคนเก่ง ประสบความสำเร็จ หรือมีทักษะบางอย่างที่โดดเด่นเพื่อตอบสนองต่อการยอมรับของสังคม ซึ่งอาจมีการสร้างแรงจูงใจด้วยการให้รางวัลเมื่อทำสิ่งต่าง ๆ ได้ตามความคาดหวังของพ่อแม่ ดังที่ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2545) กล่าวว่าสังคมมีค่านิยมยกย่องคนเก่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนเรียนเก่ง ซึ่งเป็นที่ภาคภูมิใจของพี่น้องและวงศ์ตระกูล จึงทำให้ทุกคนพยายามเรียนให้ได้ดีมากที่สุดและสูงที่สุด ในทางตรงกันข้ามครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี พ่อแม่อาจจะไม่ได้คาดหวังเรื่องการเรียนมากนัก หรือสร้างแรงกดดันแก่บุตรน้อยกว่า ความเครียดจึงเกิดขึ้นน้อยกว่า

4.7 การเรียนพิเศษ นักเรียนที่เรียนพิเศษแตกต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษเลยจะมีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่เรียนพิเศษ เนื่องจากปัจจุบันการแข่งขันด้านการเรียนเพิ่มสูงขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะเรียนพิเศษเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองที่นอกเหนือไปจากการเรียนในชั้นเรียนปกติ นับว่าเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อการลงสนามสอบแข่งขัน โดยเป้าหมายหลักของนักเรียนคือการสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันที่ตัวเองต้องการ ซึ่งการที่นักเรียนที่เรียนพิเศษมีความเครียดน้อยกว่านักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษเลยอาจเนื่องมาจากการเรียนพิเศษเพิ่มเติมนั้นช่วยลดความกังวลเกี่ยวกับการสอบแข่งขัน เพราะนักเรียนได้ความรู้นอกห้องเรียน การเรียนพิเศษช่วยทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองในการแข่งขันกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ Ann Redhead (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยการตัดสินใจเข้าเรียนในโรงเรียนกวดวิชาของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยการตัดสินใจเข้าเรียนในโรงเรียนกวดวิชาของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอันดับหนึ่งคือการเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังนั้น นักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษเลยจึงมีข้อเสียเปรียบด้านการแข่งขัน จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้มีความเครียดสูงกว่าคนที่เรียนพิเศษนั่นเอง แต่ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับ จันทรา อ้อยเอ็ง และวรรณกร พลพิชัย (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนพิเศษเป็นประจำ เรียนบ้างเป็นบางครั้ง และไม่เรียนเลยมีความเครียดไม่แตกต่างกัน

4.8 งานอดิเรกแตกต่างกัน นักเรียนที่มีงานอดิเรกมีความเครียดแตกต่างกับนักเรียนที่ไม่มีงานอดิเรก กล่าวคือ นักเรียนที่มีงานอดิเรกมีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีงานอดิเรก อาจมีความเป็นไปได้

ว่านักเรียนที่มีงานอดิเรกซึ่งมีความเครียดสูงกว่านั้น อาจจะมีเครียดจากการเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงหาทางออกในการผ่อนคลายให้กับตนเองโดยใช้วิธีการจัดการกับความเครียดด้วยกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ซึ่งก็คืองานอดิเรก นับว่าเป็นสิ่งที่ดีสำหรับการรู้จักบริหารจัดการสุขภาพจิต แสดงให้เห็นว่าแม้เด็กเรียนจะมีความเครียดแต่ก็สามารถหาแนวทางในการผ่อนคลายได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Cassmeyer (1995) ที่ได้ให้ความหมายการเผชิญความเครียดว่าเป็นกระบวนการทางสติปัญญาและทักษะที่แต่ละบุคคลใช้เมื่อพบกับสถานการณ์ที่ไม่ธรรมดาเป็นความพยายามที่บุคคลใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่บุคคลได้ใช้ประโยชน์ในการปรับตัวอย่างสูงสุด นับว่าเป็นกระบวนการในการจัดการทางอารมณ์ที่มุ่งเน้นแก้ไขภาวะทางอารมณ์เพื่อลดความไม่สบายใจชั่วคราว Lazarus & Folkman (1984) ได้กล่าวถึงวิธีเผชิญความเครียดมุ่งปรับอารมณ์ (Emotion Focused Coping) โดยกล่าวว่าวิธีเผชิญความเครียดมุ่งปรับอารมณ์เป็นความพยายามของบุคคลในการตัดสินใจใช้วิธีเผชิญความเครียดที่จะช่วยควบคุมปรับอารมณ์ความรู้สึกของตัวเองคือมุ่งลดความไม่สบายใจเมื่อไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์นั้นได้เป็นการรักษาสมาชิกทางจิตใจไว้วิธีเผชิญความเครียดแบบนี้เป็นเพียงวิธีบรรเทาหรือลดความเครียดเท่านั้นไม่ได้จัดการโดยตรงให้ปัญหาหมดไป

5. ตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความเครียดของนักเรียน พบว่ามี 8 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา การเรียนพิเศษบางครั้ง การไม่เรียนพิเศษเลย จำนวนชั่วโมงนอนพักผ่อนต่อวัน มีความคาดหวังด้านอาชีพตรงกับความคาดหวังของพ่อแม่ การแข่งขันด้านการเรียน มีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการ การรับรู้ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง และจำนวนพี่น้อง

5.1 ระดับการศึกษาของบิดามีอิทธิพลต่อความเครียดของนักเรียน กล่าวคือ ถ้าบิดาของนักเรียนมีระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้นักเรียนมีความเครียดเพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจากบทบาทของการบิดานั้นโดยปกติจะมีความเป็นผู้นำครอบครัว ทำหน้าที่ในการดูแลสมาชิกในครอบครัว วางแผนการจัดการชีวิตรวมทั้งการดูแลเกี่ยวกับการวางแผนอนาคตของลูก เมื่อประกอบกับการที่บิดาเป็นผู้ที่มีความรู้ และมีระดับการศึกษาสูง จึงทำให้มีระบบความคิดที่เป็นแบบแผนมากขึ้น เมื่อนำระบบความคิดนั้น ๆ มาปรับใช้กับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งอาจจะมีความยืดหยุ่นน้อย เจ้าระเบียบ วางตนเป็นใหญ่ และกำหนดกฎเกณฑ์แก่สมาชิกครอบครัวตามกรอบที่มองว่ามีความเหมาะสม จึงส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะลูกเกิดความเครียดความกดดันได้ นอกจากนั้น การที่บิดามีระดับการศึกษาสูงยังจะส่งผลให้เกิดความคาดหวังกับลูกที่จะต้องประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น ปัจจัยเหล่านี้จึงสะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อลูกในลักษณะที่สร้างแรงกดดันจนเป็นที่มาของการเกิดความเครียดได้ ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม กล่าวคือ การที่บิดามารดากำหนดมาตรฐานสำหรับเด็กและเรียกร้องให้เด็กทำตามมาตรฐานที่บิดามารดาได้กำหนดไว้ ซึ่งบิดามารดาบางคนจะมีมาตรฐานสูง และเรียกร้องให้เด็กปฏิบัติตามมาตรฐานที่ตนกำหนด (ดูลยา จิตตะยโสธร, 2552) นอกจากนั้น การที่บิดามีระดับการศึกษาสูงอาจทำให้ตัวลูกเองเกิดแรงบันดาลใจหรือความคาดหวังว่าจะต้องประสบความสำเร็จเหมือนพ่อ ซึ่งความคาดหวังนี้ก่อให้เกิดเป็นความกดดันตัวเองและก่อตัวให้เกิดเป็นความเครียดในที่สุด สอดคล้องกับ ศิริยุพา รุ่งเรืองสุข

(2562) กล่าวว่า นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกน ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14,000 คน เด็กที่มีแม่เป็นวัยรุ่น อายุต่ำกว่ายี่สิบที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาลงมา มักจะไม่ค่อยมีโอกาสได้เรียนในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับระดับสติปัญญาของแม่หรือของเด็กแต่อย่างใด แต่มันเป็นเรื่องของ “แรงบันดาลใจ” (Inspiration) มากกว่า หมายความว่า การที่ลูกจะได้เรียนระดับมหาวิทยาลัยหรือไม่ ขึ้นอยู่กับแรงบันดาลใจจากพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่มีแรงบันดาลใจอยากเรียนระดับมหาวิทยาลัย แม้ว่าอาจจะไม่ได้เรียนด้วยสาเหตุใดก็ตาม ลูกมักจะได้รับถ่ายทอดความบันดาลใจนั้นด้วย ซึ่งจะมีผลในการผลักดันให้เขาอยากศึกษาและร่วมมือกับพ่อแม่หาทางศึกษาให้สูงที่สุด

5.2 การเรียนพิเศษมีอิทธิพลต่อความเครียดของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนพิเศษบางครั้ง และนักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษเลย มีความเครียดมากกว่านักเรียนที่เรียนพิเศษเป็นประจำ โดยปัจจุบันการเรียนพิเศษหรือการเรียนกวดวิชาได้เข้ามามีบทบาทกับการศึกษามาก การเรียนให้ห้องเรียนเพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอสำหรับการสอบแข่งขัน ซึ่งในสังคมไทยได้ให้ความสำคัญกับการเรียนกวดวิชามานานแล้ว ไพพูรยสินลารัตน (2545) ได้ทำการศึกษาการกวดวิชาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2545 โดยผลสรุปภาพรวมจากการศึกษาพบว่า ปัญหาการศึกษาของไทยที่มีมาเป็นเวลายาวนานแล้ว นั่นคือมีความเหลื่อมล้ำ แตกต่างและมีความไม่เท่าเทียมกันสูง สะท้อนปัญหาสำคัญของการศึกษาไทยคือเน้นการเรียนการสอนที่ยังเน้นการสอบสูง มีการแข่งขันตามมาก และการเรียนการสอนในโรงเรียนยังมีปัญหา มาก โดยเฉพาะในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ ระบบดังกล่าวนำไปสู่คานิยมของการเลือกสถาบันมีชื่อเสียง อย่างไรก็ตามการเรียนพิเศษหรือการเรียนกวดวิชาในปัจจุบันยังคงเป็นที่นิยมในกลุ่มนักเรียนและผู้ปกครองอยู่ ดังนั้น ในกลุ่มนักเรียนที่เรียนพิเศษบางครั้งและนักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษเลย อาจจะทำให้เกิดความวิตกกังวลเมื่อต้องสอบแข่งขัน กลัวจะสู้คนอื่นไม่ได้ เพราะไม่มีโอกาสได้เรียนรู้เนื้อหาเพิ่มเติมนอกห้องเรียน จนก่อให้เกิดเป็นความเครียดมากกว่านักเรียนที่ได้เรียนเป็นประจำ

5.3 ความคาดหวังด้านอาชีพตรงกับความคาดหวังของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อความเครียดของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีความคาดหวังด้านอาชีพตรงกับความคาดหวังของพ่อแม่มีความเครียดมากกว่านักเรียนที่มีความคาดหวังด้านอาชีพไม่ตรงกับความคาดหวังของพ่อแม่ อาจเนื่องมาจากการมีความคาดหวังที่ตรงกัน เป็นการเพิ่มความกดดันให้กับตัวเอง เพราะต้องรับทั้งความคาดหวังของตัวเองและของพ่อแม่ จึงก่อให้เกิดเป็นความเครียดมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากมีความคาดหวังที่ไม่ตรงกัน นักเรียนอาจจะไม่ต้องแบกรับความรู้สึกกดดันจากพ่อแม่ โดยอาจยึดความต้องการเป็นหลักและดำเนินตามความต้องการของตัวเอง จากการศึกษาของ Solomon et al. (2002 อ้างใน ปภากรณ์ ไชยหาญชาญชัย, 2558) พบว่า สำหรับเด็กวัยรุ่นบางคนแล้วนั้นยิ่งพวกเขา เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวกับพ่อแม่มากเท่าไร ความเสี่ยง ที่จะสูญเสียความเป็นส่วนตัวของตัวเองก็ยิ่งมีมากขึ้น ตามไปด้วย ซึ่งในบางครั้งความลับนั้นเองกลับทำให้ พวกเขาเด็กวัยรุ่นสามารถรักษาสถานภาพความเป็นผู้ใหญ่ ของตนเองและความเท่าเทียมกับพ่อแม่ไว้ได้ ไม่ใช่การ เปิดเผยตนเอง (Jamieson, 1999 อ้างใน ปภากรณ์ ไชยหาญชาญชัย, 2558)

5.4 การแข่งขันด้านการเรียนมีอิทธิพลต่อความเครียดของนักเรียน กล่าวคือถ้านักเรียนมีการแข่งขันด้านการเรียนลดลง จะส่งผลให้มีความเครียดเพิ่มขึ้น สำหรับแนวโน้มการศึกษาไทยหลังจากการจัดการศึกษาในรูปแบบการบริหารจัดการปฏิรูปองค์การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการแล้วแนวโน้มอนาคตทางการศึกษาไทยได้เกิดการแข่งขันทางการศึกษาสูงขึ้น (ประหยัด พิมพา, 2561) จากผลการศึกษาดังกล่าวจะเป็นลักษณะที่พบว่าการแข่งขันด้านการเรียนเป็นผลดีต่อสุขภาพจิตของนักเรียน กล่าวคือถ้ามีการรับรู้ถึงการแข่งขันด้านการเรียนเพิ่มขึ้น จะทำให้มีความเครียดลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการรับรู้ถึงการแข่งขันด้านการเรียนนั้นทำให้นักเรียนมีการตื่นตัวและเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับการแข่งขัน เมื่อนักเรียนมีการตระหนักรู้ว่าตนเองมีความพร้อมก็จะทำให้ผ่อนคลายความเครียดลง ในทางตรงกันข้ามการขาดการรับรู้ถึงสถานการณ์แข่งขันจะทำให้ให้นักเรียนมีความตื่นตัวน้อย ไม่ชวนช่วยในการพัฒนาตนเอง ใช้ชีวิตอย่างไม่มีความเป้าหมาย จึงอาจก่อให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียดได้ ดังนั้น การที่การแข่งขันด้านการเรียนที่เพิ่มขึ้นและทำให้ความเครียดของนักเรียนลดลงจึงสอดคล้องกับแนวคิดของ Lazarus and Folkman (1984) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการความเครียดว่าเป็นกระบวนการทางสติปัญญา (Cognitive Process) โดยการประเมินสถานการณ์ขั้นต้นนั้น (Primary Appraisal) คือ การที่บุคคลใช้สติปัญญา ความรู้ และประสบการณ์ประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยกรณีนี้อาจเป็นไปได้ว่าเมื่อนักเรียนประเมินสถานการณ์แล้วพบว่าสถานการณ์นั้นเป็นอันตรายที่มาคุกคามจึงเตรียมการที่จะพยายามกระตือรือร้นแก้ไขปัญห การประเมินสถานการณ์ขั้นที่สอง (Secondary Appraisal) คือ การที่บุคคลใช้ สติปัญญา และความพยายามอย่างเต็มที่ในการแก้ไขปัญห จากการประเมินสถานการณ์ในขั้นต้น บุคคลจะมีการประเมินแหล่งประโยชน์ที่จะช่วยใน การจัดการความเครียดและประเมินผลที่จะตามมาจากการใช้กลวิธีการจัดการความเครียดนั้น ขั้นที่สาม การประเมินซ้ำด้วยปัญญา (Cognitive Reappraisal) ซึ่งการประเมินซ้ำนี้บุคคลมักจะตีความสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไปในทางบวก เพื่อให้การคุกคามที่เกิดขึ้นมีผลกระทบน้อยลง

5.5 มารดาประกอบอาชีพข้าราชการมีอิทธิพลต่อความเครียดของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการมีความเครียดมากกว่านักเรียนที่มีมารดาไม่ได้ประกอบอาชีพข้าราชการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาชีพข้าราชการเป็นอาชีพที่มีเกียรติทางสังคม ผู้ที่ประกอบอาชีพนี้มักจะได้รับการยกย่อง มีหน้ามีหน้าในสังคม ดังนั้น มารดาอาจจะมีการถ่ายทอดแนวคิด ทัศนคติปลูกฝังให้ลูกต้องเป็นคนเก่ง ประสบความสำเร็จเหมือนกับผู้ที่เป็นมารดา ศิพินินทกานต์ ฝ่ายสมบัติ (2562) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมของข้าราชการไทยและระบบราชการไทย โดยกล่าวว่าพฤติกรรมของข้าราชการก็มีส่วนสำคัญในการกำหนดค่านิยมด้วย ระบบความคิด ระบบความเชื่อ หรือการกระทำของข้าราชการที่มีลักษณะถาวรซึ่งข้าราชการได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา ค่านิยมจึงหมายรวมถึง ความคิด ความเชื่อ ทัศนคติอุดมการณ์ และพฤติกรรมที่ข้าราชการยึดถือหรือปฏิบัติอย่างถาวรด้วย ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ว่าการมีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการก็จะได้รับการซึมซับแนวคิด ความเชื่อ ทัศนคติบางอย่างไปโดยปริยาย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการซึมซับคุณลักษณะดังกล่าวอาจก่อให้เกิดเป็นความเครียดและความกดดันได้มากกว่าคนที่ไม่มีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการ

5.6 การรับรู้ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อความเครียดของนักเรียน กล่าวคือ ถ้านักเรียนการรับรู้ถึงความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อตนเองเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ความเครียดเพิ่มขึ้น โดยความคาดหวังคือความคิดเห็นหรือสิ่งที่คาดคิดว่า จะเกิดขึ้นหรือคาดหมายว่าจะกระทำขึ้นและปรารถนาจะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพราะฉะนั้น ความคาดหวังจึงเป็นผลจากประสบการณ์ เหตุการณ์ต่างๆ และจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ในอดีตและปัจจุบันของบุคคล (สุทธธรัตน์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2550) ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ก็พบว่าความคาดหวังที่ผู้ปกครองมีต่อนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากค่านิยมที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษาต่อในคณะที่มีชื่อเสียงและสถาบันที่ได้รับการยอมรับ ประกอบกับพื้นฐานครอบครัว หากครอบครัวใดมีพื้นฐานเศรษฐกิจครอบครัวดี พ่อแม่มีอาชีพที่มั่นคงได้รับการยกย่องจากสังคม ก็จะเป็นการเพิ่มความคาดหวังต่อตัวเด็กมากขึ้น

5.7 จำนวนพี่น้องอิทธิพลต่อความเครียดของนักเรียน กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีจำนวนพี่น้องลดลง จะส่งผลให้ความเครียดเพิ่มขึ้น ดังนั้น ควรมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ครู และนักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวหรือมีจำนวนพี่น้องน้อย กล่าวคือ ควรลดการสร้างกดดันและความคาดหวังแก่นักเรียนเพราะการที่นักเรียนต้องแบกรับความคาดหวังที่มากเกินไปจะส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนในระยะยาวทั้งก่อให้เกิดความเครียดสะสม โรคซึมเศร้า หรืออาการทางจิตประสาทอื่น ๆ โดยควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในการดำเนินชีวิต หรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญ ๆ เนื่องจากบุคคลในครอบครัวโดยเฉพาะพ่อแม่จะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อบุตรมากในเกือบทุกเรื่อง จากการศึกษาของวรรณิตา ปลอดภัย (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเป้าหมายในชีวิตของนักเรียน ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองที่มีลูกคนเดียวควรลดการสร้างแรงกดดันและความคาดหวังให้น้อยลงเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนหรือบุตรของตนเองต้องมีปัญหาทางด้านสุขภาพจิต

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน และแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาความคาดหวังและค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน (ตามการรับรู้ของนักเรียน) ค่านิยมด้านการเรียน การแข่งขันด้านการเรียนและสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง

5.1.1 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในอำเภอเมืองจังหวัดตรัง โดยแยกเป็นนักเรียนจำนวน 15,669 คน และผู้ปกครองจำนวน 15,669 คน โดยคำนวณหาขนาดตัวอย่าง โดยสูตรของ Yamane ได้ขนาดตัวอย่างนักเรียน 391 คน และผู้ปกครอง 391 คน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนประชากร (Proportional Stratified Random Sampling) ตามจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด คือ

แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับเก็บข้อมูลกับผู้ปกครอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน

1) ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อความเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนบุตร รายได้เฉลี่ยของครอบครัว อาชีพที่ต้องการให้บุตรเป็นสถาบันการศึกษาระดับมัธยมที่ต้องการให้บุตรเข้าศึกษา สถาบันการศึกษามหาวิทยาลัยที่ต้องการให้บุตรเข้าศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนกวดวิชา

2) ตอนที่ 2 แบบสอบถามค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง โดยข้อความ สร้างขึ้น จากแนวคิดค่านิยม ลักษณะข้อความแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ แบบเลือกตอบ

3) ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนข้อความสร้างขึ้นจากแนวคิดความคาดหวัง ลักษณะข้อความแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบเลือกตอบ

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับเก็บข้อมูลกับนักเรียน แบ่งออกเป็น 5 ตอน

1) ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อความเกี่ยวกับ เพศ ระดับชั้นที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม สถานภาพการสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา

อาชีพของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา จำนวนพี่น้อง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว งานอดิเรก การเรียนพิเศษ จำนวนชั่วโมงเฉลี่ยที่ได้นอนพักผ่อนต่อวัน อาชีพที่ตนเองต้องการเป็น อาชีพที่ผู้ปกครองต้องการให้เป็น สาขาวิชา (คณะ) ที่ต้องการเรียน อาชีพที่คิดว่าสังคมยกย่อง

2) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการแข่งขันด้านการเรียนลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบเลือกตอบ โดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด

3) ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมด้านการเรียนของนักเรียน ข้อคำถามสร้างขึ้นจากแนวคิดค่านิยม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบเลือกตอบ โดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด

4) ตอนที่ 4 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน ข้อคำถามสร้างขึ้นจากแนวคิดค่านิยม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบเลือกตอบ โดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด

5) ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพจิต โดยใช้แบบวัดความเครียดของโรงพยาบาลปรุงสวนปรุง ลักษณะข้อคำถามจะให้นักเรียนสำรวจตนเองว่าในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ในข้อใดเกิดขึ้นกับตัวคุณบ้าง ถ้าข้อไหนไม่ได้เกิดขึ้น ให้ข้ามไปไม่ต้องตอบ แต่ถ้ามีเหตุการณ์ในข้อใดเกิดขึ้นกับตัวคุณให้ประเมินว่าคุณมีความรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์นั้นแล้วเลือกหนึ่งคำตอบ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีวิธีการและขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาและนำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ต่อไป
- 3) ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนและผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนกลุ่มละ 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จากนั้นจะเก็บรวบรวมแบบสอบถามและนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำแบบสอบถามที่ตรวจให้คะแนนแล้วมาบันทึกคะแนนโดยการลงรหัสและบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อรอการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Level of significance) ที่ระดับ 0.05

5.1.2 ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ปกครอง

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.9 และเพศชาย ร้อยละ 37.1 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 58.6 สถานภาพสมรสส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันร้อยละ 90.7 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีร้อยละ 48.4 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 34.1 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 20,001-40,000 ร้อยละ 41.1 ส่วนใหญ่มีบุตร 2 คน ร้อยละ 39.1 และส่วนใหญ่บุตรไม่เรียนพิเศษเลยร้อยละ 46.6

2. ค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองในจังหวัดตรัง พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในจังหวัดตรัง มีค่านิยมด้านการเรียนทางลบ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.13$)

3. ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองในจังหวัดตรัง พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านการเรียนต่อบุตรหลานโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.65$)

4. การเปรียบเทียบค่านิยมด้านการเรียนทางลบของผู้ปกครอง

ผลการเปรียบเทียบค่านิยมด้านทางลบการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนบุตร และการเรียนพิเศษของบุตร พบว่า ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนบุตร และการเรียนพิเศษของบุตรที่แตกต่างกัน มีค่านิยมด้านการเรียนทางลบต่อบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การเปรียบเทียบความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง

ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว จำนวนบุตร และการเรียนพิเศษของบุตร พบว่า ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนบุตร และการเรียนพิเศษของบุตรที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังด้านการเรียนต่อบุตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนในจังหวัดตรังพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 50.4 และเพศชายร้อยละ 49.6 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 33.6 เกรดเฉลี่ยสะสมส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3.01 – 3.50 ร้อยละ 47.8 สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันร้อยละ 94.1 ระดับการศึกษาของบิดาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีร้อยละ 43.3 ระดับการศึกษาของมารดาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีร้อยละ 46.1 อาชีพของบิดาส่วนใหญ่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ

ละ 28.2 อาชีพของมารดาส่วนใหญ่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 26.5 ส่วนใหญ่มีพี่น้อง 2 คน ร้อยละ 45.5 รายได้เฉลี่ยของครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 15,001-30,000 บาท ร้อยละ 47.3 นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนพิเศษร้อยละ 61.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่สังคมยกย่องส่วนใหญ่ นักเรียนคิดเห็นว่าอาชีพที่สังคมยกย่องคืออาชีพแพทย์ร้อยละ 49.6 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อความต้องการเกี่ยวกับอาชีพของนักเรียนส่วนใหญ่ ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนร้อยละ 76.8

2. การแข่งขันด้านการเรียนของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์การแข่งขันด้านการเรียนของนักเรียนพบว่า มีการแข่งขันด้านการเรียนโดยรวมในระดับต่ำ ($\bar{x} = 2.28$)

3. ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

จากการวิเคราะห์ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนพบว่า นักเรียนมีการรับรู้ว่าคุณปกครองมีความคาดหวังต่อตนเองอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.59$)

4. ค่านิยมเชิงลบด้านการเรียนของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ค่านิยมเชิงลบด้านการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีค่านิยมเชิงลบด้านการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{x} = 2.37$)

5. ความเครียดของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ความเครียดของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความเครียดอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 53.64$)

6. การเปรียบเทียบสุขภาพจิตของนักเรียนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาเปรียบเทียบความเครียดของนักเรียนในจังหวัดตรัง จำแนกตามเพศ ระดับชั้นที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา จำนวนพี่น้อง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การเรียนพิเศษ และงานอดิเรก พบว่า นักเรียนที่มีเพศ ระดับชั้นที่ศึกษา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา จำนวนพี่น้อง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การเรียนพิเศษ และงานอดิเรกแตกต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน

ตัวแปรที่ส่งผลต่อความเครียดของนักเรียน พบว่ามี 9 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดา การเรียนพิเศษบางครั้ง การไม่เรียนพิเศษเลย จำนวนชั่วโมงนอนพักผ่อนต่อวัน มีความคาดหวังด้านอาชีพตรงกับ ความคาดหวังของพ่อแม่ การแข่งขันด้านการเรียน มีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการ การรับรู้ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง และจำนวนพี่น้อง โดยสามารถพยากรณ์ความเครียดของนักเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 33.1 ($R^2_{adj} = 0.331$)

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อสุขภาพจิตของนักเรียน ถ้านักเรียนรับรู้ว่าคุณค่าที่คาดหวังจากครอบครัวหรือผู้ปกครอง จะทำให้นักเรียนมีความเครียดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมการทำความเข้าใจระหว่างนักเรียนกับครอบครัวและผู้ปกครองให้แสดงออกถึงความคาดหวังในระดับที่เหมาะสม ส่งเสริมให้มีการพูดคุย ปรึกษาหรือวางแผนด้านการเรียนร่วมกัน โดยให้คำนึงถึงความต้องการ ความสุข และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นหลัก ซึ่งครอบครัวต้องใช้เหตุผลในการพูดคุย ไม่ใช้วิธีการบังคับนักเรียนให้เรียนหรือกระทำการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนตามความต้องการของตนเองโดยที่นักเรียนไม่เต็มใจ ซึ่งหากนักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุขอาจจะส่งผลดีต่อการพัฒนาศักยภาพ มีโอกาสประสบความสำเร็จ รวมทั้งมีความสุขในการใช้ชีวิตมากขึ้น

2. สุขภาพจิตของนักเรียน

จากผลการศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนจะเห็นได้ว่านักเรียนมีความเครียดอยู่ในระดับสูง อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลาย ๆ อย่างรวมกัน ดังนั้น โรงเรียนควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ผ่อนคลาย ไม่มุ่งเน้นเฉพาะเรื่องการเรียนมากเกินไป ส่งเสริมการสร้างค่านิยมใหม่ ๆ ที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ไม่แบ่งแยกกลุ่มเก่ง กลุ่มอ่อน ให้ความสำคัญและปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม ควรสร้างค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ คณะ มหาวิทยาลัย โดยให้คุณค่าเสมอกัน ซึ่งการสร้างค่านิยมใหม่นี้ อาจจะทำให้นักเรียนมีความสุขมากขึ้น เห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น รวมทั้งมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

5.2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษานักเรียนด้วยตัวแปรทางด้านจิตวิทยาอื่น ๆ เช่น รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ ทักษะทางสังคม เพื่อที่จะทำให้ได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมและมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น

2. ควรมีการศึกษาด้วยการใช้วิธีการจัดเวทีเสวนา หรือการทำประชุมกลุ่มที่ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วม ประกอบด้วย นักเรียน ครู และผู้ปกครอง

บรรณานุกรม

- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524). (2524). **หลักการบริหาร การศึกษา**. เอกสารประกอบการอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2524 (หน้า 18-23). กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์
- กรุงเทพธุรกิจ. (มปก). **ความเครียด**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565. จาก <https://sites.google.com/site/m61g5cmu/>.
- กัณฐิรา เตชบวรเกียรติ. (2561). **ความเครียดด้านการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. รายงานวิจัย. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กึ่งกาญจน์ ปานทอง. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการ จัดการศึกษาสำหรับ บุคลากรประจำ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการ โพรแกรมนวิชา นิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระ นคร กรุงเทพมหานคร** ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต จิตวิทยาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ:
- จันทร์หา อ้อยเอ็ง และวรรณกร พลพิชัย. (2561). **การศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง**. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลศรีวิชัย.
- ชิสมา มงคลฉัตรพร. (2561). **ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อสมรรถนะผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอน ปลายของโรงเรียนบ้านสวน (จันอนุสรณ์)**. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการ บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดุลา จิตตะยโสธร. (2552). รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู: แนวคิดของDiana Baumrind Diana Baumrind's Parenting Styles. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 29(4): 173-187.
- เดือนใจ อารีโรจนกุล. (2559). **การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อสายอาชีพของ นักเรียนระดับชั้น ปวช.1 วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ**. รายงานการวิจัย. วิทยาลัย เทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ.
- นวลจันทร์ เพิ่มพูนรัตนกุล. (2540). **ความคาดหวังของผู้เรียนต่อโครงการยกระดับความรู้ พื้นฐานสำหรับ คนผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่น ในจังหวัดสุพรรณบุรี**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิธินี รุจิรังสีเจริญ. (2564). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความเครียดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร**. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 66(1): 53-68.
- นิปัทม์ พิชญ์โยธิน. (2564). **ความเครียดความกดดันของนักเรียน**. ศูนย์ประเมินทางจิตวิทยา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565. จาก [https://curad io.chula.ac.th/Program-Detail.php?id=10898](https://curad.io.chula.ac.th/Program-Detail.php?id=10898).

- บ้านจอมยุทธ. (2553). ค่านิยม. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565. จาก https://www.baanjom-yut.com/library_3/thai_society/04.html
- ปภาภรณ์ ไชยหาญชาญชัย. (2558). การรับรู้ถึงความใกล้ชิดกับพ่อแม่และการเปิดเผยตนเองของลูกในวัยรุ่น. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 33(2): 105-118.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2562). *วัยรุ่น 4.0 ทำความเข้าใจมนุษย์วัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: แชนด์คล็อก บุ๊คส์.
- ประหยัด พิมพา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด*, 7(1): 242-249.
- พีไลวรรณ จันทรสุกรี. (2540). *ความคาดหวังในงานของนักศึกษาพยาบาลปีที่สี่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีในเขตภาคเหนือ*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารพยาบาล, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2545). *รายงานการวิจัยเรื่องการกวาดวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในประเทศไทย*. สำนักพิมพ์กองการคาของครุสภา. กรุงเทพฯ.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2533). ระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร: กรุงเทพฯ. DOI : https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=
- พนัส หันนาคินทร. (2542). *หลักการบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พรชัย หลายพสุ และคณะ. (2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษาโรงเรียนในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร*. รายงานสืบเนื่องการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 49.
- มณฑรา ธรรมบุศย์. (2545). การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem-Based Learning). *วารสารวิชาการ*, 5(2), 11 – 17.
- ม.ป.ป. (2559). *ฐานทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการศึกษา*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2560. จาก www.settakid.com/private_tutoring_thailand/, 15 สิงหาคม 2559.
- ม.ป.ป. 2565). *อาชีพกับความคาดหวัง*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2565. จาก <https://sites.google.com/site/a25594208/2-xachiph-phnakngan-rathwisahkic>.
- ยุวดี มาพุท. (2559). *ทำไมควรเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2560. จาก <https://teen.mthai.com/education/91114.html>.
- รุ่ง แก้วแดง. (2553). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์. (มปก). *ความเครียด*. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565. จาก <https://sites.google.com/site/m61g5cmu/>. จาก <https://www.bumrungrad.com/th/conditions/stress>
- ฤชชัย โปธา. (2558). *แบบทดสอบความพร้อมทางอาชีพ (VACATIONAL READINESS TEST)*. สำนักงานจัดหางาน.
- พรชัย หลายพสุ และคณะ. (2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*

- ในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. รายงานสืบเนื่องการประชุมทางวิชาการของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 49: สาขาวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ. 2554. หน้า 514-520.
- วิระยา พิมพ์พันธ์. (2562). ค่านิยมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างอำเภอชุมแพ. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 6(4), 369-382.
- วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี. (มปก.). *ค่านิยมการเรียน*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565. จาก <https://sites.google.com/site/m61g5cmu/>
- วรพจน์ สติยศเสถียร. (2548). *บุคลิกภาพห้องค์ประกอบกับกลวิธีเผชิญความเครียดของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. สารนิพนธ์กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (2558). *ความเครียดจากการเรียนของนักเรียน*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2565. https://learningofpublic.blogspot.com/2015/09/blog-post_50.html.
- วรรณกร พลพิชัย และจันทร์ อ้อยเอ็ง. (2561). การศึกษาความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดตรัง. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 10(ฉบับพิเศษ): 94-106.
- วรรณศา ปลอดโปร่ง. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 13(1): 235-248.
- ศิริยุพา รุ่งเรืองสุข. (2562). *ความคาดหวังของผู้ปกครอง*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2565. จาก www.bangkokbiznews.com.
- ศิรินิตานันต์ ฝ่ายสมบัติ. (2562). *ค่านิยมในการทำงานของข้าราชการรุ่นใหม่ของกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง กรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.
- สินวล จำคำ. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้องค์ประกอบกับวิธีเผชิญความเครียด: ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรีย์กาญจนวงศ์ และจรียา วัตรคมพยัคฆ์. (2545). *รายงานการวิจัยเรื่องความเครียดสุขภาพและความเจ็บป่วย: แนวคิดและการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : พิมพ์ครั้งที่ 10*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- สุทธารัตน์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2550). *ความคาดหวังในการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาวิทยาลัย นวัตกรรมอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ . กรุงเทพฯ. DOI :

- https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=1_0.14457/TU.the.2007.249
- สุธาสิณี ทศนสุวรรณ และอาภาพร แก้วคำ. (2553). **ความเครียด สาเหตุของความเครียดและวิธีการจัดการกับความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสีกัน (วัฒนานคร์อุปถัมภ์).** วิทยานิพนธ์ หลักสูตรธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมลักษณ์ เพชรช่วย. (2540). **ความคาดหวังในการเรียนการศึกษาสายสามัญ วิธีเรียนทางไกลของ ผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยอง.** ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, สาขาการศึกษาผู้ใหญ่, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรัชย์ เณียง และคณะ. (2564). การรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและครูเกี่ยวกับสาเหตุและการป้องกันการฆ่าตัวตายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม. **วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล**, 37(1): 38-50.
- สรายทฐ์ เพชรซึก. (2553). **ปัจจัยทางครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: ศึกษากรณีโรงเรียนมีนประชาวิทยา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุมาพร ตุมกระโทก และธัญญ์รัศม์ ชิดไธสง. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิคุ้มกันทางจิตกับพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 13(3): 314-326.
- อำพร เรืองศรี. (ม.ป.ก.). **ค่านิยมการเรียน.** [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565. จาก <https://sites.google.com/site/m61g5cmu/>
- อุไรวรรณ เกิดผล. (2539). **ปัจจัยที่มีต่อความคาดหวังของหัวหน้าสถานีอนามัยต่อระบบการนิเทศงานสาธารณสุขผสมผสานในจังหวัดลพบุรี.** วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรพิน ศิริสัมพันธ์. (2550). **การศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา.** รายงานการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- อริยา คูหา. (2546). **แรงจูงใจและอารมณ์.** ปัตตานี: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- (ม.ป.ป., เข้าถึงได้จาก: http://www.settakid.com/private_tutoring_thailand/, 15 สิงหาคม 2559)
- Ann Redhead. (2558). **ปัจจัยการตัดสินใจเข้าเรียนในโรงเรียนกวดวิชาของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- SOOK Magazine. ฉบับที่ 66 เดือน พฤษภาคม 2561 หน้า 32-33 (2561). **ความเครียดความคาดหวังของนักเรียน**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2565. จาก <https://www.thaihealth.or.th/sook/info-mind-detail.php?id=195>.
- Bandura, A. (1977a). **Social learning theory**. Prentice Hall.
- Baron, T; & E. Greenberg. (1990). **Health Psychology Stress, Behavior; & Disease**. London: The Falmer Press.
- Bond, C.G.; & D.K. Wellisch. (1990). **Psychosocial care**. In G.M. Haskell (Ed). **Cancer Treatment**. London: W.B. Saunders Company.
- Cassmeyer, L. (1995). **Handbook of Stress: Theoretical and clinical Aspect**. New York: FreePress.
- Caver, C.S., Scheier, F. M., Weintraub, J. K. (1989). Assessing coping strategy: A theoretically based approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56, 267-283.
- Cranston, Charles M. and Mccort Barclay. A Learner Analysis Experiment : Cognitive Style Versus Learning Style in Undergraduate Nursing Education. *Journal of Nursing Education*. 24(40) : 136-138. 1985, April.
- Dorland, Neuman W.A. (1994). **Dorland's Illustrated Medical Dictionary**. Philadelphia: W.B.Sauders.
- Galant, H.; & F. Bush. (1982) . **Organizational Behavior**. New York: McGraw Hill.
- Jalowiec, A., (2003). The Jalowiec coping scale. *Measurement of outcomes*, 3,71-87.
- Greenberg, J. and Baron, R.A. **Behavior in organization : Under standing and managing the human side of work**. 5th ed. New Jersey : A Simon and Schuster, 1995.
- Latack, J.C. (1986). Coping with Job Stress: Measures and further Directions for scale Development. *Journal of Applied Psychologe*. 71(3).
- Lazarus, R.S., & Folkman, S. (1984). **Stress, Appraisal, and Coping**. New York: Springer Publishing Company Inc.
- Mondy, Wayne R, Arthur Sharplin, & and Edwin B. Flippo. (1988). **Mangement: Concept and practice**. 4th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Robbins, S. P. (1983) **Organizational Behavior : Concepts, Controversies, and Application**, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, New Jersey.
- Selye H. (1956). **The Stress of Life**. New York: McGraw-Hill Book.
- Selye H. (1974). **The Stress of Life**. New York: McGraw-Hill Book.

Weinstein and Mayer. **The Teaching of Learning Strategies**. In M.C. Wittrock (ed.). Handbook of Research on Teaching. 3rd ed. New York : Macmillan. 1986.

Yamane,Taro. (1970). **Statistic : Introductory Analysis**. (2nd ed. New York : Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชุดที่ 1 สำหรับนักเรียน

แบบสอบถามงานวิจัยเรื่อง ผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน และแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง

สำหรับการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน และแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง เป็นแบบสอบถามเป็นแบบกรอกข้อมูลลงในช่องว่างแบบตรวจรายการแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบเลือกตอบ ซึ่งประกอบด้วยคำถามจำนวน 89 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ตอนได้แก่

1. ข้อมูลส่วนบุคคล
2. ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน
3. ค่านิยมด้านการเรียน
4. ภาวะการณ้แข่งขันด้านการเรียน
5. แบบวัดความเครียด

คณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณกร พลพิชัย

อาจารย์เจตนา อินยะรัตน์

อาจารย์ผ่องศรี พัฒนมนี

อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () เพียง 1 คำตอบใน 1 ข้อ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านและกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

1. เพศ

1 () ชาย

2 () หญิง

2. ระดับชั้นที่ศึกษา

1 () ม.1

2 () ม.2

3 () ม.3

4 () ม.4

5 () ม.5 6 () ม.6

3. เกรดเฉลี่ยสะสม..... (โปรดระบุ)

4. สถานภาพการสมรสของบิดามารดา

1 () อยู่ด้วยกัน

2 () เลิกรา/หย่าร้าง

3 () แยกกันอยู่

4 () บิดาเป็นหม้าย

5 () มารดาเป็นหม้าย

6 () บิดามีครอบครัวใหม่

7 () มารดามีครอบครัวใหม่ 8 () บิดาและมารดามีครอบครัวใหม่ 9 () บิดาและมารดาเสียชีวิต

5. ระดับการศึกษาของบิดา

1 () ไม่ได้เรียน

2 () ประถมศึกษา

- 3 () มัธยมศึกษาตอนต้น 4 () มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช
 5 () อนุปริญญา/ปวส 6 () ปริญญาตรี
 7 () ปริญญาโท 8 () ปริญญาเอก 9 () อื่นๆ

6. ระดับการศึกษาของมารดา

- 1 () ไม่ได้เรียน 2 () ประถมศึกษา
 3 () มัธยมศึกษาตอนต้น 4 () มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช
 5 () อนุปริญญา/ปวส 6 () ปริญญาตรี
 7 () ปริญญาโท 8 () ปริญญาเอก 9 () อื่นๆ

7. อาชีพของบิดา

- 1 () ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ 2 () พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 3 () ค้าขาย 4 () เกษตรกร
 5 () ธุรกิจส่วนตัว 6 () รับจ้าง 7 () อื่นๆระบุ.....

8. อาชีพของมารดา

- 1 () ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ 2 () พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 3 () ค้าขาย 4 () เกษตรกร
 5 () ธุรกิจส่วนตัว 6 () รับจ้าง 7 () อื่นๆระบุ.....

9. จำนวนพี่น้อง.....คน (โปรดระบุ)

10. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว (โปรดระบุ).....

11. งานอดิเรก

- 1 () ไม่มี 2 () มี (ระบุ).....

12. การเรียนพิเศษ

- 1 () ไม่เรียนเลย 2 () เรียนบ้าง 3 () เรียนเป็นประจำ.....วัน/สัปดาห์

13. จำนวนชั่วโมงเฉลี่ยที่ได้นอนพักผ่อนต่อวัน..... ชั่วโมง

14. วิธีการเดินทางมาโรงเรียน

- 1 () ผู้ปกครองมารับ-ส่ง 2 () เดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง
 3 () เดินทางโดยรถรับส่ง 4 () ขับรถมาเอง 5 () อื่นๆ

15. อาชีพที่ตนเองต้องการเป็น.....(โปรดระบุ)16. อาชีพที่ผู้ปกครองต้องการให้เป็น.....(โปรดระบุ)

17. สาขาวิชา (คณะ) ที่ต้องการเรียน..... (โปรดระบุ)

18. อาชีพที่ท่านคิดว่าสังคมยกย่อง.....(โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 การแข่งขันด้านการเรียน

ข้อที่	การแข่งขันด้านการเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	ท่านกับเพื่อนๆ มีการนำความรู้มาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน					
2	ท่านกับเพื่อนๆ มีการช่วยเหลือกันเรื่องการเรียนรู้					
3	ท่านรู้สึกชื่นชมยินดีเมื่อเพื่อนๆ มีผลการเรียนที่ดี					
4	ท่านรู้สึกว่าเพื่อนที่มีความรู้ความสามารถที่โดดเด่น ควรได้รับการยกย่อง					
5	เมื่อมีข้อมูลดีๆ ท่านจะนำมาแบ่งปันสู่เพื่อนๆ					
6	ท่านสามารถทำงานกลุ่มกับเพื่อนๆ ได้อย่างราบรื่น					
7	ท่านสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่เมื่อต้องทำงานเป็นกลุ่ม					
8	ท่านสามารถยอมรับความสามารถของผู้อื่นที่เก่งกว่าได้					
9	ท่านสามารถรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนๆ ได้ เมื่อต้องทำงานร่วมกัน					
10	เมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่ม ท่านและเพื่อนๆ สามารถแบ่งหน้าที่กันได้ลงตัว					
11	ท่านสนิทสนมกับเพื่อนๆ มากขึ้นจากการได้ทำงานกลุ่มด้วยกัน					
12	ท่านรู้สึกว่ามีการเปรียบเทียบเกี่ยวกับเรื่องเรียนระหว่างนักเรียนด้วยกัน					
13	ท่านรู้สึกว่ามีการแข่งขันกันเรื่องการเรียนรู้					
14	การสอบได้คะแนนสูงๆ เปรียบเหมือนกับการเป็นผู้ชนะ					
15	การเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเก่งที่สุดคือสิ่งที่ยอดเยี่ยม					
16	การสอบได้คะแนนน้อยเปรียบเหมือนความล้มเหลวที่น่าอาย					
17	เมื่อมีการแข่งขันด้านการเรียนท่านจะจริงจังกับผลการแข่งขันมากกว่ามองให้เป็นเรื่องสนุกสนาน					
18	ท่านจะเสียความมั่นใจถ้ามีผลการเรียน/ผลการสอบ น้อยกว่าเพื่อนคนอื่นๆ					
19	ท่านมีเป้าหมายในการเรียนของตัวเอง โดยไม่เอาไปเปรียบเทียบกับคนอื่น					
20	ท่านมีความสุขกับการแบ่งปันความรู้ให้กับผู้อื่น					
21	ท่านยินดีที่จะให้คำแนะนำ/ช่วยสอน/ช่วยติว หากเพื่อนมีการร้องขอ					

ตอนที่ 3 ค่านิยมด้านการเรียน

ข้อที่	ค่านิยมด้านการเรียน			
		ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่	ใช่
1	ท่านคิดว่าคนเก่งจะต้องสอบได้คะแนนสูงๆ			
2	ท่านคิดว่าการมีผลการเรียนดีจะทำให้ครอบครัวมีหน้ามีตา			
3	ท่านคิดว่าคนเรียนเก่งเท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้			
4	ท่านคิดว่าคนเก่งคือคนที่สอบเข้าศึกษาต่อได้ในสถาบันที่มีชื่อเสียง			
5	ท่านคิดว่าคนเก่งคือคนที่มีความโดดเด่นเรื่องการเรียน			
6	ท่านเชื่อว่าคนเก่งจะเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม			
7	ท่านคิดว่าเด็กสายวิทย์เก่งกว่าเด็กสายศิลป์			
8	ท่านคิดว่าการเรียนพิเศษคือปัจจัยที่สำคัญในปัจจุบัน			
9	ท่านเชื่อว่าสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพแตกต่างกัน			
10	ท่านคิดว่าควรทุ่มเทให้เวลากับการเรียนมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ			

ตอนที่ 4 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

ข้อ ที่	ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		ไม่เลย	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
1	ผู้ปกครองมีความทุ่มเทเวลากับการเรียนของท่าน					
2	ผู้ปกครองสนับสนุนด้านการเงินให้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนของท่านอย่างเต็มที่					
3	ผู้ปกครองต้องการให้ท่านมีผลการเรียนที่ดี					
4	ผู้ปกครองทุ่มเทสนับสนุนด้านการเรียนเพื่อไม่ต้องการให้ท่านมีผลการเรียนด้อยกว่าคนอื่น ๆ					
5	ผู้ปกครองรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อท่านมีผลการเรียนที่ดี					
6	ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในตัวท่านเกี่ยวกับการเรียน					
7	ผู้ปกครองจะพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ท่านได้มีผลการเรียนที่ดี					
8	ผู้ปกครองเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการกำหนดเกี่ยวกับการเรียนของท่าน					
9	ผู้ปกครองคาดหวังว่าเงินที่ใช้จ่ายไปกับการเรียนของท่านจะต้องได้ผลที่คุ้มค่า					
10	ผู้ปกครองคาดหวังว่าท่านจะต้องมีผลการเรียนที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ					
11	ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อท่านว่าหากทุ่มเทเกี่ยวกับการเรียนเพื่อท่านไปแล้วจะต้องประสบความสำเร็จ					
12	ผู้ปกครองจะตำหนิ เมื่อท่านมีผลการเรียนที่ไม่เป็นที่น่าพอใจ					
13	ผู้ปกครองจะแสดงอาการไม่พอใจ หากท่านไม่ประสบผลสำเร็จเรื่องการเรียน					
14	ท่านจะได้รับการลงโทษ หากหากท่านไม่ประสบผลสำเร็จเรื่องการเรียน เช่น งดให้รางวัล งดเที่ยว เป็นต้น					
15	ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้ครอบครัวได้รับคำชื่นชมจากคนทั่วไป					
16	ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง					
17	ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสเรียนคณะที่เป็นที่นิยม					
18	ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง มีเกียรติ มีหน้ามีตาทางสังคม					
19	ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้ได้รับคำชื่นชมจากคนทั่วไป					
20	ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสมีชีวิตที่ดี					
21	ผู้ปกครองคาดหวังว่าหากมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิต					

ตอนที่ 5 แบบวัดความเครียด

แบบวัดความเครียดสวนปรุง

ให้คุณอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วสำรวจดูว่าในระยะ 6 เดือนที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ในข้อใดเกิดขึ้นกับตัวคุณบ้าง ถ้าข้อไหนไม่ได้เกิดขึ้น ให้ข้ามไปไม่ต้องตอบ แต่ถ้ามีเหตุการณ์ในข้อใดเกิดขึ้นกับตัวคุณให้ประเมินว่าคุณมีความรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์นั้นแล้วทำเครื่องหมาย ให้ตรงช่องตามที่คุณประเมิน โดย

	1	หมายถึง	ไม่รู้สึกเครียด
	2	หมายถึง	รู้สึกเครียดเล็กน้อย
ระดับของความเครียด	3	หมายถึง	รู้สึกเครียดปานกลาง
	4	หมายถึง	รู้สึกเครียดมาก
	5	หมายถึง	รู้สึกเครียดมากที่สุด

ข้อที่	แบบวัดสุขภาพจิต	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1	กลัวทำงานผิดพลาด					
2	ไปไม่ถึงเป้าหมายที่วางไว้					
3	ครอบครัวมีความขัดแย้งกันในเรื่องเงิน หรือเรื่องงานในบ้าน					
4	เป็นกังวลกับเรื่องสารพิษ หรือมลภาวะในอากาศ น้ำ เสียง และดิน					
5	รู้สึกว่าต้องแข่งขันหรือเปรียบเทียบ					
6	เงินไม่พอใช้จ่าย					
7	กลัวล้มเนื้อตึงหรือปวด					
8	ปวดหัวจากความตึงเครียด					
9	ปวดหลัง					
10	ความอยากอาหารเปลี่ยนแปลง					
11	ปวดศีรษะข้างเดียว					
12	รู้สึกวิตกกังวล					
13	รู้สึกคับข้องใจ					
14	รู้สึกโกรธ หรือหงุดหงิด					
15	รู้สึกเศร้า					
16	ความจำไม่ดี					
17	รู้สึกสับสน					
18	ตั้งสมาธิลำบาก					
19	รู้สึกเหนื่อยง่าย					
20	เป็นหวัดบ่อยๆ					

ชุดที่ 2 สำหรับผู้ปกครอง

แบบสอบถามงานวิจัยเรื่อง ผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน และแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง

สำหรับการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน และแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในจังหวัดตรัง เป็นแบบสอบถามเป็นแบบกรอกข้อมูลลงในช่องว่างแบบตรวจรายการแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบเลือกตอบ ซึ่งประกอบด้วยคำถามจำนวน 44 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอนได้แก่

1. ข้อมูลส่วนบุคคล
2. ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน
3. ค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง

คณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณกร พลพิชัย

อาจารย์เจตนา อินยะรัตน์

อาจารย์ผ่องศรี พัฒนมณี

อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () เพียง 1 คำตอบใน 1 ข้อ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านและกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

1. เพศ

1 () ชาย

2 () หญิง

2. อายุ

3. สถานภาพการสมรส

1 () อยู่ด้วยกัน

2 () เลิกรา/หย่าร้าง

3 () แยกกันอยู่

4 () บิดาเป็นหม้าย

5 () มารดาเป็นหม้าย

6 () บิดามีครอบครัวใหม่

7 () มารดามีครอบครัวใหม่

8 () บิดาและมารดามีครอบครัวใหม่

9 () บิดาและมารดาเสียชีวิต

4. ระดับการศึกษา

1 () ไม่ได้เรียน

2 () ประถมศึกษา

3 () มัธยมศึกษาตอนต้น

4 () มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช

5 () อนุปริญญา/ปวส

6 () ปริญญาตรี

7 () ปริญญาโท

8 () ปริญญาเอก

9 () อื่นๆ

5. อาชีพ

- 1 () ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ 2 () พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 3 () ค้าขาย 4 () เกษตรกร
 5 () ธุรกิจส่วนตัว 6 () รับจ้าง 7 () อื่นๆระบุ.....

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว (โปรดระบุ).....

7. จำนวนบุตร (โปรดระบุ).....

8. การเรียนพิเศษ

- 1 () ไม่เรียนเลย 2 () เรียนบ้าง 3 () เรียนเป็นประจำ.....วัน/สัปดาห์

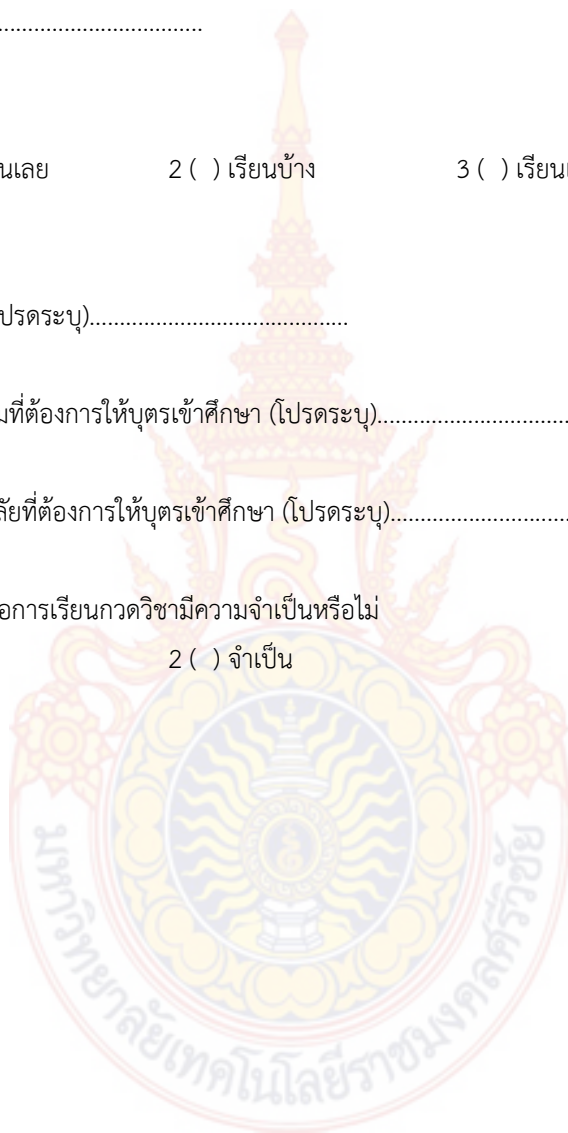
9. อาชีพที่ต้องการให้บุตรเป็น (โปรดระบุ).....

10. สถาบันการศึกษาระดับมัธยมที่ต้องการให้บุตรเข้าศึกษา (โปรดระบุ).....

11. สถาบันการศึกษามหาวิทยาลัยที่ต้องการให้บุตรเข้าศึกษา (โปรดระบุ).....

12. ท่านคิดว่าการเรียนพิเศษหรือการเรียนกวดวิชามีความจำเป็นหรือไม่

- 1 () ไม่จำเป็น 2 () จำเป็น

ตอนที่ 2 ค่านิยมด้านการเรียน

ข้อที่	ค่านิยมด้านการเรียน			
		ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่	ใช่
1	ท่านคิดว่าคนเก่งจะต้องสอบได้คะแนนสูงๆ			
2	ท่านคิดว่าการมีผลการเรียนดีจะทำให้ครอบครัวเป็นที่ยอมรับ			
3	ท่านคิดว่าคนเรียนเก่งเท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้			
4	ท่านคิดว่าคนเก่งคือคนที่สอบเข้าศึกษาต่อได้ในสถาบันที่มีชื่อเสียง			
5	ท่านคิดว่าคนเก่งคือคนที่มีความโดดเด่นเรื่องการเรียนรู้			
6	ท่านเชื่อว่าคนเก่งจะเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม			
7	ท่านคิดว่าเด็กสายวิทย์เก่งกว่าเด็กสายศิลป์			
8	ท่านคิดว่าการเรียนรู้พิเศษคือปัจจัยที่สำคัญในปัจจุบัน			
9	ท่านเชื่อว่าสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพแตกต่างกัน			
10	ท่านคิดว่าควรทุ่มเทให้เวลากับการเรียนมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ			

ตอนที่ 4 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

ข้อที่	ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
		ไม่ เลย	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
1	ท่านทุ่มเทเวลาให้กับเรื่องการเรียนของบุตร					
2	ท่านสนับสนุนด้านการเงินให้กับกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนของบุตร อย่างเต็มที่					
3	ท่านต้องการให้บุตรมีผลการเรียนที่ดี					
	ท่านทุ่มเทสนับสนุนด้านการเรียนเพื่อไม่ต้องการให้บุตรมีผลการ เรียนด้อยกว่าคนอื่น ๆ					
4	ท่านรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อบุตรมีผลการเรียนที่ดี					
5	ท่านมีความเชื่อมั่นในตัวบุตรเกี่ยวกับการเรียน					
6	ท่านจะพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้บุตรได้มีผลการเรียนที่ดี					
7	ท่านเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมกรเรียนของบุตร					
8	ท่านคาดหวังว่าเงินที่ใช้จ่ายไปกับการเรียนของบุตรจะต้องได้ผลที่คุ้มค่า					
9	ท่านคาดหวังว่าบุตรของท่านจะต้องมีผลการเรียนที่โดดเด่น					
10	ท่านมีความคาดหวังต่อบุตรว่าหากทุ่มเทเกี่ยวกับการเรียนเพื่อบุตรไป แล้ว จะต้องประสบความสำเร็จ					
11	ท่านมีการตำหนิ เมื่อบุตรมีผลการเรียนที่ไม่เป็นที่น่าพอใจ					
12	ท่านจะแสดงอาการไม่พึงพอใจ หากบุตรไม่ประสบผลสำเร็จเรื่องการ เรียน					
13	ท่านมีการลงโทษ หากบุตรไม่ประสบผลสำเร็จเรื่องการเรียนตามที่ตั้งใจ ไว้ เช่น งดให้รางวัล งดเที่ยว เป็นต้น					
14	ท่านคาดหวังว่าหากบุตรมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้ครอบครัวได้รับคำชื่น ชมจากคนทั่วไป					
15	ท่านคาดหวังว่าหากบุตรมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสเรียน มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง					
16	ท่านคาดหวังว่าหากบุตรมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสเรียนคณะที่ เป็นที่นิยม					
17	ท่านคาดหวังว่าหากบุตรมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสประกอบ อาชีพที่มีรายได้สูง มีเกียรติ มีหน้ามีตาทางสังคม					
19	ท่านคาดหวังว่าหากบุตรมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสมีชีวิตที่ดี มี ฐานะดี					
20	ท่านคาดหวังว่าหากบุตรมีผลการเรียนที่ดี จะทำให้มีโอกาสประสบ ความสำเร็จในชีวิต					

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางผนวกที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง

ค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครอง	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
โดยรวมทั้งหมด	0.898

ตารางผนวกที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามค่านิยมด้านการเรียนของผู้ปกครองรายข้อ

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	0.705	0.886
2.	0.554	0.894
3.	0.731	0.883
4.	0.708	0.884
5.	0.659	0.887
6.	0.479	0.899
7.	0.538	0.895
8.	0.659	0.887
9.	0.697	0.885
10.	0.751	0.881
โดยรวม 0.898		

ตารางผนวกที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
โดยรวมทั้งหมด	0.891

ตารางผนวกที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนรายข้อ

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	0.366	0.890
2.	0.537	0.886
3.	0.457	0.888
4.	0.518	0.886
5.	0.557	0.885
6.	0.547	0.886
7.	0.607	0.884
8.	0.628	0.883
9.	0.635	0.883
10.	0.596	0.884
11.	0.599	0.885
12.	0.474	0.890
13.	0.456	0.892
14.	0.430	0.895
15.	0.577	0.884
16.	0.579	0.884
17.	0.596	0.884
18.	0.609	0.884
19.	0.542	0.886
20.	0.518	0.886
	โดยรวม 0.891	

ตารางผนวกที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามการแข่งขันด้านการเรียน

การแข่งขันด้านการเรียน	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
โดยรวมทั้งฉบับ	0.888

ตารางผนวกที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามการแข่งขันด้านการเรียนรายข้อ

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	0.459	0.884
2.	0.542	0.883
3.	0.540	0.882
4.	0.552	0.882
5.	0.526	0.883
6.	0.548	0.882
7.	0.582	0.881
8.	0.571	0.882
9.	0.505	0.883
10.	0.531	0.883
11.	0.536	0.882
12.	0.598	0.881
13.	0.555	0.882
14.	0.596	0.880
15.	0.522	0.883
16.	0.385	0.890
17.	0.381	0.888
18.	0.430	0.886
19.	0.444	0.885
20.	0.450	0.885
21.	0.400	0.886
	โดยรวม 0.888	

ตารางผนวกที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามค่านิยมด้านการเรียน

การแข่งขันด้านการเรียน	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
โดยรวมทั้งหมด	0.826

ตารางผนวกที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามค่านิยมด้านการเรียนรายข้อ

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	0.543	0.809
2.	0.463	0.816
3.	0.598	0.802
4.	0.599	0.801
5.	0.545	0.807
6.	0.562	0.806
7.	0.603	0.801
8.	0.389	0.822
9.	0.406	0.821
10.	0.404	0.821
โดยรวม		0.826

ตารางผนวกที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามการรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน

การแข่งขันด้านการเรียน	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
โดยรวมทั้งหมด	0.914

ตารางผนวกที่ 10 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามการรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน
รายข้อ

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	0.374	0.914
2.	0.382	0.913
3.	0.527	0.911
4.	0.507	0.911
5.	0.447	0.912
6.	0.450	0.912
7.	0.533	0.911
8.	0.446	0.912
9.	0.604	0.910
10.	0.560	0.910
11.	0.562	0.910
12.	0.475	0.913
13.	0.501	0.913
14.	0.467	0.915
15.	0.640	0.908
16.	0.678	0.907
17.	0.706	0.907
18.	0.650	0.908
19.	0.683	0.907
20.	0.688	0.907
	โดยรวม 0.914	

ตารางผนวกที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามความเครียด

การแข่งขันด้านการเรียน	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
โดยรวมทั้งฉบับ	0.960

ตารางผนวกที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามความเครียดรายข้อ

ข้อที่	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1.	0.459	0.961
2.	0.520	0.961
3.	0.558	0.960
4.	0.506	0.961
5.	0.651	0.959
6.	0.386	0.962
7.	0.778	0.957
8.	0.804	0.957
9.	0.816	0.957
10.	0.799	0.957
11.	0.842	0.957
12.	0.806	0.957
13.	0.810	0.957
14.	0.781	0.957
15.	0.773	0.958
16.	0.802	0.957
17.	0.826	0.957
18.	0.829	0.957
19.	0.839	0.957
20.	0.822	0.957
	โดยรวม 0.960	

ภาคผนวก ค

เอกสารรับรองโครงการวิจัยในมนุษย์

เอกสารรับรองโครงการวิจัยในมนุษย์
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
222 ตำบลไทยบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160

รหัสโครงการ WU-EC-EX-3-153-64

ชื่อโครงการ

ผลกระทบของความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน และแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพจิต
ของนักเรียนในจังหวัดตรัง

เลขที่เอกสารรับรอง

WUEC-21-163-01

ชื่อหัวหน้าโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณกร พลพิชัย

สังกัด หน่วยงาน

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ระยะเวลาที่รับรอง 1 ปี

ตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2564 ถึงวันที่ 15 กรกฎาคม 2565

เอกสารที่ได้รับการรับรอง

1. เอกสารโครงการวิจัย
2. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
3. เอกสารยินยอมการเข้าร่วมโครงการวิจัย
4. เอกสารเครื่องมือวิจัย

ขอรับรองว่าโครงการวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับคำปฏิญาณเฮลซิงกิ
จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ลงนาม.....*ดร.ช.ช. พันธ์สวัสดิ์*

(รองศาสตราจารย์ ดร.ช.ช. พันธ์สวัสดิ์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ลงนาม.....*ดร.สมบัติ อารังธัญวงศ์*

(ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ อารังธัญวงศ์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รับรอง ณ วันที่ 16 กรกฎาคม 2564